

12/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
DECEMBER – GRUDEN

*»Biti pripravljen je veliko, znati čakati je še več,
toda izkoristiti pravi trenutek je vse.«*

Arthur Schnitzler

Naj bo leto 2019 polno pravih trenutkov.
Uredništvo Lovca

Upravni odbor LZS

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CI., št. 12
december – grudni

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik dr. Arpad Kőveš

Odgovorna urednica

Jasna Kováčik Siuka

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorný

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 23.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej.

Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Foto: Matelj Kováčik

IZ VSEBINE:

I. Kos:	Ali imamo ljudje res težavo biti strpni?	552
IZ DNEVNEGA TISKA		554
MNENJA IN PREDLOGI		556
M. Richter - Zeleni:	S časom naprej	556
LOVSTVO		557
J. Mehle:	Z zimskim lovom jelenjadi lahko škodimo gozdu	557
G. Bolčina:	Vojni križ svetega Huberta	560
J. Krč:	Nekateri vplivi vremenskih ujm na lovstvo	563
PO LOVSKEM SVETU		566
B. Leskovic:	CITES – spiski ogroženih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst	566
NA KRAJNO IZ TUJEKE TISKA ...		568
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		569
T. Cigler:	O zajcu	569
LOVSKA ORGANIZACIJA		571
U. Kmetec:	Razstava <i>Kdo bo čuval naravo, če ne lovci</i>	571
U. Kmetec:	Nova knjiga Stokovne knjižnice: <i>Čeljustnice prostoživečih parkljarjev</i>	572
M. Petretič:	Dvajseto Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja	572
M. Janc:	Tretje srečanje slovenske in srbske lovske strelske ekipe	573
Š. Vesel:	Izboljšane razmere za orla belorepca	574
M. Mali:	Lovski izobraževalni center Werkstatt Natur v Burgenlandu	574
	Kazalo CI. letnika – 2018	575
M. Žnidaršič:	Udeležba na mladinskih lovskih taborih se povečuje	580
M. Petretič:	Enajsto Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja	581
Š. Nemec:	Podelitev lovskih spričeval v ZLD Prekmurje	582
S. Kapun:	Sedmo Prvenstvo Lvske zveze Gornje Posočje	582
Pomurski sejem, d.d.:	Sejem lov 2019 vabi k uspešnemu sodelovanju na naravnem srečevališču Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske	583
F. Tušar:	Praznovanje 100-letnice organiziranega lovstva v LD Dole nad Idrijo	584
R. Krivec:	70 let LD Pristava	584
JUBILANTI		585
MLADI IN LOVSTVO		586
F. Klajne:	Dan z zreškimi taborniki	586
LOVEC ZA MLADE Jazbec (Meles meles)		587
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		589
LOVSKI OPRTNIK		535
M. Gselman:	Srečanje treh lovskih druženj	589
V. Tomat:	V LD Udenboršt prva lovska poročna slovesnost	590
J. Hribar:	Domžalski rogisti in leto 2018 – leto za zapis v zgodovino lovske kulture	591
J. Marhl:	Praznik Občine Radlje ob Dravi obogatili tudi lovci	592
M. Malek:	Lovci LD Starše so se predstavili	592
M. Pečoler:	Razvite novega prapora LD Orlica - Vuhred	592
M. Toš:	Jesensko druženje v Dobravi	593
L. Kramberger:	Promenadni koncert Križevskih rogistov	593
F. Krivec:	Ivan Ornik, najstarejši član LD Sv. Jurij - Jurovski Dol	594
D. Kraljič:	Najin Vojko	594
Fjällräven:	Fjällräven – oprema za ozaveščene lovce	595
Optium, d.o.o.:	Predstavljamo: termovizijski monokular Pulsar Quantum Lite	595
Žan, Eva:	Pečeno srmino stegno z zelenim poprom in hruško	596
V SPOMIN		597
F. Rotar:	Slovo rojaka Mirka Kumra - Frica	597
LOVSKA KINOLOGIJA		598
T. Dajčar:	Lovski preizkušnji prinašalcev (LP-P) CACT Dramlje in Ptuj v organizaciji SKR	598
I. Rožman:	Koristna srečanja lovskih kinologov ZLD Prlekija	599
A. Merzel:	Državna tekma lovskih psov v vodnem delu – CACT	599
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	600

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica – *Vulpes vulpes*

Foto: Štefan Vesel

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lvske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5. – 31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladica:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal*

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Siva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Ali imamo ljudje res težavo biti strpni?

V zadnjem času dogajanje v lovstvu pa tudi širše v naši lokalni in globalni skupnosti zaznamuje eno izmed najbolj konfliktnih človekovih čutenj, ki ga lahko opredelimo kot strpnost. Naj predstavim svoj pogled na strpnost in želim, da jo skupaj ozavestimo kot nekaj, kar je ključno za uspešno delovanje tako v manjših skupinah, interesnih združenjih kot tudi v celotni družbi. Izhajal bom predvsem iz dveh, meni bližnjih področij. Na eni strani sem profesionalen učitelj in raziskovalec, ki svojega poslanstva ne vidi le ozko v iskanju novih resnic v zaprtih laboratorijih ter prenašanju znanja na majhno skupinico izobraženih, ampak vidim svoje poslanstvo širše. Sodobno raziskovanje zaznamujeta izjemna specializacija in zožanje raziskovalnih vprašanj, ki so za širšo družbo nerazumljiva. Tudi raziskovalci pogosto zaradi raziskovalnega pristopa, ki temelji na ožanju raziskovalnih vprašanj, ne vidijo oziroma ne dajejo poudarka kompleksnemu realnemu svetu in prihaja do tega, da zaradi dreves ne vidimo gozda. Žal se nikjer ne učimo, kaj je bistvo znanosti in tudi kje je njena uporabnost. Tako za približanje znanosti javnosti potrebujemo ustrezne posrednike, ki z razumljivim jezikom in korektnim poenostavljanjem posredujejo novo odkrite resnice. In tu vidim s kolegi svoje poslanstvo tudi v delovanju Strokovno-znanstvenega sveta in Komisije za upravljanje z divjadjo pri Lovski zvezi Slovenije.

Aktivnost živalskih osebkov v okolju zaznamuje aktivno odločanje. Zaradi aktivnega gibanja je namreč kar precej možnosti, da bo tudi naš odziv različen v določenih razmerah v našem okolju. Poleg čutil, ki nam omogočajo spremljati to okolje, imamo tudi živčevje, s katerim informacije obdelamo in se odzivamo s predpostavko uspešnega koraka. Lahko so odločitve že vnaprej določene na podlagi genetske dedovanega odziva ali pa so prepuščene odločitvi, do katere pride osebek s kompleksnim živčevjem. Zaradi kompleksnosti živčevja in okolja so možnosti odziva v konkretnem okolju zelo različne, kajti živali so razvile kompleksno doživljanje okolja s čustvi. Tako lahko povzamemo, da smo ljudje in preostale živali ne samo čuteča, ampak tudi čustvena bitja. In tako naše – živalske aktivnosti ne vodi samo razum, ampak tudi čustva. Tudi strpnost lahko opredelimo kot sestavljeno čustvo in je rezultat različnih sprejetih in obdelanih informacij, ki vplivajo na našo reakcijo na določene razmere v našem okolju.

Še dve pomembni izhodišči bi rad izpostavil v povezavi s čustvi. Čustva in občutke najpreprosteje zaznavamo kot prijetne in neprijetne. Tako stanja okolja, ki so v evolucijskem obdobju pomenila, da je ustrezen odziv osebkov pasivnost, vzbudijo prijetne občutke oziroma obratno: okolja, v katerih je bil ustrezen odziv aktivnost osebkov, vzbudijo neprijetna čustva. Torej: če nas zebe, bomo šli iz sence na sonce, če nas je strah, bomo šli na varnejše mesto. Seveda so nekatera čustva bolj kompleksna in prav zato bi morali podrobneje predstaviti strpnost. A, kot sem že omenil, čustva niso golo razumsko razmišljanje in tako

tudi odziv osebkov ni vedno ustrezen. Zakaj? Ovrednotenje stanja okolja, ki terja določen odziv osebkov, je zelo evolucijska lastnost, ki je podvržena razvoju in, kar je ključno, ima precej konzervativno genetsko osnovo. Prav pri čustvih lahko še posebej izpostavimo, da kar evolucijski rek, da smo osebki ujetniki okolja svojih prednikov. Kaj pa je z našim okoljem? Preprosto povedano se spreminja s civilizacijsko hitrostjo, kjer si ga ljudje bolj ali manj posrečeno zelo hitro spreminjamo. Vsekakor pa si delamo tuje okolje (seveda če razumemo kompleksnost osebkov, populacije in celo ekosistema), na katerega nismo genetsko prilagojeni, in temu primerna sta zaznavanje okolja in čutenje zaznanega. S spreminjanjem okolja smo prisiljeni naše ustrezne reakcije odmikati od čustvenega v smer razumskega odziva.

In kje je strpnost, tolerantnost do drugačnega? Lahko rečemo, da nekje vmes? Je kompleksno čutenje, ki ima lahko osnovo v našem altruizmu, a je kljub temu precej razumsko utrjeno in se ga moramo naučiti, predvsem njegovega izražanja. Altruizem je zelo izražena lastnost pri človeku, ko pomoč drugemu osebkov vzbudi prijetnost in je vsekakor pomembno biološko izhodišče človeških družb. Strpnost je pogosto povezana z razumevanjem in sprejemanjem resnice. Posredovanje nekega dejstva, spoznanja drugemu je vsekakor altruistično dejanje v širšem pomenu in se pogosto izraža tudi kot altruizem. Tako poznamo že več tisočletno »čudno« ravnanje človeka, ko preprosto želi vsiliti svojo resnico nekemu drugemu, če drugače ne gre, pa s »križem in mečem«. Lažje je razumeti nestrpnost, ki ima vsekakor bolj primarna izhodišča v preprostem razumevanju boja za obstanek. Tudi izločanje »črnega« račka ima kar precej živalskih korenin. Žal se nestrpnost pogosto prepleta z nastankom močnejšega in evolucijsko bolj opredeljenega neprijetnega čutenja – strahu. Če bi analizirali različne sodobne primere vzpodbujanja nestrpnosti, bi se v to prepričljivo prepričali. Strah in vzbujanje strahu sta vsekakor tudi aktiviranje agresije, ki pa zelo hitro in vse prepogosto uide iz razumskih okvirjev.

Naj osvetlim nekaj bolj »lovskih« primerov. Seveda nam je najbližji primer nestrpnost nekaterih (posameznikov in organiziranih skupin) do lova. Dejstvo je, da je ubijanje živali kar tako, pa še z vsemi sodobnimi sredstvi, ki naj bi ga počelo več milijard ljudi, težko sprejemljivo. A prav zato je potrebna strpnost, saj obstaja tudi druga resnica, ko s trajnostnim upravljanjem, kjer je lov pomembna aktivnost, pravzaprav varujemo kar cele vrste, pa še kar nekaj njihovega okolja. Še in še argumentov bi lahko naštel za eno ali drugo stran. Kje je rešitev? V zmagi ene resnice? V zmagi ene skupine? V medsebojnem bojevanju in sovraštvu? V bojevanju enih naravovarstvenikov proti drugim? V avtokraciji in lobiranju? Ali v strpnosti?

Kako pa je z našo strpnostjo do drugih živali? Ja, res je, da jih je na svetu mnogo. Števila še nekaj časa ne bomo

poznali, še za vrste imamo res zelo grobe ocene o nekaj deset milijonih. Za verne velja, da jih je ustvaril bog, za neverne pa so rezultat več milijonov dolgega evolucijskega razvoja. Menim, da je zelo malo ljudi, ki jim to ne bi pomenilo neko etično vrednoto. Tu niti nimamo težav s strpnostjo. Težava nastane, ko se pogovarjamo, kje naj živijo. Vsepovsod, samo pri nas ne, je pogost odgovor. Res je tudi, da živali jedo. Kako se sprijazniti s tem? Pričakovati, da bodo živele od zraka, je verjetno precej naivno. Ja, bodo jedle. In se lahko ponovno obdamo z nestrpnostjo in razlagamo, kako krvoločno se jelenjad loteva jelke in kako volkovi skubejo kožo z jelenjadi. Ja, imamo različno znanje in prepričanja. In kje je rešitev? V zmagi ene skupine? V medsebojnem bojevanju in sovraštvu? V avtokraciji in lobiranju? Ali v strpnosti?

Žal se nestrpnost vse prepogosto izraža tudi med nami zaradi zelo različnih pogledov. Ali v lovišče sodi planinski gonič ali nemški žimavec? Ali bomo jelenjad lovili na pogonih ali ponoči? In še in še bi lahko našteval. Pa saj poznate primere iz svojih lovskih krogov. Ali znamo razbrati, do kod je izražanje različnih prepričanj, mnenj, spoznanj, informacij in od kod naprej je izražanje svoje nestrpnosti? Ali znamo opravljati svoje poslanstvo v različnosti mnenj, idej, ravnanj in interesov? Ali ni prav raznolikost tista, ki omogoča zanimivo, prijetno življenje? Ali je izražanje nestrpnosti prijetno za skupnost?

Žal se je v zadnjem času razvila še ena nestrpnost, in sicer nestrpnost do strokovnega in celo znanstvenega dela. Kakorkoli pogledamo razmere na tem področju v zadnjih letih, so objektivne cenilke zelo jasne. Ne bom jih našteval in izpostavljaj. Lahko na domačem dvorišču nekaj nič ne pomeni,

a vsekakor so raziskovalci, ki jih vabijo po vsem svetu, objave v vrhunskih svetovnih revijah in pohvale za uspešno delo in tudi prispevek slovenskih lovcev zgovorni sami po sebi. Zato je nestrpnost nekaterih, ki zaničujejo delo nekaj deset profesionalnih raziskovalcev in več tisoč neprofesionalnih sodelavcev, nekonstruktivna in, upam si reči, tudi škodljiva za slovensko lovstvo in posledično tudi za vsakega slovenskega lovca.

Vsekakor vem, da imamo različne poglede na naše medsebojne odnose. Sam se ne strinjam z diktaturo, ki potrebuje netenje nestrpnosti in vzbujanje strahu za svoj obstoj. Pri demokraciji in družbeni raznolikosti pa je potrebna strpnost do raznolikosti. Kakovost bivanja bi morala imeti prednost pred cenanim zlorabljanjem evolucijskih značilnosti človeka z netenjem nestrpnosti, vzbujanjem strahu in neznanja ter posledičnim manipuliranjem posameznika. Dobrim sistemom so namreč skupne velika raznolikost, medsebojna soodvisnost in neavtoritarnost. Ljudje zaradi svoje kreativnosti, velikega poseganja in spreminjanja našega okolja potrebujemo predvsem znanje za uspešno ravnanje. Za pridobivanje znanja in poznavanje razmer pa potrebujemo ustrezno socialno okolje, kjer prevladuje strpnost in ima resnica prednost pred dogmo.

Dr. Ivan Kos,
predsednik Komisije LZS za upravljanje z divjadjo

»Ja, imamo različna znanja in prepričanja. In kje je rešitev? V zmagi ene skupine? V medsebojnem bojevanju in sovraštvu? V avtokraciji in lobiranju? Ali v strpnosti?«

Foto: Milan Vogrin

Foto: Marjan Armak

KAKO PREPREČITI NAPADE ZVERI NA DOMAČE ŽIVALI?

Www24ur.com, 1. 10. 2018 (M. S.) – V prestižni mednarodni znanstveni reviji PLOS Biology so objavili novo raziskavo o uspešnosti ukrepov za preprečevanje napadov zveri na živino. Enaindvajset raziskovalcev iz desetih držav, vključno s Slovenijo, je združilo moči in pregledalo rezultate 114 znanstvenih raziskav z vsega sveta, v katerih so merili učinkovitost različnih metod, od streljanja in zastrupljanja plenilcev do uporabe različnih pristopov varovanja domačih živali. Nova analiza je nastala zaradi želje po razširitvi podobnega poskusa izpred dveh let, ko so raziskovalci pregledali uspešnost ukrepov v Evropi in Severni Ameriki. Izmed vseh metod so se kot zanesljivo učinkovite izkazali le trije nesmrtonosni načini varovanja domačih živali: pastirski psi, električne mreže in druge ograde za živino ter vidna odvrata. Potencialno učinkovite bi bile lahko tudi nekatere druge metode, vendar je zaenkrat na voljo premalo zanesljivih raziskav, da bi jih lahko priporočali za širšo uporabo. Zato pozivajo

raziskovalce po vsem svetu, naj združijo moči z rejci domačih živali in opravijo dodatna testiranja različnih metod v različnih situacijah, vendar na podlagi enotnih znanstvenih standardov. Avtorji študije tudi priporočajo, da bi do nadaljnjega v praksi uporabljali le preverjene metode ter da davkoplačevalskega denarja ne bi zapravljali za nepreverjene ali celo dokazano neučinkovite metode. O tej problematiki je **2. 10. 2018** obširno poročalo tudi **DELO** v članku izpod peresa novinark **Simone Fajfar**.

DE PROFUNDIS

MLADINA, 5. 10. 2018 (Stanka Prodnik) – Ljudje dopustujemo na različne načine in Tednik je prikazal enega od njih: preživljanje lovskih počitnic. Prispevek je na začetku prikazal medvedje mladiče pri igri in v ozadju so govorili o »mamljivosti za odstrel«, nato pa različne, predvsem lovske sogovornike spraševali, kako je videti lovni turizem. Eden od lovcev je povedal, da gostje iz tujine v slovenske gozdove prihajajo pobijati živali, da bi se priučili »naših šeg in navad«. Zanimivo je, kako lovci nikoli ne rečejo, da pobijajo ali

streljajo živali, njihovo izrazje je veliko bolj tehnično; oni »uplenijo divjad« – tako kot je žičnata ograja na meji le »tehnična ovira«. Za bolj zavržena dejanja gre, čistejši jezik uporabljamo – vse do »končne rešitve«. In ja, zgodovina pozna različne načine »ohranjanja naravnega ravnovesja«; nobeden od njih se ni proslavil kot civilizacijski vrhunec. Predvsem je lovni turizem dober »biznis«. Glede na cenik zavoda za gozdove gamsa (ali ni na seznamu ogroženih vrst?) lahko ubijete za pičlih 80 evrov, srnjak pa je še ugodnejši, zanj boste plačali le 50 evrov. Hkrati pa turisti za večje trofeje, denimo medveda (ki je »trofejni osebek«), katerega kožuh in glavo potem odnesejo domov, plačajo tudi do 20.000 evrov, kar je nekoliko s težavo potrdil tudi predsednik Lovske zveze.

NA DVORIŠČU KRUTO POKONČAL PSA

DELO, 9. 10. 2018 (Aleš Andlovič) – Sosedoma, ki sta v sobotnem dopoldnevu na dvorišču hiše v Rošnji z lovsko puško pokončala domačega psa, grozi do tri leta zapora. Policiji je nehumano dejanje, ki ga obravnavajo kot mučenje živali, prijavil drug

sosed, ki je slišal strele in cviljenje osemletnega mešanca. Lovcu, 76-letnemu **Ivanu K.**, so policisti zasegli tri puške in arzenal streliva, kar je posedoval legalno, a so predlagali upravni enoti, da mu odvzame tako orožje kot tudi strelivo in celo orožni list. Policisti so ugotovili, da je 68-letni **Milan Š.** v Rošnji, majhnem zaselku med Mariborom in Ptujem, v sobotnem jutru na svoje dvorišče povabil osem let starejšega sosedu Ivana K. Ker je zadnji omenjeni lovec in legalno poseduje orožje, ga je Milan Š. prosil, ali bi pokončal njegovega osem let starega psa. Izkušen lovec LD Starše je že nekaj dni pred tem privolil v sosedovo prošnjo. »Žival je z lovsko puško dvakrat ustrelil in tako na krut način povzročil njen pogin,« je dejal Miran Šadl, predstavnik za odnose z javnostjo na Policijski upravi Maribor. Od domačinov v Rošnji smo včeraj izvedeli, da je menda odjeknilo več streliv kot le opisana dva. Strelji so spodbudili drugega sosedu, da je dogajanje onkraj ograje prijavil Policiji. »Nemudoma smo ukrepali, 76-letnemu osumljencu odvzeli prostost in ga pridržali. V času pridržanja so policisti pridobili odredbo za hišno preiskavo na njegovem domu, med katero

so mu zasegli tri lovske puške in več kot 600 kosov streliva, ki jih legalno poseduje, saj ima izdano orožno listino. Zasegli smo mu tudi lovsko puško, s katero je psa pokončal,« je še razkril Šadl. Pred preiskavo dogodka so policisti ugotovili, da osem let star pes mešanec ni bil ne čipiran ne cepljen. Njegov lastnik je njegovo usmrnitev načrtoval že dalj časa; tako je že dan pred ustrelitvijo v bližnjem gozdu skopal dobrih 90 centimetrov globoko jamo. Prav tja je po ustrelitvi odnesel kadaver in ga zakopal. Poleg kazenske ovadbe je pričakovati, da bo Ivan K. ostal tudi brez orožnega lista. O dogodku so poročali vsi slovenski tiskani in elektronski mediji.

V SLOVENIJI ŽE 400 ŠAKALOV, LOVCI ZAHTEVAJO Odstrel

SLOVENSKE NOVICE, 12. 10. 2018 (Jaroslav Jankovič) – V Sloveniji se je v 20 letih šakal razmnožil do neverjetnih razsežnosti. Videvajo ga ob cestah, na robu gozda, v sadovnjakih, blizu domačij in okoli kumikov. S svojo namnožitvijo je presenetil vse, niti

odgovorni ne vedo, kako obravnavati pojav. Zlati ali navadni šakal (*Canis aureus*) spada v družino psov in po velikosti spada med lisico in volka. Tako zapolnjuje naravno nišo kot denimo kojot v Severni Ameriki. Gre za izjemno iznajdljivo in prilagodljivo žival, ki se zadovolji z manjšimi glodavci in sesalci, hkrati pa je mrhovinar, kar pomeni, da čisti ostanke za večjimi zvermi, se pa loti tudi srnjadi, zlasti mladičev. Lovska zveza Slovenije (LZS) je v Kopru pripravila desete Lovske dneve, glavna tema pa je bil šakal. Poleg lovcev so mnenje in opažanje predstavili tudi preostali strokovnjaki. Glede na anketo, ki so jo izvedli med lovci, šakala sprejemajo kot prišleka in tudi kot del našega ekosistema. Predsednik LZS mag. Lado Bradač je poudaril: »Po analizi zbranih podatkov monitoringa vemo, kje je gostota šakala največja; to je na Obali v okolici Koprja, v Ljubljanski kotlini in v Podravju. Lovci kot nevladna organizacija zahtevamo aktivno upravljanje šakala. Strokovnjaki iz sosednje Madžarske, Hrvaške in Srbije nas opozarjajo, da si ne smemo dovoliti, da nam uide izpod nadzora.« Od ministrstva za

okolje pričakujejo pripravo aktivnega upravljanja že naslednje leto in ne čez deset let. S sonaravnim upravljanjem in premišljenim odstrelom se strinjajo tudi preostali strokovnjaki.

ZAKAJ SE 200 MEDVEDOM SLABO PIŠE?

VEČER V SOBOTO, 20. 10. 2018 (Glorija Lorenci) – Letos pošiljamo v »večna lovišča« dvesto medvedov. Še nikoli toliko kot doslej. »Jih pa tudi nikoli v preteklosti ni bilo toliko, kot jih je sedaj,« je dejal Rok Černe z Oddelka za gozdne živali in lovstvo na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS). Z uredbo Vlade, ki na predlog strokovnega mnenja ZGS odloči o »odvzemu medvedov iz narave« (redni odstrel, intervencijski odstrel, povozi), so letos zadovoljni celo v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (KGZS), kar se še ni zgodilo. V sporočilu za javnost so zapisali, da je letošnji predlog »korak v pravo smer«, in še, da »odvzem nikakor ne bo ogrozil ugodnega stanja populacije medveda«. Čeprav KGZS pač ni ravno merodajen naslov za

ponujanje tovrstnih sporočil, kot je slednje.

NEZNANEC USTRELIL DESETLETNEGA JELENA

PRIMORSKE NOVICE, 24. 10. 2018 (Ana Cukijati) – V okolici Čepovana so 21. oktobra popoldne novogoriški policisti obravnavali primer nezakonitega lova. Pod streli krivolovca, ki ga še iščejo, je padel več kot deset let star jelen. Policiste so poklicali lovci, ki so med skupnim lovom na njihovem lovišču v okolici Čepovana našli ustreljenega jelena. Po dosedanjih ugotovitvah policistov je neznan storilec konec tedna ustrelil približno 200 kilogramov težkega jelena, starega več kot deset let, ki je s kraja odstrela pobegnil in kasneje obležal na območju naselja Kal nad Kanalom pod zaselkom Koprivišče. Tam so poginulo divjad našli lovci LD Čepovan. Novogoriški policisti nadaljujejo s preiskavo in bodo zaradi suma storitve kaznivega dejanja nezakonitega lova podali kazensko ovadbo na novogoriško tožilstvo.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Janez Ropž

S časom naprej

Škljoc in njegov šibek obstoj je bil ovekovečen. Usedel sem se in globoko zamislil. Vem, del naravnih zakonitosti je, da smrt v naravi napravi drugemu nov prostor, da nekemu življenju nov začetek, pa vendar. Človeka presune, da je minljivost na vsakem koraku. Tako se izteka tudi leto 2018, ki je bilo v marsikaterem pogledu neobičajno, posebno ...

Spomnimo se lanskega decembrskega vetroloma, ki ni prizanesel loviščem po Sloveniji. Glas motornih žag je budil spomin na silno moč narave še vse leto 2018. S svojo močjo ni udaril samo po dušah lastnikov gozdov, usekal je tudi po dušah članov zelene bratovščine. Kako je to vplivalo na divjad? Prvi moj obhod revirja po vetrolomu je bil, kot bi bil izgubljen. Priznam, da del lovišča v LD Kapla, kjer sem pomočnik vodje revirja, na srečo sploh ni bil tako zdesetkan, kot so bili drugi revirji v našem lovišču.

Potem se je v januarju lovišče končno odelo v snežno odejo, proti koncu februarja iznenada v precej debelo. Sneg je nekaj povsem normalnega za naše kraje, a sem bil kljub temu presenečen. Divjad je silila h kmetijam po kakšno bilko sena, silaže, ki je ostala pred hlevom od krmljenja živine. Šoje so sedele po ptičjih hišicah kot sinice in tudi nezaupljive sive vrane so postale nekako domače. Domači psi so dobesedno ponoreli in na vse pretege silili v lovišče, visoka snežna odeja je v njih prebudila prvinski nagon zveri.

Nato je končno napočil čas sonca, za april ga je bilo kar preveč, in nato je prišel maj, ko je zelenelo na vsakem koraku. V nasprotju z letnim povprečjem pa je bilo vlage kar preveč, saj je deževalo skoraj vsak dan. V loviščih je bilo še vedno mogoče najti poginulo srnjad. Letos je imela narava nek poseben ritem, lovci in divjad pa smo mu sledili.

Pa je prišlo tudi poletje.

Konec junija sem v lovišču videl visoko brejo srno in na drugem koncu revirja že kar prvega julija šel pokopat poginulo večletno srno, ki je poginila med poleganjem edinega mladiča. Kakšno odstopanje od srednjega termina poleganja, ki je med 15. majem in 1. junijem! Sredi poletja sem do prska pri srnjadi videl kar nekaj mladičev in se zamislil ob odstopanju v rasti: eni so bili že pravi korenjaki, drugi so še komaj stopicali za svojo mamo srno. Presenetil me je tudi letošnji prsk srnjadi. Ni bilo začutiti neke intenzivnosti, vrhunca, ko srnjaki živijo samo za eno – naklonjenost srn. Sprašujem se, kaj se bo v prihodnosti spremenilo zaradi sprememb, ki se kažejo pri oploditvi in poleganju.

Jesen je obarvala listje na vejah v zlatorumene barve, sončna jutra in meglice so

ustvarjale idilo, ki jo je bilo mogoče še dodatno čutiti ob velikem obrodu bukve, hrasta in kostanja. Letos niso skoparila s svojimi sadovi tudi vsa domača, sadna drevesa. Za divjad obilo hrane na vsakem koraku.

Med čakanjem divjih prašičev, ki jim to leto za ponujeno koruzo v jesenskem času ni bilo mar in je bil tovrsten odstrel nemogoč, sem lahko prisluhnil jelenom kar iz našega lovišča. Na sosednjem Pohorju so na vso moč, nizko ob reki Dravi kot še nikdar poprej, s svojimi mogočnimi rukajočimi glasovi oznanjali svoj paritveni čas. Moje misli so stekle: tam rukajo, pri nas v lovišču pa ne. Pa je to samo čez reko Dravo, tam je populacija jelenjadi močna, kmetje trdijo, da je jelenjadi celo preveč. To je tako blizu našega lovišča, a če pogledamo dejansko stanje številčnosti jelenjadi tam in pri nas, se zdi, da je do tja tako zelo daleč.

Morebitnemu šelestenju listja ob prihodu ščetinarjev je

bilo že prav težavno prisluhniti zaradi številnih polhov, ki so bili prav povsod. Kakšna postrežba je bila za vse plenilske vrste, ki lovijo polhe, vse dokler se niso le-ti odpravili na zimsko spanje. Upam, da v prihodnjem letu, 2019, narava ne bo ukanila polhov s prehitro otoplitvijo in nato ponovno z nenadno zmrzaljo.

Začetek decembra je in mi smo na pragu zime. Kaj bo prinesla tokratna, nihče ne ve. Ob tej priložnosti bi se rad poklonil vsem tistim lovcem, ki se s svojimi različnimi dejanji v Sloveniji razdajate za dobrobit divjadi, obstoj njenega življenjskega prostora in ohranjate tisto, kar so nam zapustili naši pradedje. Vsem tistim, ki so se od tujili od narave, imajo ozko usmerjene poglede na sistem lovstva in pogosto gojijo sovražen odnos do lovcev, pa s ponosom povejte, da ste lovci in s svojimi pozitivnimi dejanji dokažite, da smo še kako potrebni v sistemu! Dober pogled, slovenski lovci.

Marko Richter - Zeleni

Foto: Marko Richter - Zeleni

Z zimskim lovom jelenjadi lahko škodimo gozdu

Jelenjad spada med tiste vrste divjadi, ki se dobro prilagaja povečani človekovi prisotnosti in dejavnostim v prostoru. Dokaz za to sta njena prostorska razširjenost in gostota v večini evropskega prostora, pri čemer Slovenija ni izjema. K temu je pomembno prispevalo tudi zaraščanje našega ozemlja, saj se je gozdnatost iz 43 odstotkov leta 1947 povečala na skoraj 59 odstotkov leta 2015, kar očitno ustreza vrstam, kot sta divji prašič in jelenjad. Kako so se spreminjale izgube in odstrel skupaj pri jelenjadi v Sloveniji po letu 1969, prikazuje graf.

Interesi različnih uporabnikov prostora

Večje gostote in povečan areal te vrste prinašajo v prostor, ki ga čedalje bolj uporabljajo tudi drugi uporabniki prostora, številne konflikte. Zlasti prevladujejo tisti s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ki se kažejo v vedno večji škodi na kmetijskih površinah in v nenehnem bolj ali manj (ne)uspešnem usklajevanju številčnosti in prisotnosti te vrste z objedenostjo mladja gozdnega drevja in drugo škodo v gozdnem prostoru. V naših podnebnih razmerah večina vrst rastlinojede divjadi pozimi potrebuje predvsem mir. To pa je v nasprotju z interesi in zahtevami drugih uporabnikov prostora, ki opravljajo svoje dejavnosti v prostoru,

pa tudi po čim večjem odstrelu te vrste, kar v praksi pomeni pomikanje lovnih dob v januar in še dlje. O načinih lova na jelenjad, ki vrsto čim manj vznemirjajo in tako ne povečujejo škode v prostoru, zlasti v gozdovih, smo v preteklosti že pisali v našem glasilu (Lovec, 7–8/2016).

Objedanje gozdnega mladja in lupljenje gozdnega drevja v mlajših razvojnih fazah lahko pomembno vplivata na razvoj gozda ter zmanjševanje kakovosti in s tem tudi vrednosti gozdnih lesnih sortimentov. Vendar pa moramo poudariti, da škoda, ki jo povzroča jelenjad, ni vedno zgolj posledica prevelike številčnosti te vrste. Pogosto nastane tudi kot posledica napak pri upravljanju z vrsto, ki izvirajo iz nepoznavanja biologije vrste. Toplokrvni rastlinojedi se pozimi soočajo

z dvema težavama: ponudba hrane je ob hkrati bistveno zmanjšani kakovosti le-te manjša, na drugi strani pa pozimi toplokrvni organizmi izgubljajo več energije za vzdrževanje ustreznega metabolizma oziroma telesne temperature. Nekateri sesalci so se na take izzive prilagodili z zimskim spanjem ali zimskim dremežem ter ustrezno velikimi zalogami telesne tolšče, ki jo morajo pridobiti v poletno-jesenskem času.

Proučevanje jelenjadi v velikih oborah

Raziskovalci Inštituta za divje živali in ekologijo veterinarske fakultete z Dunaja so v ta namen proučevali jelenjad v velikih oborah, kjer je bilo gibanje jelenjadi razmeroma neomejeno.

Toplokrvni rastlinojedi se pozimi soočajo z dvema težavama: ponudba hrane je ob hkrati bistveno zmanjšani kakovosti manjša, na drugi strani pa pozimi toplokrvni organizmi izgubljajo več energije za vzdrževanje ustreznega metabolizma oziroma telesne temperature.

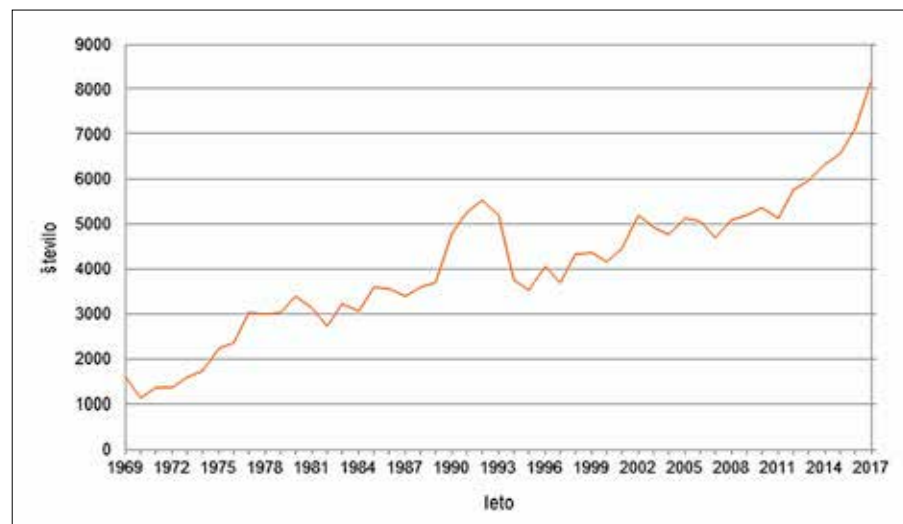
Pri tem so vse leto s pomočjo posebnih telemetrijskih oddajnikov spremljali in proučevali porabo energije, telesno temperaturo in dejavnost jelenjadi. Oddajniki so bili vsajeni v telesa jelenjadi v prsni višini, kjer so spremljali tudi srčni utrip, ki dobro ponazarja presnavljanje, premikanje oziroma mirovanje osebkov itn. Poleg omenjenih so uporabili tudi oddajnike, ki jih je jelenjad skupaj s hrano pojedla, ostali pa so v kapici želodca. Tako so pridobili tudi podatke o notranji temperaturi v prebavilih. Dovolj pašnih površin

pozni zimskih mesecih zgolj 40 odstotkov vrednosti iz mesecev maj in junij, ko je bila največja. Telemetrične raziskave, ki so jih opravili na gamsih v Zgornji Avstriji, so pokazale podobne vrednosti, in sicer pozimi manjši srčni utrip za 50 odstotkov v primerjavi s poletnim časom.

Dejstvo je, da je pozimi jelenjad bistveno manj dejavna kot poleti, česar pa ni mogoče pojasniti zgolj z zmanjšano porabo energije. Krivulja srčnega utripa v mirovanju je zelo podobna tisti med telesno dejavnostjo čez leto (vrednosti so

Pozimi je najpomembnejši dejavnik mir! Vsako vznemirjanje povečuje porabo energije; intenziven lov in tudi druge dejavnosti v prostoru pozimi povečujejo potrebo po hrani, saj je od le-te odvisno preživetje osebkov.

Najkasneje v božičnem času bi morali biti uresničeni načrti odvzema. Kdor lovi kasneje, v glavnem zimskem času, se ne sme čuditi povečani škodi v gozdovih.

Graf: Izgube in odstrel jelenjadi v Sloveniji v obdobju 1969–2017

in bukovi gozdovi so jelenjadi nudili razmeroma podobne prehranske razmere kot v prosti naravi. Raziskovalci so vse leto jelenjadi polagali tudi posebne pelete z natančno nadzorovano sestavo, sami krmilniki pa so beležili količine tovrstne zaužite hrane za posamezno žival. Peleti so vsebovali natančno določeno količino neprebavljivih snovi, s pomočjo katerih in glede na količino iztrebkov so določali, koliko naravne hrane so živali še zaužile. Pomemben podatek celotne raziskave je tudi, da je jelenjad v oborah živela razmeroma brez stresa zaradi zunanjih dejavnikov (plenilci, človek, psi, lov ...).

Prvi podatek, ki so ga raziskovalci pridobili, je bil, da je pozimi jelenjad zaužila zgolj polovično količino hrane v primerjavi s poletjem. To pomeni, da je pomemben del energije, ki jo jelenjad porablja pozimi, energija, pridobljena v poletno-jesenskem času in je skladiščena v telesnih maščobnih rezervah. Popolnoma enak podatek so raziskovalci pridobili tudi iz analize ostankov presnove, kjer so spremljali hormon, ki skrbi za kopičenje in porabo maščobnih rezerv. Da jelenjad lahko preživi dolge in trde zime, mora torej pridobiti zadosti maščobnih rezerv v poletno-jesenskih mesecih, prav tako pa mora rezerve čim skrbneje porabiti. To je potrdila tudi spremljava srčnega utripa, ki je pokazala, da je bila poraba energije v

Foto: Marjan Arnek

Objedanje gozdnega mladja in lupljenje gozdnega drevja v mlajših razvojnih fazah lahko pomembno vplivata na razvoj gozda ter zmanjševanje kakovosti in s tem tudi vrednosti gozdnih lesnih sortimentov.

bistveno različne med meseci, kar smo že navedli). Poleti ostaja dnevna dejavnost na zelo podobni ravni, medtem ko se srčni utrip v istem času bistveno spreminja. Spremembe v porabi energije med letom so tolikšne, da tega skoraj ni mogoče pojasniti zgolj z energetsko povečanimi dejavnostmi, kot so ruk, rast zarodkov in vzreja mladičev ... Pri tem smo priča še enemu fenomenu porabe energije pozimi: notranji organi, ki so zaradi zmanjšane

vnosa hrane manj dejavni, se skrčijo. Tako se npr. pozimi prostornina vampa pri jelenjadi zmanjša za 40 odstotkov v primerjavi s poletno, pri srnjadi pa za približno 30 odstotkov. Tudi jetra, ledvice in srce jelenjadi, uplenjene v prosti naravi, so pozimi znatno manjše velikosti. Bistveno manjšim količinam hrane, ki so na voljo pozimi, se jelenjad in tudi druge vrste velike rastlinojede divjadi prilagajajo z zmanjšano dejavnostjo in tudi manjšo potrebo po hrani.

K izjemnemu zmanjšanju porabe energije pozimi največ prispeva pojav slabše prekrvavljenosti okončin in drugih zunanjih delov telesa, kar pomembno prispeva k zmanjšanju toplotnih izgub in s tem k manjši porabi energije. Tako so

celo v neposredni bližini telesnega jedra v mirovanju izmerjene temperature znašale zgolj 15 °C, v okončinah pa so bile še nižje. Tako so praktično samo predeli glave tisti, ki so pozimi na površini bolj segreti. Zgolj nizke zunanje temperature ne pomenijo tudi avtomatsko nizkih telesnih temperatur. Najnižje telesne temperature so bile med raziskavo izmerjene v obdobju od februarja do marca. Raziskave so še pokazale, da bolj kot se zmanjša zuna-

Foto: Michael Miges

Da jelenjad lahko preživi dolge in trde zime, mora pridobiti zadosti maščobnih rezerv v poletno-jesenskih mesecih, prav tako pa mora rezerve čim skrbneje porabiti.

nja telesna temperatura, bolj se zmanjša srčni utrip, in sicer med mirovanjem pa tudi med telesno dejavnostjo. Pri zadrževanju telesne toplote ima izredno pomembno vlogo tudi dlaka in njene izolacijske lastnosti.

Pomen miru pozimi

Pozimi je najpomembnejši dejavnik mir! Vsako vznemirjanje povečuje porabo energije, intenziven lov in druge dejavnosti v prostoru pozimi povečujejo potrebo po hrani, saj je od tega odvisno preživetje osebkov. Pozimi je poraba energije zaradi bega namreč nekajkrat višja od tiste poleti, v primeru bega v globlji snežni odeji pa se poraba energije še bistveno poveča. Najkasneje v božičnem času bi morali biti uresničeni načrti odvzema. Kdor lovi kasneje, v glavnem zimskem času, se ne sme čuditi povečani škodi v gozdovih. Mir v lovišču ne pomeni zgolj prenehanja lova, temveč tudi omejitev drugih dejavnosti, ki povzročajo nemir. Pri tem je izjemno pomembno osnivanje mreže mirnih con, seveda na območjih zimskih habitatov oziroma v našem primeru zimovališč jelenjadi. Pozimi so mirne cone izjemno pomembne tudi za druge vrste divjadi, zlasti za gamse, saj je večina njihovega življenjskega prostora v sredogorju in visokogorju, kjer je varčevanje z energijo življenjskega pomena.

Lov jelenjadi do konca januarja ali februarja, kot to dovoljujejo predpisi v številnih nemških zveznih (pa tudi drugih) deželah, je z vidika biologije jelenjadi in posledično tudi škode v gozdovih zelo problematičen in neučinkovit.

Lep primer takega koncepta upravljanja z jelenjadjo je švicarski kanton Graubünden, kjer so s pomočjo lokalnih skupnosti osnovali mrežo mirnih con, kjer pozimi velja absolutna prepoved gibanja in dejavnosti. Pri tem ni nujno, da so taka območja površinsko zelo velika in tudi niso v nasprotju z gozdarskimi ali drugimi gospodarskimi interesi. Celo več, tudi v območjih z intenzivnim zimskim turizmom je mogoče najti take površine za divjad, ključnega pomena pa sta dosledno izvajanje omejitev in nadzor upoštevanja omejitev. V kantonu Graubünden živi približno 16.000 osebkov jelenjadi na približno 7.000 km² površine, kar je v povprečju gostota 2,3 živali/100 ha, pri čemer praktično polovica celotne površine tega kantona ni primerna za jelenjad. Kljub temu je škoda v gozdovih – objedanje gozdnega mladja in tudi lupljenje – popolnoma brez zimskega krmljenja, znosna. Po podatkih, ki so mi bili na voljo, je v omenjenem kantonu 260 mirnih con s skupno površino 325 km², kar je povprečno 1,25 km².

Foto: Michael Miges

V naših podnebnih razmerah večina vrst rastlinojede divjadi pozimi potrebuje predvsem mir. To pa je v nasprotju z interesi in zahtevami drugih uporabnikov prostora, ki tam opravljajo svoje dejavnosti, pa tudi po čim večjem odstrelu te vrste, kar v praksi pomeni pomikanje lovnih dob v januar in še dlje.

Pogost izgovor za daljšanje lovnih dob v zimski čas je, da sicer ni mogoče uresničiti načrtov odvzema. Ravno v Graubündnu dokazujejo nasprotno. Letni odstrel jelenjadi se veča tudi tam in je v letu 2017 dosegel rekordno vrednost 6.515 živali. Približno 75 odstotkov navedene količine je dosežene med tritedensko lovno dobo v septembru. Preostali odstrel, razen če ni nujno, dosežejo na dodatnih lovih, ki se začnejo v začetku novembra in trajajo najkasneje do sredine decembra. Na teh lovih načrtno lovijo zgolj košute in teleta (seveda tudi netrofejno srnjad), da bi dosegali čim bolj naravno strukturo v populaci-

jah. V času septembrske lovne dobe, torej med rukom, je namreč delež uplenjenih jelenov razmeroma velik. Zaradi krajše lovne dobe in intervalnega lova (o čemer sem, kot omenjeno, že pisal) je jelenjad bolj zaupljiva, številčnost pa je mogoče na tak način v razmeroma kratkem času ustrezno uravnavati. Za omenjeni švicarski kanton je značilna drugačna ureditev lova, in sicer je tam uveljavljen *patentni lov*, kar pomeni, da lahko vsakdo, ki je opravil lovski izpit v omenjenem kantonu in v tekočem letu kupi lovno karto (patent), lovi kjerkoli na območju kantona (izjema so zavarovana območja). Na leto tako na območju kantona lovi približno 7.000 lovcev in 200 lovok, poleg jelenjadi pa so v letu 2017 med drugim uplenili še 4.195 srnjadi, 2.989 gamsov in 513 kozorogov.

Jelenjad je svojo prilagodljivost dokazala z zelo hitro prilagoditvijo mirnim predelom, saj se množično premakne v območja, kjer ni lova, tako da v posameznih primerih že nastajajo težave zaradi absolutno prevelikih gostot na tamkajšnjih območjih. Ravno navedeni

primer dokazuje, da je mogoče ob ustreznem upravljanju, ki spoštuje biološke, ekološke in tudi socialne značilnosti vrste, kamor spada tudi zmanjšanje vznemirjenja pozimi (tudi zaradi lova), uspešno usklajevati interese v prostoru. Lov jelenjadi do konca januarja ali februarja, kot to dovoljujejo predpisi v številnih nemških zveznih (pa tudi drugih) deželah, je torej z vidika biologije jelenjadi in posledično tudi škode v gozdovih zelo problematičen in neučinkovit.

Mag. Janko Mehle

Viri so na voljo pri avtorju.

Vojni križ svetega Huberta

Sto let je minilo, odkar so utihnili topovi svetovne oziroma velike vojne. Preden je svet zajela druga, so namreč prvo svetovno vojno imeovali velika vojna. Tudi naših krajev se je zelo dotaknila: najprej z vpoklicem vojakov, leto kasneje z novo fronto ob Soči (na slovenskem narodnostnem ozemlju) in posledično kupom civilnih izgnancev ter splošnim pomanjkanjem in bedo, ki se je stopnjevala iz leta v leto. Tudi lovstvo se ni izognilo pogubnim vplivom vojne. Številni lovci so morali obleči vojaško suknjo (marsikaterega so tudi zagreblji v njej), divjad na frontnem območju je bila zdesetkana, zaradi revščine in slabe preskrbe se je razmahnil divji lov, kateremu se je včasih udinjala tudi soldateska.

Pojav značk med prvo svetovno vojno

V tistem času so prav za avstro-ogrsko armado postale značilne številne vojaške značke (*Armeeabzeichen*), ki so jih lahko kupili vojaki in oficirji in jih nosili na vojaških kapah. Seveda ni bil edini namen značk, da bi z njimi zaljšali vojaška pokrivala, pač pa je bil njihov bistveni, a nekoliko prikriti cilj zbiranje denarja. Ta »moda« se je v avstrijskih vojaških vrstah tako razmahnila, da v zbirateljskih krogih dandanes kroži stotine različnih značk z oznakami enot ali bojišč.

Nekako vzporedno s vojaškimi značkami so se začele pojavljati domoljubne značke (*Patriotischeabzeichen*), namenjene predvsem civilnemu prebivalstvu oziroma denarnemu prispevku zanje. Značke so bile po navadi lične, med prebivalstvom so zbujale domoljubje, sočasno s tem pa se je izkupiček prodaje stekal v blagajno urada za vojno pomoč in Rdečega križa. Za razliko od vojaških, ki so bile večinoma skromneje izdelane, iz pločevine (cink, medenina, srebro), so bile domoljubne razkošnejših in barvitejših emajliranih izvedb.

Vzroke za to lahko najdemo v tem, da so si višji strošek bolj izdelane značke

lažje privoščili civilisti, da je bila »civilna« nošnja prijaznejša do občutljivejših emajliranih značk, nenazadnje pa bi živo pisane podobe na kapah vojakov lažje pritegnile pozornost nasprotnikov. Obema

Odločitev o izdaji avstrijskega *Hubertovega vojnega križca* je sprejel vojni pomožni urad (*Kriegshilfsbüros*) 13. oktobra 1914, v času predsedovanja nadvojvode Evgena (*Erherzog Eugen*). Izkupiček od prodaje je bil namenjen pomoči vdovam in sirotam padlih gozdarjev (ki so v tistem času opravljali tudi lovsko službo).

Med prvo svetovno vojno so za avstro-ogrsko armado postale značilne številne vojaške značke (*Armeeabzeichen*), ki so jih lahko kupili vojaki in oficirji in jih nosili na vojaških kapah. Vzporedno z vojaškimi značkami so se začele pojavljati domoljubne značke (*Patriotischeabzeichen*), namenjene predvsem civilnemu prebivalstvu. Obema vrstama značk je bilo skupno, da so jih izdelovali samo med prvo svetovno vojno.

vrstama značk je bilo skupno, da so jih izdelovali samo med prvo svetovno vojno.

Avstrijski Hubertov vojni križec

Izdajatelji značk seveda niso pozabili potrkati na lovske duše in njihovo domoljubje, tako da v 11. številki našega glasila *Lovec* iz leta 1914 v rubriki *Iz lovskega oprtnika* zasledimo notico:

Hubertov vojni križec. Avstrijski lovski krogi si prizadevajo, pripomoči v vojne svrhe z izdajo in razpečevanjem lovskega vojnega znaka. Temu stremljenju so se pridružili tudi sloji gospodarstva in poljedelstva. Ustanovil se je poseben poslovalni odbor, katerega predsednik je ekselencen gospod poljedelski minister. Ta odbor je že storil potrebne korake pri uradu za vojno pomoč, nahajajočem se v notranjem ministrstvu. Ta je dal, pozdravljajoč odborovo akcijo, izdelati oficijalen lovski znak z imenom „Hubertov vojni križec“. Znak ima obliko zelenega križca ter je okrašen z državnim orlom in znamenjem sv. Huberta.

Od izkupička tega znaka pripade 60 % uradu za vojno pomoč, 40 % pa poslovalnemu odboru za „Rdeči križ“ in za oskrbo lovskega uslužbenca, ki so bili v vojni, oziroma za njih osirotele rodbine.

Razpošiljanje križca, ki se dobiva v dvojnem izdelku – enostavnejši po 1 K, finejši pa po 3 K – se je že pričelo. Dobiva se v raznih opremljenih in sicer z gumbom, varnostno zapono, dolgo iglo ali kot obesek. Z ozirom na plemeniti in domoljubni namen naj bi si nabavili tudi člani naših domačih lovskega in drugih krogov ta križec. Naroča se ustno ali pismeno pri Kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani (poslopje dež. vlade), kamor se naj pošilja naročnina. Prijave sprejema tudi naše lovsko društvo. Š.

Odločitev o izdaji avstrijskega Hubertovega vojnega križca je sprejel vojni pomožni urad (Kriegshilfsbüros) 13. oktobra 1914, v času predsedovanja **nadvojvode Evgena** (Erherzog Eugen). Izkupiček od prodaje tega domoljubnega znaka je bil namenjen pomoči vdovam in sirotam padlih gozdarjev (ki so v tistem času opravljali tudi lovsko službo).

Osnovna podoba je povzeta po enakostraničnem križu tevtonskega viteškega reda (obliko najpogosteje srečamo v podobi nemškega železnega križa iz prve ali druge svetovne vojne). Na sredini križa je reliefni habsburški grb (podoba iz leta 1815), nad njim, tik pod zgornjim robom,

Prednja stran (avverz) avstrijskega Hubertovega vojnega križca. Na fotografiji je imenitnejša srebrna izvedba s prosojnim zelenim emajlom.

Zadnja stran (reverz) avstrijskega Hubertovega vojnega križca

Doplačilna znamka s podobo križa svetega Huberta je avstro-ogrskega domoljuba stala pet vinarjev (hellerjev), velika pa je 33 x 41 mm (33 x 50 s spodnjim napisnim listkom). Dandanes bi jih lahko primerjali z doplačilnicami Pošte Slovenije ob tednu Rdečega križa ali tednu požarne varnosti, s tem, da so bile v času prve vojne neobvezne.

je letnica 1914, pod njim pa je glava jelena svetega Huberta (*slika 1*). Glava (od oči navzdol) moli čez spodnji rob znaka, prav tako čez robova spodnjega kraka križa molita jelenova uhlja. Rogova oklepata grb do višine orlovih kril. Krščanski križ je zaradi pomanjkanja prostora v manjšem razmerju, kot ga navadno zasledimo pri tej ikoni.

Podoba so izdelovali v paleti izvedb – kot broško z varnostno iglo, broško s copatkom za nošenje v gumbnici na zavihku in kot obesek, vse v velikosti 22 x 26,5 mm. Znani sta tudi manjši izvedbi obeska in značke s klasično ravno iglo. Poleg raznolikosti v velikosti in načinu pripenjanja obstajajo tudi tri različice izdelave – preprosta izvedba iz kovane medenine, ki je stala eno krono, ali imenitnejša različica z zelenim prosojnim emajlom, ki je stala tri krone. Najimenitnejša izvedba iz pozlačenega srebra z emajlom pa je stala kar 20 kron. Dražjim izvedbam je pripadala še lična zelena škatlica iz kartona, na katere pokrovu je z zlatimi črkami pisalo *St. Hubertus Kriegskreuz* (diagonalno od levega vogala navzgor ali vodoravno na zgornji polovici) ter *1914* vodoravno v spodnjem desnem vogalu. Na zadnji strani značke pa piše *Off. St. Hubertus – Kriegskreuz* (uradni Hubertov vojni križec) (*slika 2*).

Uporaba podobe Hubertovega vojnega križca ni ostala zgolj na značkah in obeskih. Prebivalci Avstro-Ogrske so domoljubje lahko izkazovali z nakupom (prostovoljnih) doplačilnih znamk ali poštnih dopisnic s podobo križa svetega Huberta (*slika 3*). Premožnejši so si lahko privoščili tudi ličen porcelanast servis (skodelice s pripadajočimi krožniki, posodica za sladkor s pokrovom, posoda za mleko in posoda za kavo), ozaljšan s podobo tega križa, obdanega še s spletom vejic. Seveda na porcelanu ne manjkajo niti zlate obrobe, ki so bile takrat nepogrešljive na imenitnem posodju. Na voljo so bili tudi kozarci in pivovski vrčki s to podobo.

Ogrska značka svetega Huberta

Dve leti kasneje so za lovske domoljube (oziroma njihov denar) poskrbeli tudi v ogrskem delu dvojne monarhije: izdali so lično in razkošno izdelano Hubertovo značko (Hubertus jelveny). Značka (broška) je visoka 44 in široka 28 mm. Glede na to, da je bila zasnovana šele leta 1916, ko se je vojna že bridko čutila tudi v zaledju, je izdelana zelo kakovostno in zapleteno. Na zgornji polovici je reliefna podoba glave jelena svetega Huberta. Križ je belo emajliran, glava z nadočnikoma je odkovana posebej in naknadno pritrjena na osnovo značke ter tako dodatno prispeva k bogastvu reliefnega videza. Na spodnji

Leta 1916 so v ogrskem delu dvojne monarhije izdali lično in razkošno izdelano *Hubertovo značko* (*Hubertus jelveny*). Glede na to, da je bila zasnovana šele leta 1916, ko se je vojna že brdsko čutila tudi v zaledju, je značka izdelana zelo kakovostno in zapleteno.

polovici je ščit, na katerem je na beli emajlirani podlagi zelen emajliran križ, na sredini križa pa je dodana pozlačena krona svetega Štefana. Na zgornjih belih poljih ščita je napisana letnica 1916, na spodnjih pa H. H. (*slika 4*). Značka oziroma priponka se pripenja kot broška s pokončno iglo. Na hrbtni strani ima napis (*slika 5*):

Prednja stran (avertz) ogrske značke svetega Huberta. Ta značka je bila bolj zapleteno izdelana in dodelana.

Zadnja stran (reverz) ogrske značke svetega Huberta

Sto let je minilo, odkar so utihnili topovi svetovne oziroma velike vojne. Preden je svet zajela druga, so namreč prvo svetovno vojno imenovali velika vojna. Tudi naših krajev se je zelo dotaknila.

HUBERTUS JELVENY (Hubertova značka)

A RADSEGÉLYEZO (delavnica)

HIVATAL KIADVÁNYA. (uradna izdaja)

Ob prodaji je bila značka pripeta na kartonček, na katerem je na zgornji strani pod podobo krone svetega Štefana pisalo:

Kiadja: a. m. kir. (Izdalo: apostolsko madžarsko kraljestvo – Apostoli Magyar Királyság!)

honvédélmí ministerium (ministrstvo za obrambo)

hadsegélyező hivatala (urad za pomoč)

Hubertus vadászkereszt (Hubertov lovski križ)

Na spodnji strani je bilo napisano: Ára 5 korona. Kupca je lovsko obarvano domoljubje namreč stalo pet kron.

Avstrijske vojaške značke je v knjigi *Tako značko nosim jaz* lepo predstavil slovenski zbiralec David Erik Pipan iz Nove Gorice.

Zbiranje predvsem vojaških pa tudi domoljubnih značk postaja iz leta v leto bolj priljubljeno. Na zbirateljskem tržišču je z nekaj truda mogoče najti avstrijske Hubertove vojne križce in ogrske značke svetega Huberta po zmernih cenah. Seveda je nekoliko težje priti do originalne embalaže ali podložnih kartončkov, saj je bilo že v času vojne manj dražjih izvedb, v stotih letih pa je zob časa (pa tudi kakšne miške) naredil svoje.

Gregor Bolčina

Nekateri vplivi vremenskih ujm na lovstvo

Sožitje gozda in divjadi se je izoblikovalo skozi tisočletno zgodovino. Dolgo je vladalo ravnovesje obeh spreminjajočih se delov gozdnega ekosistema: rastlinstva in živalstva, ki se je ohranjalo po naravni poti vse do človekovega intenzivnega posega. Človek je ob podpori hitro razvijajoče se tehnologije ter z razvojem poljedelstva, gozdarstva in lovstva preoblikoval nekoč naravno okolje v kulturno krajino, s čimer je posegel tudi v naravno oblikovane mehanizme samodejnega uravnavanja razmerij med živalskim in rastlinskim delom gozda. Vzdrževanje ravnovesja tako ni več potekalo samodejno, pač pa je človekov poseg v uravnavanje razmerij med živalskim in rastlinskim delom postal nujen. Človek je namreč začel z uporabo tehnologije, večanjem svoje populacije (urbanizacija, promet) in pretirano, v mnogih primerih neracionalno rabo naravnih virov zelo posegati v naravno oblikovana razmerja nosilnih zmogljivosti za posamezne sestavne dele gozdnih ekosistemov. Umetno vzpostavljena razmerja morajo biti tudi umetno vzdrževana. Človekovi ukrepi za vzdrževanje ravnovesja v kulturni krajini pa se spreminjajo, ker jih je treba prilagajati spremembam v okolju – tako pri rastlinah kot pri živalih.

Vremenske ujme kot dejavnik ravnovesja v gozdnih ekosistemih

Spremembami naravnega okolja in večanjem rabe naravnih virov v zadnjem obdobju vse več meteoroloških in drugih rezultatov meritev in znanstvenoraziskovalnega dela kaže na podnebne spremembe, ki se najbolj očitno odražajo v ogrevanju ozračja. Slednje povzroča večjo intenzivnost in pogostost ekstremnih podnebnih pojavov, ki v obliki vremenskih ujm prizadenejo gozd.

Torej smo poleg tehnološko podprtega človeka, ki je že pred stoletji lahko vplival na naravno ravnotežje v gozdu, dandanes priča še težko obvladljivim podnebnim

spremembam, ki dodatno vplivajo na razmerja posameznih delov gozdnih ekosistemov.

Pojavljanje vremenskih ujm je torej vse pogostejše in posledice njihovih učinkov na gozd vse bolj vplivajo na številne deležnike, katerih aktivnosti so vezane na območja, ki jih prizadenejo ujme (lastniki gozda, gozdarske gospodarske družbe, lesnopredelovalna industrija, turizem, planinstvo, pohodništvo, naravovarstvene in športne organizacije ter številne druge). Vrsta in jakost prizadetosti posameznega deležnika zaradi vremenskih ujm sta različni, predvsem pa odvisni od njegove dejavnosti na prizadetih površinah (dejavnosti, povezane s poslovno dejavnostjo na eni strani,

ali aktivnosti, povezane s prostočasno dejavnostjo na drugi). Tudi lovstvo in lovske organizacije prištevamo med deležnike, na katere imajo posledice pojavov vremenskih ujm na gozd številne kratkoročne in tudi dolgoročne učinke.

Posledice vplivov vremenskih ujm na lovstvo

V nadaljevanju povzemamo nekatere ugotovitve vpliva vremenskih ujm na lovstvo (Schenk, 2003). Pri **kratkoročnih posledicah** vremenskih ujm na lov velja izpostaviti nekatere ugotovitve. Zaradi podrtega drevja je otežen lov, spremenjene so stečine divjadi (ovira jih podrto, prelomljeno in izruvano drevje). Ponekod je potrebna zamenjava oziroma prilagoditev načina lova. Pogoni divjadi se nadomestijo z lovom s preže (to je posledica manjše možnosti divjadi za pobeg pred lovskimi psi – goniči, ki so v takih razmerah okretnejši od divjadi). Pogosto sta potrebna tudi zamenjava lokacij in popravilo poškodovane lovne infrastrukture (npr. prež). Kot pozitivna posledica vremenskih ujm pa se izpostavlja večji mir v lovišču, ki je posledica že samega lova (namesto pogonov izvedba lova s preže), pa tudi manj obiskovalcev v gozdnem prostoru in posledično več miru za divjad (sicer se po

Poleg tehnološko usmerjenega človeka, ki je že pred stoletji intenzivno vplival na naravno ravnotežje v gozdnem ekosistemu, smo dandanes priča še težko obvladljivim podnebnim spremembam, ki dodatno posegajo v določanje nosilnih zmogljivosti posameznih sestavin gozdnih ekosistemov.

sanaciji posledic ujme obisk povrne, zato je ta posledica bolj kratkotrajne narave).

Bolj **dolgoročne posledice** vremenskih ujm na lov so prav tako odvisne od številnih vplivov. Naj naštejemo le nekatere. Za nekatere vrste divjadi (npr. jelenjad) je značilna izrazita *dvodomnost*, ki se kaže v sezonskem menjavanju okolja, v katerem se zadržuje (npr. zimovališča). Zaradi vremenskih ujm prizadeta območja pogosto spremenijo podobo in lastnosti krajine ter s tem tudi razmere v zimovališčih, ki ustrezajo divjadi za preživetje zime (npr. mirne cone, ugodno podnebje, dobra paša). Divjad si poišče nova zimovališča in tako se širijo, povečujejo in hkrati nastajajo

strani otežujejo lov, ki mora biti zaradi povečanih populacij hkrati tudi bolj intenziven (posledično se lov premakne na površine, ki so lažje dostopne oziroma je odstrel učinkovitejši). Povečana potreba po lovu je povezana tudi z večjo porabo časa za nadzor populacij divjadi (večja možnost za pomanjkanje razpoložljivih lovcev za izvedbo odstrela, ki zagotavlja kontrolo povečanih populacij divjadi).

Sanacije po ujmah

Pri sanaciji prizadetih gozdov zaradi ujme (čiščenje in obnove s posekom in izdelavo poškodovanega drevja, spravilo

Pojavljanje vremenskih ujm je vse pogostejše in posledice njihovih učinkov na gozd vse bolj vplivajo na številne deležnike, katerih aktivnosti so vezane na območja, ki jih je prizadela ujma. Vrsta in jakost prizadetosti posameznega deležnika zaradi vremenskih ujm sta različni, predvsem pa odvisni od njegove dejavnosti na prizadetih površinah.

do katere je v takih primerih zaradi izpada dohodka upravičen lastnik gozda).

Glede obnove gozdnih sestojev lovci dajejo prednost naravnemu pomlajevanju (katerega posledica je več hrane za divjad, kar vpliva na zmanjšan obseg objedanja in lupljenja mladih gozdnih sestojev) z rastišču prilagojeno zmesjo drevesnih vrst. Pri varstvenih delih se zavzemajo za posamezno zaščito dreves, ki naj ima prednost pred skupinsko (z ograjami).

Usmeritve usklajevanja ukrepov za zmanjševanje posledic vremenskih ujm

Gozdarske in tudi lovskoupravljaljske ukrepe je treba prilagoditi spremenjenim razmeram, ki so posledica podnebnih dejavnikov. S prilagojenim ukrepanjem na obeh področjih je treba zagotoviti čim manjša nihanja oziroma odklone od ravnovesja, ki se odražajo v številčnosti populacij prostoživečih živali in obsegu poškodb na gozdnem drevju in tleh. Odkloni od ravnovesja nastanejo kot neposredna (zaradi ujme poškodovano drevje) in posredna (namnožitev podlubnikov) posledica vremenskih ujm,

Foto: Alojz Skvarča

Podrto drevje in sečni ostanki otežujejo gibanje divjadi.

nova območja in predeli gozda, ki so (pre) obremenjeni zaradi poškodb od divjadi.

Sanacija zaradi ujm prizadetih gozdov vpliva na nastanek povečanega deleža obsežnih pomlajenih površin gozda, s čimer se na prizadetem območju večajo prehranske zmogljivosti in se posledično pričakuje rast populacij divjadi. Na drugi strani se prav tako povečuje delež potencialno zaradi divjadi ogroženih novih, pomlajenih gozdnih sestojev (z objedanjem, lupljenjem). Vse to vpliva na potrebo in obseg lova. Gosti mladi sestoji na drugi

lesa, skladiščenje in odvoz lesa, obnova gozdnih sestojev, gojitvena in varstvena dela) je prav tako prisoten sorazmerno velik vpliv na lovstvo. Pri sanacijskih delih nastajajo daljše blokade stečin in se poveča obremenitev predelov s hrupom. Kljub temu lovci odobravajo sanacije, kar se kaže v njihovih stališčih (Schenk, 2003):

- Lovci podpirajo strategijo, da se najprej očistijo prometnice in odprejo zaselki oziroma posamezne hiše in kmetije.
- Niso zagovorniki uporabe težke mehanizacije, a jo zaradi njene učinkovitosti in posledično krajšega trajanja del sprejemajo (opažajo pa, da za dlje časa prežene divjad; divjad postane tudi bolj plašna).

- Sanacija prizadetih gozdov (vključno z dosledno izvedbo gozdnega reda) se jim zdi pomembna, saj se tako olajša izvedba lova in drugih lovskih aktivnosti. Ne odobravajo sanacije gozdov v težavnih razmerah oziroma oteženih podnebnih okoliščinah (namočena, slabo nosilna tla).

Kot osrednjo dilemo so lovci izpostavili prizadevanja za puščanje določenih, mozaično razporejenih golih površin, kar bi omogočilo učinkovitejši lov in s tem lažje uravnavanje populacij divjadi. S tem v povezavi pa se pojavljajo vprašanja, ki še niso rešena (npr.: kdo naj izvede krčitve in na kakšen način povrniti odškodnino,

Tudi lovstvo in lovske organizacije prištevamo med deležnike, na katere imajo posledice pojavov vremenskih ujm na gozd številne kratkoročne in tudi dolgoročne učinke.

Pri izvedbi sanacije prizadetih gozdov zaradi ujme (čiščenje in obnove s posekom ter izdelava poškodovanega drevja, spravilo lesa, skladiščenje in odvoz lesa, obnova gozdnih sestojev, gojitvena in varstvena dela) je prav tako prisoten sorazmerno velik vpliv na lovstvo. Pri izvedbi sanacijskih del nastaja daljša blokada stečin in se poveča obremenitev predelov s hrupom.

Foto: Alojz Skvarča

Zamenjava zimovališč zaradi posledic ujm dodatno širi vpliv divjadi na okolje.

Foto: Alojz Skvarča

Po ujmah je v gozdu zaradi zmanjšane obiska ljudi nekoliko več miru.

ki spreminjajo razmere za razvoj in rabo gozdov. Posledice neravnovesij se še posebno kažejo v večjem obsegu škode zaradi divjadi. Zato je cilj jasen – z ukrepi (za)držati obseg škode zaradi divjadi na še sprejemljivi ravni.

Izkušnje kažejo, da je uspešnost reševanja problematike škode zaradi divjadi z administrativnimi zahtevami in ukrepi slaba. Primeri takih ukrepov so: večji odstrel, povečano in bolj kakovostno krmljenje divjadi, večji delež posamezne in skupinske zaščite v mladem gozdu, več izločenih predelov za mirne cone. Nenazadnje že omenjena dvodomenost nekaterih vrst divjadi (npr. jelenjadi) opozarja na dejstvo, da je potrebno sistemsko in usklajeno ravnanje na večjih površinah (minimalno tam, kjer upravljamo z isto populacijo divjadi). V ta sklop sodijo tudi

Foto: Janez Krč

Lovci podpirajo, da se najprej očistijo prometnice in odprejo zaselki oziroma posamezne hiše in kmetije.

Gozdarske in tudi lovskoupravljalne ukrepe je treba prilagoditi spremenjenim razmeram, ki so posledica podnebnih dejavnikov. S prilagojenim ukrepanjem na obeh področjih je treba zagotoviti čim manjša nihanja oziroma odklone od ravnovesja, ki se odražajo v številčnosti populacij prostoživečih živali in obsegu poškodb na gozdnem drevju in tleh.

Sistemski pristop bi prinesel bolj dolgoročne, strateške rešitve. Njegov učinek se pokaže v ohranjenem življenjskem prostoru za divjad in zmanjšanem obsegu škode zaradi nje. Še vedno pa bo učinek predlaganih izboljšav odvisen tudi (in predvsem) od človeškega dejavnika, saj se bodo rezultati pojavili najprej tam, kjer bo dosežena dovolj velika stopnja sodelovanja in zaupanja med deležniki – predvsem lastniki gozdov, lovci in gozdarji.

usklajevanja glede krmljenja (in posledično privabljanja divjadi) do zagotavljanja vitalnosti populacij (z intenzivno in predvsem kakovostno krmo, ki divjadi nudi čim več potrebnih prehranskih sestavin, kar posledično zmanjšuje potrebo divjadi po takih sestavinah, ki si jih sicer pridobi z objedanjem in lupljenjem gozdnega drevja).

Sistemski pristop namesto administrativnih ukrepov predlaga alternativne oziroma dolgoročne strateške rešitve v treh smereh (Reimoser, 2018):

- uvedbo problemsko usmerjenega, na praksi temelječega skupnega izobraževanja lovcev, gozdarjev in drugih uporabnikov gozdnega prostora;
- zmanjšanje obremenjenosti gozdnega prostora (na primer hkratna raba istega gozda za namene lova, turizma, rekreacije lokalnega prebivalstva, gozdarstva) in
- dodatno iskanje novih sistemskih rešitev s povečanim interdisciplinarnim strokovnim raziskovalnim delom.

Na podlagi rezultatov interdisciplinarnih raziskav, izobraževanja, prostorskega načrtovanja in izvedbe posebnih ukrepov

rabe gozdov lahko pričakujemo boljše možnosti za kakovostno upravljanje z gozdovi in divjadjo. S takim pristopom imamo možnost zagotoviti med seboj povezane učinke, ki se bodo izkazovali skozi *upravljanje z divjadjo glede na okolje, upravljanje z gozdovi glede na divjad ter omejenim, nadziranem in reguliranim obiskom gozda*. Slednje bo uresničeno skozi ekološko usmerjeno prostorsko prepoznavanje, načrtovanje in izvajanje aktivnosti (primeri: določanje populacijskih arealov; coniranje gozdnega prostora glede na potrebe divjadi – jedra, obrobje, koridorji; prepoznavanje potreb lovstva glede na zaščitene habitate za divjad in posledično vzpostavitev infrastrukture za uravnavan dostop v gozd za potrebe turistično-rekreativnih dejavnosti;

na drugi strani pa tudi določanje točk oziroma predelov za povečano izvedbo lova tam, kjer je prevelika koncentracija škode zaradi divjadi).

Učinek predlaganega sistemskega pristopa se pokaže v ohranjenem življenjskem prostoru za divjad in zmanjšanem obsegu škode zaradi divjadi. Še vedno pa bo učinek predlaganih izboljšav odvisen tudi (in predvsem) od človeškega dejavnika, saj se bodo rezultati pojavili najprej tam, kjer bo dosežena dovolj velika stopnja sodelovanja in zaupanja med deležniki – predvsem lastniki gozdov, lovci in gozdarji.

Pri tem velja opozoriti na nevarnost poenostavljanja uravnavanja izredno zapletenega ekosistema in razmerij med deležniki. Pretirano poenostavljanje ne vodi do rešitev, pač pa do poglobljanja razhajanj, ki nastajajo zaradi nekaterih, v osnovi nasprotujočih si interesov posameznih deležnikov.

Janez Krč

Viri so na voljo pri avtorju.

CITES – spiski ogroženih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst

Foto: Lojzi Avenik

Od živali je na spisek zavarovanih vrst (v Uredbi RS, 2004) uvrščena tudi veverica (*Sciurus vulgaris*).

Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi vrstami divjega živalstva in rastlinstva (*The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES*) je mednarodni sporazum med državami članicami podpisnicami. Namen konvencije je zagotoviti, da mednarodna trgovina s predstavniki ogroženih divjih živali in rastlin, pa tudi njihovimi deli in izdelki iz njihovih delov, ne bi ogrozila obstanka teh vrst v naravi.

V boju proti nenadzorovani trgovini z najranljivejšimi vrstami prostoživečega živalstva in rastlinstva ter zaradi vzpostavljanja učinkovite kontrole izvoznih/uvornih aktivnosti in dejavnosti so na pobudo Svetovne zveze za varstvo narave (*International Union for Conservation of Nature – IUCN*) leta 1973 sprejeli konvencijo CITES, ki se po mes-

Izvajanje konvencije CITES v Sloveniji

Konvencija CITES je v Sloveniji začela veljati 23. aprila 2000. Za njeno izvajanje skrbita dva upravna organa: Ministrstvo za okolje in prostor in Agencija Republike Slovenije za okolje, za opravljanje strokovnih nalog je pristojen Zavod Republike Slovenije za varstvo narave. Glavne naloge upravnih organov so: vodenje upravnih postopkov za izdajo dokumentov CITES, usklajevanje dela z nadzornimi organi, priprava zakonodaje, usposabljanje, spremljanje stanja, poročanje ter informiranje in ozaveščanje javnosti.

Vse potrebne informacije dobite na spletnem naslovu: <http://www.arso.gov.si/narava/vpra%C5%A1lanja%20in%20odgovori/>.

tu, kjer je bila ustanovljena, imenuje tudi *Washingtonska konvencija*. Veljati je začela 1. julija 1975.

Zdaj konvencija uravnava mednarodni trgovski promet z več kot 33.000 živalskimi in rastlinskimi vrstami. Spiski (sezname) vseh vrst so v t.i. *Dodatkih (Anexih) I, II in III* konvencije in si jih je mogoče sproti ogledati na spletu

Trgovanje ne sme ogrožati obstoja prostoživečih vrst v naravi, kar države podpisnice konvencije CITES potrjujejo z izdajo uradnih izvoznih/uvornih dokumentov.

Uvoz in izvoz najbolj ogroženih vrst sta prepovedana, za druge, s konvencijo CITES zavarovane vrste, pa sta dovoljena, vendar nadzorovana.

sekretariata CITES. V dodatkih konvencije so, npr., med drugim navedene vse velike mačke, vsi prvaki (primati), papagaji, aligatorji, krokodili, ujede, sloni, nosorogi, želve, morske želve, vrsta eksotičnih plazilcev, korale, orhideje, kakteje in tropske rastline.

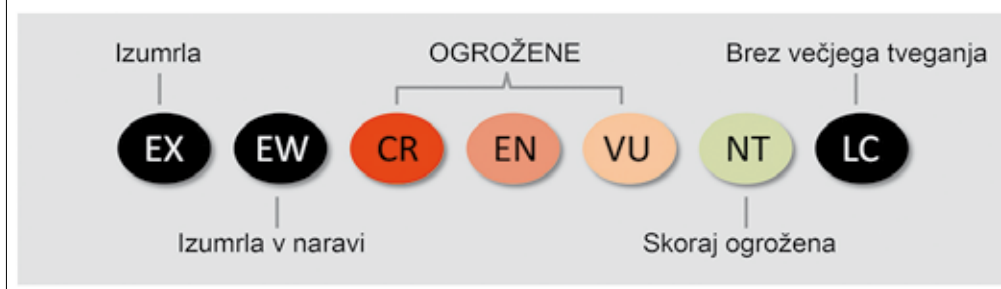
Kategorije ogroženosti po IUCN

• **EX (Extinct – Izumrla)** – Vrste, ki so brez dvoma že izumrle.

Če tudi s pomočjo primerne raziskovanja v primernih staniščih v določenem obdobju ni mogoče najti predstavnika neke vrste, je vrsta razglašena za izumrlo.

• **EW (Extinct in the Wild – Izumrla v naravi)** – Vrste, ki obstajajo le še v vzrejnih centrih, v ujetništvu ali v naturaliziranih populacijah zunaj domorodnega areala razširjenosti.

IUCN KATEGORIJE OGROŽENIH VRST

Oblikovanje sheme: Igor Pičulin

Tako kot pri predhodni kategoriji je vrsta izumrla v naravi, če tudi s pomočjo intenzivnega raziskovanja v primernih staniščih in v določenem časovnem obdobju ni mogoče odkriti nobenega posameznega osebka neke vrste.

• **CR (Critically Endangered – Kritično ogrožene)** – Vrste, ki jim grozi izjemno veliko tveganje za skorajšnje izumrtje v naravi.

• **EN (Endangered – Ogrožena)** – Vrste, ki jim grozi tveganje, da bodo v naravi lahko izumrle.

• **VU (Vulnerable – Ranljiva)** – Vrste, ki jim prav

tako grozi nevarnost izumrtja v naravi.

• **LC (Least Concern – Najmanj zaskrbljujoče stanje ali brez posebnega tveganja)** –

Vrste, ki jih ne moremo uvrstiti v nobeno od prej navedenih kategorij.

V to kategorijo sodijo geografsko široko razširjene in še dovolj številčne populacije vrste.

• **DD (Data Deficient – Ne dovolj znano stanje)** – Vrste, za katere še nimamo dovolj podatkov o njihovi razširjenosti ali o stanju populacij, da bi lahko neposredno ali posredno ocenili stopnjo tveganja za izumrtje.

Ta kategorija pravzaprav sploh ni kategorija ogroženosti, ampak le opozarja na potrebo po čim prejšnjem in natančnejšem zbiranju novih podatkov o vrsti, da bi lahko določili njen položaj (status) ogroženosti.

• **NE (Not Evaluated – Ni ocenjeno)** – Vrste, za katere sploh še ni določen status ogroženosti.

Na žalost so že številne živalske in rastlinske vrste v svetu na robu izumiranja. Če še pravočasno prepoznamo njihovo ogroženost, jih po posebnih merilih ocenijo strokovnjaki IUCN, ki jim pripišejo pripa-

dajočo kategorijo ogroženosti. Vrste, ki jim je predpisana stopnja ogroženosti, so navedene v *rdečih spiskih* in *rdečih knjigah ogroženih vrst*. Pri pripravi rdečih spisikov in knjig sodelujejo strokovnjaki iz državnih inštitucij za varstvo narave ali drugi izvedenci za posamezne vrste organizmov, ki ocenjujejo njihovo dejansko ogroženost. **Standarde za pripravo rdečih seznamov, pravila in merila za oceno ogroženosti prstoživečih vrst predpisuje le IUCN, ki je določila devet kategorij ogroženosti.** Omenjena organizacija vodi tudi globalno bazo ogroženih organizmov in izda-

Kadar kupujemo in prinašamo s potovanja v tujini spominke – izdelke iz delov živali ali rastlin – se prepričajmo, ali zanje potrebujemo izvozno dovoljenje. Brez ustreznih dovoljenj bo carina izdelke zasegla. Pravila Evropske unije so strožja, kot so določila konvencije CITES, zato si ustrezne dokumente zagotovimo še pred vrnitvijo v domovino.

Foto: Milan Vogrin

Na seznam zavarovanih rastlin (Uredba RS, 2004) je med mnogimi drugimi uvrščen tudi močvirski tulipan (*Fritillaria meleagris*).

ja rdeče spiske ogroženih vrst na globalni ravni. Strokovnjaki iz državnih zavodov za varstvo narave so se posebej izsolali pri IUCN za pravilno uporabo meril pri določanju kategorij ogroženosti. IUCN za čim enotnejšo uporabo določenih meril organizira strokovne delavnice, da bi standardizirali (poenotili) ali še izboljšali postopke pri pripravi rdečih spisikov (seznamov).

Mreža IUCN trenutno šteje več kot dvesto državnih agencij in več kot devetsto nevladnih organizacij – članic. Pomemben del IUCN je **Enota za rdeče spiske (IUCN Red List Unit)**, ki usklajuje pripravo in objavlja spiske. Podatke za pripravo rdečih seznamov zbira in jih strokovno dodatno obdeluje **Komisija za preživetje vrst (Species Survival Commission)**, ki jo sestavlja več kot sto specialističnih skupin strokovnjakov.

Boris Leskovic

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Spodnja Saška name-rava še letos sprejeti predpis, s katerim bo prepovedano krmljenje in fotografiranje volkov v prosti naravi, za kršitelje pa bodo predpisane tudi denarne kazni.

Deutsche Jagd Zeitung, 9/2018

Afrika: Države vzhodne in južne Afrike imajo velike zaloge slonovine, za katere ne vedo, kaj bi z njimi počele. Tako je imajo v Zimbabveju na zalogi približno 130 ton, v Tanzaniji več kot 120 ton in v Namibiji več kot 70 ton, od česar je približno 30 ton zakonitega izvora (naravno poginuli sloni, dovoljeni odstrel »problematičnih« živali in odstrel živali zaradi zaščite premoženja ...) ter približno 40 ton nezakonitega izvora. Skupna vrednost omenjene slonovine je ocenjena na 40–120 milijonov evrov, je pa realna ocena v tem trenutku praktično nemogoča, ker je zakonita trgovina popolnoma prepovedana. V Namibiji so pred desetimi leti nazadnje na državni dražbi prodali slonovino kupcem iz Kitajske in Japonske, sedaj pa je prodaja zaradi stopnjevanja nezakonitega pobijanja ogroženih živali in ustreznih mednarodnih predpisov popolnoma prepovedana. Seveda je skladiščenje, predvsem pa intenzivno varovanje omenjene slonovine povezano z velikimi stroški. Vse tri države so že večkrat izjavile, da bi prihodki od zakonite prodaje omenjene slonovine zelo olajšali boj proti nezakonitemu pobijanju slonov in nosorogov v teh državah. Medtem je predstavnik Namibije na mednarodni konferenci proti nezakoniti trgovini z divjimi živalmi in njihovimi deli, ki je bila v Londonu, nasprotoval popolni prepovedi takšne trgovine. Izjavil je, da tovrstna prepoved sama po sebi ne bo nujno prinesla pozitivnih rezultatov, kar se je v preteklosti že večkrat potrdilo. Kot primer je navedel popolno prepoved uživanja in prodaje alkohola ter drog. Povedal je še, da bi morala biti vsaka tovrstna prepoved znanstveno utemeljena, saj so razlike glede uspešnosti tovrstnih ukrepov. Da pa krivolov zavarovanih afriških živali nikakor ni preteklost, potrjuje tudi vest iz Bocvane, kjer je ekipa čuvajev parka na rednem rutinskem preletu območja konec avgusta odkrila trupla 87 slonov in petih nosoro-

Foto: Jonez Tormen

gov, katerim so zgolj odrezali okle in nosorogom rogove. Omenjena država je sicer med uspešnejšimi v boju proti nezakonitemu lovu, v njej pa živi tudi največja afriška kolonija slonov, ki šteje približno 130.000 živali.

Jagen Weltweit internet, Wild und Hund internet

ZDA: V prejšnjo tematiko spada tudi odločitev kalifornijskega guvernerja Edmunda Geralda Browna, ki je s svojim vetom ustavil zakonski predlog o prepovedi uvoza lovskih trofejev iz Afrike in uvedbo kazni za tovrsten nezakonit uvoz. Izjavil je, da ima predlog simbolni značaj – preprečevanje krivolova ogroženih in zavarovanih živalskih vrst – da pa bi tovrstna odločitev prinesla kazni za popolnoma zakonite aktivnosti. Nekatere afriške države imajo namreč razvito zelo učinkovito trajnostno rabo naravnih virov, vključno s trajnostnim lovom omenjenih živalskih vrst, kot je primer v Namibiji, kjer je odstrel določenega števila osebkov zavarovanih vrst dovoljen pod natančno določenimi, znanstveno utemeljenimi pogoji in razlogi, v katere so vgrajeni tudi zelo strogi mehanizmi varstva in zaščite divjih živali ter njihovega življenjskega okolja, česar ni mogoče nadomestiti recimo s fotolovom. Da je temu res tako, potrjuje večanje številčnosti nosorogov, gepardov, žiraf, slonov in levov v tej državi. Število slonov se je tako v zadnjih 25 letih potrojilo in

zdaj znaša približno 20.000 živali. Da so številni trajnostno naravna ni ukrepi in ravnanje učinkoviti, potrjuje tudi dejstvo, da je število divjih živali v prosti naravi v Namibiji približno trikrat večje, kot je na območju narodnih parkov. Prepoved uvoza uplenjenih trofejev, ki so posledica trajnostnega in zakonitega lova, bi ogrozila pozitivne trende in prizadela tudi lokalno prebivalstvo, ki iz tega naslova pridobi pomemben vir prihodkov. Predstavniki Namibije in Zimbabveja so tudi sporočili, da bi bila uvedba tovrstne zakonodaje kršitev konvencije CITES in nekaterih drugih mednarodnih predpisov.

Jagen Weltweit internet

Belgija: V začetku septembra so na območju province Luxemburg, ki leži ob meji z Nizozemsko in Luxemburgom ter je od meje z Nemčijo oddaljena zgolj 60 km, našli tri poginule divje prašiče, od katerih so pri dveh potrdili prisotnost virusa afriške prašičje kuge. Belgijske oblasti so takoj ukazale preventivno usmrtnost 4.000 domačih prašičev iz bližnjih rej. Številni mediji domnevajo, da so virus na območje Belgije prenesli poljski in češki vojaki, ki so sicer nastanjeni v vojaškem oporišču Lagland v Belgiji, pred časom pa so bili na vojaških vajah na območju baltičskih držav. V času po najdbi prvih poginulih divjih prašičev so pristojni veterinarski laboratoriji pregledali še vzorce 48

najdenih poginulih divjih prašičev, od katerih so pri 28 potrdili prisotnost virusa afriške prašičje kuge.

Wild und Hund internet

Slovaška: V začetku oktobra sta se lovca zvečer vračala z lova, ko ju je nenadoma napadel medved, ki je enega od obeh lovcev podrl na tla in ga večkrat ugriznil. K sreči ugrizi niso bili smrtno nevarni, saj so omenjena lovca prepeljali v bližnjo bolnišnico v Trsteno in v triurnem posegu oskrbeli njegove rane oziroma poškodbe. Med napadom je drugi lovec večkrat ustrelil v zrak in s kričanjem končno uspel pregnati medveda z napadenega lovca. Na Slovaškem naj bi živel sicer nekaj več kot tisoč rjavih medvedov.

Jagen Weltweit internet

Nemčija: Sodnica pristojnega sodišča je kmeta iz Hessna, ki je med košnjo v maju in juniju pokosil tri srnine mladiče, obsodila na denarno kazen v višini 7.500 evrov, kar ustreza 75 dnevni zaporne kazni. V svoji odločitvi je zapisala, da bi moral kmet popolnoma upravičeno pričakovati, da bodo v tem času na travniku pravkar poleženi mladiči srnjadi, saj je travnik, na katerem je pokosil živali, med dvema gozdnima površinama in da ni storil dovolj, da se pokosi ne bi zgodili.

Deutsche Jagd Zeitung, 9/2018

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Da zajec sploh ni tako 'preprosta' žival, sem spoznal že v rani mladosti ...

Stara mama Ana je živila ločeno v svoji sobici, 'na prvem štuku'. Čeprav precej čemerna in odljudna, nas je, otroke, imela rada. Takrat je imela že čez osemdeset let, jaz pa desetkrat manj. Imela je odličen spomin in jasno misel, saj je lahko ure in ure pripovedovala dogodivščine iz svojih mladih let. Zнала je, na primer, deklamacijo s šolske proslave, ob praznovanju rojstnega dneva cesarja Franca Jožefa: »Kako rad bi k cesarju šel, roko bi mu podal, najlepših rož bi mu dal, ki zanj bi jih nabral ...«

Pa je prišla vojna, cesar je umrl, stara mama pa je po nesrečnem naključju ostala sama z nezakonskim otrokom in morala je od domače hiše ...

Rada mi je pripovedovala, kako je bilo, ko je bila še mlada in so njeni bratje 'raubšicali'. Za hrano je šlo – tudi mlade vrane, srake, šoje in sove so pobirali iz gnezd. So menda izvrstna pečenka, kot mladi golobi. Takšno danes bogokletno početje takrat ni ogrozilo obstoja teh živalskih vrst. V današnji dobi napredka težki kombajni zmeljejo ves življ, skrit v posevkih, motorna žaga pa uniči zavetje vsem živalim, ki domujejo v votlih drevesih. Le kako naj nekdo preživi, če mu uničiš dom!?

Pa pojdemo nazaj k zajcu ...

Pripovedovala je tako, da sem v svoji otroški predstavi dojemal, kot da obstajajo tri vrste zajca – hostni, poljski in divji. Beseda 'divji', je dajala zgodbam pustolovski pečat, saj je lov na nekaj divjega samo za prave junake! V resnici je šlo za to, da so fantje nastavljali zanke v žive meje ali prehode iz gozda, v katerih je tu in tam končal kak dolgouhec. Stara mama je bila praktična ženska, zнала je presti volno na kolovrat, zнала pa je izdelati tudi lovilno napravo – zanko. Imeti si moral primerno tanko žico, ki se ji naredi uho, preostanek pa se potegne skozi tako, da dobimo drsečo zanko. Prosti konec se pritrdi na močno vejo in nastavi, da se plen ujame. A kam to postaviti?

Ana je vedela vse, vsaj meni se je tako zdelo. Kmetijske parcele so bile takrat, vsaj v naših krajih, marsikje ločene z živimi mejami. Leska, trdoleska, dren, brogovita, bezeg ter tu in tam kako drevo lesnike ali češnje, vse to je sestavljalo zelena zatočišča za malo divjad. Samo na določenih mestih v živi meji si divji zajec napravi – bolj rečeno uhodi – prehod in ga redno uporablja, ko hodi ponoči na pašo. V take prehode se je postavilo zanke, nato pa

TOMAŽ CIGLER

O zajcu

Narisał: Igor Pičulin

čakalo in vsak dan se je od daleč preverilo, ali se je vanje kaj 'zategnilo'.

Po napotkih stare mame sem še sam izdelal nekaj takih naprav in jih nastavil v živo mejo na hribu za hišo. Divji zajci so živeli tam, pozimi sem njihove sledi zlahka prepoznal v snegu. Včasih sem katerega 'dvignil' iz njegovega dnevnega počivališča. Da pa bi se kateri ujel v past, tega nisem doživel. Dolgouhci so bili vse preveč previdni in se niso dali vsakomur ujeti v zanko.

Sem pa nekaj nekoč le ujel ...

Mleko smo jemali pri kmetu na drugi strani hriba in vsak drugi dan sem ga hodil iskat. Lovski poskusi z zankami so bili že pozabljeni, zanke pa še niso bile odstranjene.

Enkrat sem se tako vračal z mlekom. Tekel sem skozi živo mejo. Nenaden sunek me je potegnil za nogo, tako da je škorenj ostal v zanki, jaz pa se še živo spominjam, kako sem poletel v loku po tleh. Mleko je pljusnilo in prepojilo suho zimsko travo. Doma so me kakopak pošteno ošteli, ko sem prišel ves umazan in brez mleka. Zakaj sem padel, seveda nisem povedal, ker bi bila za vse skupaj kriva – kdo drug kot stara mama Ana. Kot je bila tudi kriva, da je moja sestra pričela kaditi; ter da se ga je sorodnica, nuna Alma, kdaj pa kdaj napila, ko je bila pri nas na izhodu.

O izmuzljivih divjih zajcih je Ana pravila tudi, da se vanje rad skrije hudič. To je podkrepila s pripovedko, kako so nekoč pri neki hiši mlatili žito in so se fantje prerekali, ali je ržena slama tako močna, da zdrži težo celega človeka. Pa so, iznajdljivi kot so bili, napravili preizkus. Spletli so kito iz slame in eden od njih se je javil, da ga obesijo nanjo, kar so tudi storili. V tistem trenutku se je v bližini pojavil divji zajec in družčina se je zapodila za njim. Na nesrečnika, visečega na rženi vrvi, pa so v trenutku lovske vneme pozabili.

Zajec je kar naenkrat izginil, fantje so se vrnili in našli prijatelja, zadržnjene ga z rženo zanko, mrtvega. In tisto, je pripovedovala Ana, je bil hudič, ki je prevzel podobo divjega zajca ...

Stare mame Ane že dolgo ni več. Prišli so sodobni časi in novi načini kmetovanja. Več metrov široke in visoke žive meje so pomenile izgubo hektarskih donosov. Težki stroji so jih

zravnali, motorne žage pa požagale vse, kar ne sodi v sodobno kmetovanje. Zdaj parcele razmejuje električni pastir, poti za ljudi in skrivnih stezic za zajce pa ni nikoder več ...

Ubogi naš dolgouhec! Naj bo hostni – če ga vidiš v gozdu, naj bo poljski – če ga vidiš na polju, in naj bo še tako divji – povsod se mora umikati 'napredku' ...

Foto: Michael Migas

Razstava Kdo bo čuval naravo, če ne lovci

V sedežu **Lovske zveze Slovenije** (LZS) je bilo odprtje razstave *Kdo bo čuval naravo, če ne lovci*. Razstavo, na kateri se je predstavilo kar 33 ustvarjalcev, udeležencev poletnih likovnih kolonij **Zveze lovskih druženj** (ZLD) **Kočevje** (*Zeleni most*) in **ZLD Novo mesto**, je 18. oktobra 2018 slavnostno odprl predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Za glasbeno popestritev večera v polni Zlatorogovi galeriji je z avtorskimi skladbami poskrbela kantavtorica **Majda Kočar**.

Predsednik LZS se je posebej zahvalil tistim avtorjem, ki so tudi donatorji del za tradicionalni dobrodelni ples LZS, kjer na dobrodelni dražbi LZS zbira sredstva za *Zeleni sklad*, s katerim zagotavlja solidarnostno pomoč lovkam in lovcem v izrednih življenjskih situacijah. V dobrodelne namene je eno izmed svojih slik še dodatno podaril tudi priznani logaški likovnik **Janez Ovsec**.

»Kot vidimo, lahko najdemo skupni jezik umetniki, lovci in lokalna skupnost, doseči moramo še, da nam prisluhne država. Kajti s sodelovanjem in pogovorom se bo zgradil trden most, na katerem se bomo srečevali ljudje, zveri in ostala živa bitja, ne da bi pri

tem nastajali večji konflikti,« je prepričan **Branko Žunič**, vodja projekta *Zeleni most*. Da sta delo in sodelovanje na različnih področjih ključna za dobre rezultate, se je strinjal tudi predsednik ZLD Kočevje **Branko Zlobko**. V septembru so namreč tridnevno likovno kolonijo s skupnimi močmi pripravili **Društvo likovnega ustvarjanja Ribnica**, **Zveza lovskih druženj Kočevje**, **LD Sodražica** in **Občina Sodražica**.

O uspešnosti likovne kolonije *Zeleni most*, ki so jo pripravili drugo leto zapored, priča tudi dejstvo, da se je je udeležilo kar

27 likovnikov, in sicer **Milica Koštrun**, **Majda Janša**, **Peter Polončič**, **Ruparčič**, **Marija Klančar-Bonca**, **Marta Tekavec**, **Francka Dejak**, **Snežana Volf**, **Edith Kopač**, **Željko Vertelj**, **Nina Žunič**, **Branko Žunič**, **Neva Vranešič**, **Virant**, **Kostja Virant**, **Tone Svršina**, **Lilijana Čuček**, **Tanja Križ**, **Marjan Križ**, **Rudi Košmrlj**, **Slavko Čučura**, **Nataša Fir Čučura**, **Martina Starc**, **Karel Hruza**, **Maja Čemažar**, **Mateja Gruden**, **Romana Kajdiž**, **Irena Gayatri Horvat** in **Janez Ovsec**.

ZLD Novo mesto je svojo li-

kovno kolonijo pripravila med 28. in 30. avgustom 2018 v Gorenjem Globodolu pri lovski koči **LD Mirna Peč**. Po besedah podpredsednika ZLD Novo mesto **Marjana Jenka** so velik poudarek namenili tudi mladim ustvarjalcem, udeležencem tabora mladih, ki so se za en dan pridružili udeležencem kolonije **Tonetu Perku**, **Branetu Prazniku**, **Tomažu Prašnikarju**, **Stanetu Gabrijelu**, **Romanu Vovku** in **Borisu Zajcu**. Otroci so se pomešali med slikarje in v svojem kotičku risali, barvali in spoznavali osnove slikarstva.

Urša Kmetec

Foto: Štefan Vesel

V Zlatorogovi galeriji je svoja dela postavilo na ogled kar 33 ustvarjalcev.

Nova knjiga Strokovne knjižnice: Čeljustnice prostoživečih parkljarjev

V Strokovni knjižnici Lovske zveze Slovenije (LZS) je izšla nova knjiga Čeljustnice prostoživečih parkljarjev – dragocen vir informacij o osebkih, vrstah in okolju. Knjigo sta pripravila izr. prof. dr. Boštjan Pokorny in dr. Ida Jelenko Turinek. »Knjiga je napisana kot priročnik, zato jo bodo tisti, ki bodo iskali kakšen pomemben podatek ali navedbo za primer-

Foto: Urša Kmetec

Nova knjiga Strokovne knjižnice bo dragocen pripomoček v vsaki lovski družini.

javo z lastnimi opažanji, lahko večkrat vzeli v roke,« je v imenu Uredniškega odbora za založništvo LZS v predgovoru zapisal dr. Arpad Köveš.

Naročila sprejemajo v pisarni Lovske zveze Slovenije na telefonski številki 01/241-09-10 ali po elektronski pošti lzs@lovska-zveza.si. Cena knjige je 10 evrov.

Spodnje čeljustnice, ki jih morajo uplenitelji pripraviti za pregled in jih predložiti prav za

vsako odvzeto žival, so v Sloveniji najpomembnejši pripomoček za kontrolo doseganja načrtovanega odvzema parkljarjev. Tako zbrane čeljustnice nudijo številne uporabne informacije. »Med drugim, povedo tudi, kako netočna je lahko naša družinska, do leta natančna ocena starosti neke živali, v katero pogosto slepo verjamemo, pa tudi, da je z laboratorijsko (genetsko) metodo zlahka in poceni mogoče določiti pravi spol osebkov in popraviti delček namensko ali pomotoma izkrivljene statistike,« še dodaja Köveš.

Urša Kmetec

Dvajseto Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Po končanem Državnem prvenstvu Slovenije letos v Borovnici je vodstvo sekcije oponašanja jelenjega rukanja z dovoljenjem Lovske zveze Slovenije ter njene Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi potrdilo nastop naših najboljših tekmovalcev na jubilejnim, dvajsetem Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja, ki je bilo 1. septembra v Svetem Antonu na Slovaškem.

Organizacijo je prevzela Slovaška lovsko zveza in v kraju Svätý Anton na Slovaškem pripravila tekmovanje. V kraju samem imajo ogromen in zelo veličasten, v baročnem stilu zgrajen dvorec iz sredine 18. stoletja, natančneje iz leta 1744. Posebnost dvorca je v simboliki; ima štiri vhode (letni časi), sedem arkad (dnevi v tednu), 12 dimnikov (me-

seci v letu), 52 velikih sob (tedni v letu) in 365 oken (dni v letu). Sedaj je dvorec s svojo okolico nacionalni kulturni spomenik, s parki in gozdovi od leta 1962 preurejen v muzej umetnosti, zgodovine, gozdarstva in lovstva, v katerem je predstavljeno vse, kar je zaznamovalo življenje od 18. do 20. stoletja (umetniška dela, pohištvo, tapiserije, hobiji in način življenja v tistih časih, veliko razstavljenih lovskih trofej).

Na skoraj 600 km dolgo pot smo se en dan pred tekmovanjem ob 5. uri zjutraj odpravili iz Ljubljane. »Pobiranje« članov delegacije je trajalo vse do Prekmurja, ko se nam je pridružil še Ernest Kerčmar, naš mednarodni sodnik. »Posadko« v kombiju smo poleg njega sestavljali še tekmovalci Urban Košir, Janez Podkrižnik in Urban Kocjančič ter voznik in vodja delegacije Marko Petretič. Vožnja nas je vodila preko Madžarske, kjer je navigacijo uspešno nadomeščal Ernest, na Slovaškem pa je bila vožnja tudi zelo tekoča. Pravočasno smo

Vse foto: Marko Petretič

Slovenska delegacija (od leve): Marko Petretič, Janez Podkrižnik, Urban Košir, Urban Kocjančič in Ernest Kerčmar

prišli v Sveti Anton, majhen kraj oziroma vasico, vpeto v dolgo dolino proti mestu Banská Štiavnica, ki je nastalo v 12. stoletju in je pod okriljem Unesca zaradi svoje multikulturene preteklosti.

Po dobrodošlici, registraciji in nastanitvi v lepo urejenih penzionih (stanovali smo z vedno veselimi Poljaki in Latvijci) nas je organizator peljal na ogled najzanimivejših lokacij in spoznavanje

njenih znamenitosti na srednjem delu Slovaške, ki so se končali v prijetnem ambientu parka dvorca z gala večerjo. Seveda ni manjkal zvok naše harmonike izpod rok obeh Urbanov in Janeza. Marsikdo si je zelo dobro zapomnil podobno dogajanje pred enim letom v Franciji, ko jih je z nastopom presenetil naš Urban (Avsenikova glasba je le ena).

Naslednje jutro je že oznanjalo,

Dvajseto Evropsko prvenstvo naj bi si ogledalo okrog 8000 obiskovalcev.

da gre zares. Še pred zajtrkom so si nekateri ogrevali svoje glasilke in počutili smo se, kot bi bili sredi časa ruha v naših gozdovih. Slišati je bilo kar dosti »jelenov«. Ko smo se odpeljali na kraj prireditve, se nam še sanjalo ni, kako je prireditev pripravljena. Prizorišče okoli dvorca je bilo namreč že polno obiskovalcev, postavljene so bile stojnice z vsemi mogočimi izdelki. Težko si je predstavljati, a dvajseto evropsko prvenstvo naj bi si ogledalo okrog 8000 obiskovalcev. Potrdilo se je dejstvo, da v državah, kot so Slovaška, Češka, Poljska in v nekaterih državah na severu Evrope, lovstvo pojmujejo kot dejanski pomemben člen delovanja nekega naroda, spoštovanje njene preteklosti, kulture in njene raznolike dejavnosti v dobrobit

Čakajoči na nastop

Rezultati:

Posamezniki:

1. mesto: **Virgile Parpineli** – evropski prvak, Francija
2. mesto: **Zoltán Búr**
3. mesto: **Thomáš Třeský**
- Slovinci: Urban Košir 7., Janez Podkrižnik 8. in Urban Kocjančič 28. mesto.**

Ekipno:

1. mesto: **Češka – evropski prvaki**
2. mesto: **Slovaška**
3. mesto: **Madžarska**
- Slovenija: 5. mesto.**

države in njenih prebivalcev. To je bilo mogoče čutiti na vsakem koraku, sploh pa na sami prireditvi, ko so bili dejansko prisotni sami veljaki lovstva, gozdarstva in drugih dejavnosti s področja ekologije, naravovarstva in njihovih ministrstev. Klobuk dol.

Na lepo okrašenem prizorišču tekmovanja v atriju dvorca se je s slavnostnim odprtjem prvenstva predstavilo 13 držav z 38 tekmovalci. Atrij so preplavile zastave in prapori lovskih zvez, trlo se je ogromno ljudi, ki so z

aplavzi nagrajevali predstavitev nastopajočih in drugih nastopov govornikov. Potekalo je jubilejno prvenstvo!!! Bilo je res pravo vzdušje, ki ga je še podkrepilo lepo in toplo vreme. Pričakovati je bilo pravi tekmovalni dogodek, ki je mogoče nekaterim vzpodbudil kar nekaj treme.

Na prvenstvu so bile discipline: glas starega jelena, ki išče košute, glas dominantnega jelena, ki išče košute v treh zvrsteh vabljenja (izraza zadovoljenost, ima premor, ko vonja naokoli in na koncu

tudi odganja mlade jelene), in glas dveh enako močnih jelenov v medsebojnem boju (poudarek v prepoznavanju dveh različnih glasov). Dodatni disciplini sta bili glas jelena po ruhu, glas mladega jelena, ki išče košute.

Pod nadzorom sodnikov iz osmih držav in vodstvom tekmovanja se je tekmovanje tudi začelo. Po prvih dveh disciplinah se je število tekmovalcev glede na rezultate zmanjšalo za polovico; tako je tekmovanje v tretji disciplini nadaljevalo samo 19 tekmovalcev, dodatne discipline niso bile potrebne. Na koncu so s kar veliko zamudo in preračunavanji preko računalnika in »na roko« prišli rezultati posameznikov in ekip. Organizator je predstavil zmagovalce in ekipe, ki so dobili tudi nagrade (med njimi tudi zelo vredne).

Za konec naj zapišem, da so bili vtisi s tekmovanja zelo dobri, predvsem nam neznana vzdušje in zainteresiranost prebivalstva za tovrstna tekmovanja, njihov spoštljiv odnos do lovcev in njihovega delovanja ter sodelovanja z drugimi uporabniki gozdov. Res smo dobili občutek manj vrednosti, ki smo samo pomislili, kako je pri nas, kjer so vrednote našega vsesplošnega lovskega delovanja neprepoznavne in nič vredne. Žalostno, vendar upajmo, da se bodo časi spremenili.

Marko Petretič

Tretje srečanje slovenske in srbske lovske strelske ekipe

Strelska reprezentanca **Lovske zveze Slovenije (LZS)** je v dneh od 5. do 8. oktobra 2018 gostila tretje srečanje s strelci **Lovske zveze Srbije (Lovački savez Srbije – LSS)**. Srečanje je organizirala LZS na strelišču **LD Prosenjakovci**.

V petek, 5. oktobra, je delegacija LSS, ki sta jo vodila samostojni svetovalec na LSS **Rodoljub Hadži - Cenić** in predsednik Komisije za strelstvo LSS **Blagoje Mirkov**, prispela v Moravske Toplice. Delegacija se je po namestitvi v hotelu odpravila na strelišče LD Prosenjakovci, kjer je imela z ekipo LZS trening trapa in kompaka.

Vsak trening ima svoj namen in tako sta se v soboto ekipi LZS in LSS pomerili v streljanju. V ekipi LZS, ki je dosegla 530 točk,

so tokrat bili: **Mitja Kersnik, Boštjan Sadek, Matjaž Hlešč, Miha Finkst, Dušan Žehelj** in

Nejc Hlešč. V ekipi LSS, ki je dosegla 416 točk, pa so bili naslednji strelci: **Sava Rošul, Miša Pančič,**

Cveta Ostoin, Aleksander Čumić, Igor Stojadinović in **Željko Mitrović**.

Rezultat je bil pričakovan – naša ekipa je zasedla prvo mesto in dokazala, da vlaganja vanjo niso zaman. Opaziti je bilo mogoče tudi napredek ekipe LSS, v kateri so letos začeli izvajati lovska tekmovanja po našem pravilniku.

Po končanem tekmovanju smo ekipo LSS odpeljali v Lendavo na **razgledni stolp Vinarium**, da so si strelci ogledali lepote naše Slovenije. Zadnji dan srečanja je LD Prosenjakovci v čast strelskih ekip priredila skupni lov na veliko divjad, po končanem lovu pa prijetno druženje lovcev. Zahvaljujem se LD Prosenjakovci za dobro organizacijo srečanja in strelcem za odlično streljanje.

Matija Janc,
predsednik Komisije LZS za
lovska strelstva
in lovska orožja
ter selektor ekipe LZS

Tretje srečanje slovenske in srbske lovske strelske ekipe je bilo v LD Prosenjakovci.

Izboljšane razmere za orla belorepca

V začetku leta 2017 smo poročali, da se je ekipa projekta **LIFE Kočevsko** lotila izredno kompleksne in zahtevne naloge, kako zadržati najboljšega kopenskega jadrca orla belorepca (*Haliaeetus albicilla*) na ožjem območju Reškega jezera v Kočevski Reki. Vodilni partner projekta *Ohranjanje območja Natura 2000 Kočevsko* – LIFE Kočevsko je **Občina Kočevje**, preostali partnerji pri projektu pa so **Zavod za gozdove Slovenije**, **OE Kočevje**, **Zavod Republike Slovenije za ohranjanje narave** in **Ljudska univerza Kočevje**. Njihovo delo je v zaključni fazi in že zdaj z radostjo ugotavlja-

Tanja Struna (druga z leve), predstavnica Ljudske univerze Kočevje, je v imenu nosilcev projekta LIFE Kočevsko predstavila Orlovo pot ob Reškem jezeru v Kočevski Reki.

jadranja nad vodno gladino jezera. vzdolž jezera so zgrajene tri nove opazovalnice, ki obiskovalcem omogočajo prav posebno doživetje v nedotaknjeni naravi ob Reškem jezeru.

Projekt poleg poti zainteresiranim obiskovalcem odpira *Orlovo sobo* v prostorih TIC v Kočevski Reki, v kateri si je mogoče ogledati promocijski spot in videogradivo o orlu belorepca. Na voljo sta tudi pisno in slikovno gradivo.

Tematska pot ponuja izbiro praktičnih primerov interpretacije narave in načine gozdne pedagogike za nadaljnje samostojno vodenje skupin po Orlovi poti. Primerna je za izvedbo naravoslovnih dni in izobraževalnih delavnic na temo spoznavanja in varstva narave. Namenjena je organiziranim skupinam in tudi posameznim obiskovalcem vseh generacij.

Snovalcem načrtovanih aktivnosti v projektu je treba izreči vse pohvale za dosedanja spoštljiv pristop in za sprotne obveščanje javnosti. Informacije so namreč ves čas trajanja projekta (2014–2019) na voljo na informacijski točki v Kočevski Reki in tudi na spletni strani LIFE Kočevsko www.life-kocevsko.eu.

Mag. Štefan Vesel

Udeleženci odprtja Orlove poti ob Reškem jezeru v Kočevski Reki so nestrpno čakali na uradno odprtje tematske gozdne učne poti, ki je posvečena najbolj prepoznavnemu prebivalcu tamkajšnjega območja.

mo, da so prizadevanja obrodila sadove.

Omenjena ugotovitev se je ponovno potrdila ob uradnem odprtju tematske gozdne učne poti *Orlova pot* 6. oktobra 2018 ob Reškem jezeru v Kočevski Reki, potem ko je eden od orlov med ogledom poti celo zajadril nad zbrano skupino navdušenih udeležencev. Ob tej priložnosti smo se tudi seznanili, da je tematska učna pot posvečena paru orla belorepca, ki sta letos po nekajletnem

premoru gnezdenja uspela vzrediti dva orlička (iz gnezda naj bi že poletela).

Ureditev gozdne učne poti je le eden izmed številnih ukrepov varstvenega režima ožjega življenjskega območja te največje vrste orla v Sloveniji, ki jih ob finančni podpori evropskih sredstev ter sredstev Ministrstva za okolje in prostor uvaja projektna ekipa LIFE Kočevsko. Urejena Orlova pot ni bila zasnovana na novo, pač pa je le nadgradnja obstoječe

prvotne poti v gozdnem rezervatu *Jezero* v Kočevski Reki.

Utrjeno in razširjeno sprehalno pot so na novo markirali z zaščiteno markacijo (v belem krogu zeleno obarvana silhueta glave belorepca) in jo na vmesnih postajališčih opremili z informacijskimi tablam ter različnimi didaktičnimi pripomočki. Z uporabo nameščenih pripomočkov so želeli približati življenje orla belorepca. Tako ena od postaj na domiseln način, z gugalnico, ponuja možnost doživeti občutek

Obiskovalec učne poti ima možnost doživeti občutek jadriranja (na gugalnici) nad vodno gladino Reškega jezera v Kočevski Reki.

Lovski izobraževalni center Werkstatt Natur v Burgenlandu

Sodelovanje na seminarju iz gozdne pedagogike, ki ga je oktobra 2017 organiziral **Gozdarski inštitut Slovenije**, je tudi nam lovcem dalo priložnost, da smo

spoznali enega izmed vodilnih evropskih lovskih in gozdnih pedagogov – lovca, gozdarja in pedagoga **Thomasa Baschnya**. Ob koncu takratnega celodnevnega druženja smo z veseljem sprejeli njegovo povabilo na obisk **lovskega izobraževalnega centra Werkstatt Natur** v Burgenlandu na avstrijskem Gradiščanskem.

Baschny je ob številnih drugih obveznostih namreč tudi eden izmed vodilnih strokovnih sodelavcev v omenjenem centru.

V sodelovanju s **Skupino gozd eksperimentov** na GIS smo tako v **Komisiji Mladi in lovstvo pri LZS** organizirali strokovno ekskurzijo, namenjeno lovcom, gozdarjem in pedagoškim delavcem,

ki se v okviru svojega poslanstva trudijo mlade in širšo javnost seznanjati z naravoslovno-lovskimi vsebinami. Na podlagi obvestila o načrtovani ekskurziji, ki so ga v začetku julija z naše strani prejele vse usposobljene članice, je zanimanje za ogled centra znatno preseгло naša pričakovanja. Tako je skupina, ki se je v soboto, 22.

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

REVIJA ZA LOVSTVO, LOVSKO KINOLOGIJO IN VARSTVO NARAVE

CI. LETNIK

UREDNIKA

JASNA KOVAČIČ SIUKA

LJUBLJANA, 2018

Kazalo Cl. letnika – 2018

Uvodnik:

Avbar, Bojan: Naravi jemljemo preveč in ji dajemo premalo	160
Bradač, Lado: Sprememba lovske zakonodaje ali korak bliže na poti k ureditvi položaja lovcev v Sloveniji	268
Černigoj, Franc: Pesmi o lovu in lovcih	500
Janc, Matija: Lovsko strelstvo včeraj, danes in jutri	108
Kos, Ivan: Ali imamo ljudje res težavo biti strpn i	552
Koveš, Arpad: Še smejele in odločneje na stare tirnice	4
Krope, Srečko Felix: Lovskočuvajska služba v lovskih organizacijah z vidika novoustanovljene komisije	320
Malešič, Ivan: Mirna prihodnost za slovensko lovstvo	448
Mali, Marko: Sodelovanje z mladimi še krep i	392
Tepej, Milan: Stanje in izzivi v slovenski lovski kulturi	56
Žižek, Ivan: Izobraževanje lovcev na razpotju ali kako zagotoviti enotne standarde v državi?	216

Iz dnevnega tiska:

Toš, Marjan: 6, 58, 109, 162, 218, 270, 322, 394, 450, 502, 554.

Mnenja in predlogi:

Koritnik, Mladen: Ko zobe pokažejo narava, človek in še kaj	220
Košir, Franc: Koristno in poučno branje naše revije Lovec	397
Muršec, Danilo: Vizija (2)396	
Oven, Nataša: Kako je o načrtovanju odvzema divjadi v letu 2017 odločilo sodišče?	111
Oven, Nataša: Podaljšanje in preklık javnosti lovske izkaznice v prihodnje	274
Richter, Marko - Zeleni: S časom naprej	556
Šuler, Goran: Prelom na področju lovskih izkaznic?	61
Toš, Marjan: Qui tacet consentit	164
Toš, Marjan: Stari vzorci, novi časi	221
Toš, Marjan: Tako se dela!	452
Vehar, Daniel: Še nekaj o pravni državi in nepoznavanju prava državnih organov	60
Vučič, Čedomir Miro: Vizija	324
Vučič, Čedomir Miro: Z leti ne pride nujno tudi modrost	8

Članki in razprave:

Avbar, Bojan: 4. oktober – svetovni dan boja proti mučenju živali	456
Avbar, Bojan: Lovci si bo pisal sodbo sam	325
Avbar, Bojan: Zemlja, učiteljica življenja	166
Bernik, Rajko: Sprememba kmetijskega prostora in mala poljska divjad	281
Bolčina, Gregor: Vojni križ svetega Huberta	560
Ekar, France: Mineva 240 let, odkar so lovci prvič stopili na vrh Triglava	453
Galjot, Branko: Pri nas ni več velike droplje	398
Hafner, Miran: Na privabljalnem krmišču	67
Hafner, Miran: Nega grmovnega sloja za izboljšanje prehranskih razmer rastlinojede parkljaste divjadi	226
Hočevar, Lan; Allen, Max L.; De Groot, Marteen; Krofel, Miha: Nova odkritja o medsebojnem komuniciranju med risi v slovenskih gozdovih	115
Hodnik, Gregor: Slovenske lovske krogle – novosti	231
Hodnik, Gregor: Strelivo z zmanjšano močjo	15
Kovačič Siuka, Jasna: Šakal v Sloveniji in na Balkanu: stanje in upravljavski izzivi	504
Krašna, Edvard: Pomagajmo pticam	222
Krašna, Edvard: Ptice, ljudje in ornitologija	514
Krč, Janez: Nekateri vplivi vremenskih ujm na lovstvo	563
Krofel, Miha; Fon, Andrej; Sila, Andrej: Zlati šakal na Primorskem: rezultati popisov 2009–2016	64
Krope, Srečko Felix: Lovskočuvajska služba – primerjava z nekaterimi državami Evropske unije	20
Krope, Srečko Felix: Posojanje lovskega orožja lovskim pripravnikom	62
Leskovic, Boris: Alpski svizec, prikupna podzemna veriverica iz našega visokogorja	338
Mehle, Janko: Z zimskim lovom jelenjadi lahko škodimo gozdu	557
Merjasec, Leon: Primerjava odvzema srnjadi v LD Šmarna gora in njenih sosednjih lovskih družinah	174
Potočnik, Hubert in skupina avtorjev: Spremljanje populacije volka v Sloveniji	400
Potočnik, Hubert; Pokorny, Boštjan; Flajšman, Katarina; Kos, Ivan: Rezultati prve sezone sistematičnega spremljanja populacije šakala (<i>Canis aureus</i>) v Sloveniji	169
Potočnik, Hubert; Pokorny, Boštjan; Flajšman, Katarina; Kos, Ivan: Lovci in raziskovalci na Krasu z GPS-telemetrično ovratnico opremili prvega šakala v Sloveniji	277
Presetnik, Primož: Netopirji, mlake in vile	459
Ravnkar, Rok: Moj telefon je lahko daljinomer	118
Skrbinšek, Tomaž in skupina avtorjev: Genetika, medvedi in ocene številčnosti	331
Štupar, Rok: Premovlečnica	120
Vasa, Branko: Namen in izvedba lovskega krsta	9
Vengušt, Gorazd; Zele, Diana: Spremljanje zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji v letu 2017	406
Verčko, Jožef: Obujanje slovenske domorodne pasme goniča – koroškega žigca	510

Po lovskem svetu:

Ekar, Franc: Trideseti lovsko-ribiški sejem Die Hohe Jagd & Fischerei 2018 v Salzburgu presegel vse rekorde	179
Fabiani, Leo: Humanitaritni prispevek ameriškega lovca	343
FACE: Spodbujanje lova v Evropi kot temeljno poslanstvo novega predsednika FACE Tjornbörna Larssona	461
Kovačič Siuka, Jasna: Hit Show obiskalo več kot 40.000 obiskovalcev	177
Leskovic, Boris: CITES – spiski ogroženih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst	566
Leskovic, Boris: Invazivne tujerodne vrste kot eden glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti	289

Leskovic, Boris: Poziv Evropskega parlamenta za prožnejše in prilagodljivejše pristope pri varstvu narave, še posebno za prožnejše oblike upravljanja z velikimi zvermi	22
Logar, Janez: 65. Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora: Lisičja trakulja in tuberkuloza pri jelenjadi jugovzhodnega alpskega prostora	73
Rituper, Ludvik: uspeh slovenskih oponašalcev jelenjega rukanja na sejm FeHoVa v Budimpešti	177
Rotar, Franc: Bili smo gostje lovskega shoda okraja Velikovec	233
Švab, Janez: Mednarodno tekmovanje v oponašanju jelenjega rukanja v Salzburgu	180
Žerjav, Srečko: 120 let Bolgarske lovske in ribiške zveze	411
Žerjav, Srečko: Lovci in kmetje z roko v roki	286

Na kratko iz tujega tiska ...

Mehle, Janko: 24, 75, 123, 181, 234, 290, 344, 414, 462, 519, 568.

Lovsko pripovedništvo:

Cigler, Tomaž: Divja jaga	351
Cigler, Tomaž: O zajcu	569
Černigoj, Franc: Lovci in ena od medvedjih zgodb	415
Černigoj, Franc: Rezultati javnega natečaja (2017) za literarna besedila z lovsko tematiko	79
Hribar, Mitja: Včasih sem bil mlad	183
Hrovatič, Vladimir: Kozorog	77
Koritnik, Mladen: Zlati Zatrnik	520
Leban Jože - Drolč: Ob jezeru Tana	124
Lipičar, Vladimir: Daritev Bogu	463
Prezelj, Slavko: Najboljši prijatelj	343
Toš, Marjan: Miha, France in Jože	235
Vučič, Čedomir: Pripoved o Sokolu	291
Žižek, Dušan: »Léti, léti, golob divji ...«	25

Lovska organizacija:

Ačko, Branko: Memorial Pohorskega bataljona 2018	242
Ačko, Branko: Zlati pohorski jelen na smučišču	243
Adler, Davorin: 70 let LD Marežige	298
Andoljšek, Žiga: Kočevska dobila nove lovce	468
Arko, Jože: LD Sodražica: naših 70!	36
Avbar, Bojan: Lovčeva suverenost je v znanju	297
Beci, Tone: Strelski praznik v Zasavju	81
Birsa, Boris: Uspešen zaključek lovskega izpita na Goriškem	467
Bolčina, Gregor: Letos tečaj za lovske čuvaje v Novem mestu	293
Bolčina, Gregor: Pregled odstrela in izgub v letu 2017 na območju Notranjskega LUO	362
Bolčina, Gregor: Usposabljanje predavateljev	189
Brunskole, Maja: Prvo delovno srečanje vseh predsednikov komisij za delo z mladimi oziroma predstavnikov usposobljenih članic, zadolženih za delo z mladimi	295
Burgar, Marko: 70 let LD Destrnik	247
Ekar, France: 60 let »nove« LD Jezersko	83
Gašpersič, Rok: 70 let LD Kropa	85
Gselman, Marjan: Kategorizacija uplenjene divjadi 2017 v Slovenskogoriškem LUO	187
Gselman, Marjan: Šest desetletij sodelovanja med LZM in KPLC	186
Gselman, Marjan: Temeljni postopki oživljanja in uporaba avtomatskega defibrilatorja	130
Hobič, Vojko: Kobariški lovci praznovali 70 let	84
Hobič, Vojko: Upravljanje z jelenjadjó v primorskem delu Triglavskega LUO	188
Jakomin, Livio: LD Istra – Gračišče praznovala 70-letnico obstoja	470
Janc, Matija: Enajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji – Piancardato, Italija 2018	419
Janc, Matija: Liga LZS v kombinacijskem streljanju 2018	295
Janc, Matija: Liga LZS za veterane in superveterane 2018	420
Janc, Matija: Tretje srečanje slovenske in srbske lovske strelske ekipe	573
Kapun, Stane: Sedmo Prvenstvo Lovske zveze Gornje Posočje	582
Klajne, Franci: Hubertova maša v LD Jurklošter	82
Klemenc, Aleš: Tekmovanje v streljanju z risanico 2018 v Postojnsko-Bistriški ZLD	363
Kmetec, Urša: Dnevi lovskega strelstva 2018	465
Kmetec, Urša: Nova knjiga Stokovne knjižnice: Čeljstnice prostoživečih parkljarjev	572
Kmetec, Urša: Podpisali kodeks obnašanja v naravi	523
Kmetec, Urša: Razstava <i>Kdo bo čuval naravo, če ne lovci</i>	571
Knez, Olga: Brkinsko-Kraška zveza lovskih družin združuje trinajst lovskih družin in 600 lovcev	359
Knez, Olga: Lisičja zvitorepka, prvi lovski tabor za mlade v Brkinih	526
Kogelnik, Marko: Biološka učilnica in muzej lovstva na kmetiji Klančnik	34
Koščak, Franc: 70 let LD Cajnarje in 60 let LD Žilce	133
Kovač, Bogdan - Danč: Lovska razstava Pohorsko-Kobanskega LGB v LD Zeleni vrh Vuzenica	362
Kovačič Siuka, Jasna; Žagar, Janina: Tradicionalna letna novinarska konferenca LZS in RZS	29
Kovačič Siuka, Jasna: Delovni sestanek stokovnih tajnikov usposobljenih članic	32
Kovačič Siuka, Jasna: Dober pogled, oddaja o lovstvu	191
Kovačič Siuka, Jasna: Občni zbor Lovske zveze Slovenije 2018	353
Kovačič Siuka, Jasna: Številčnost medvedov konec leta 2015 v Sloveniji	31
Koveš, Arpad: Lovska kultura ne pozna meja	33
Koveš, Arpad: Volilna skupščina v ZLD Prekmurje	469
Krivec, Rafael: 70 let LD Pristava	584
Krope, Srečko Felix: LZS se je predstavila na kongresu AFEMS	418
Krope, Srečko Felix: ustanovna seja Komisije LZS za lovskočuvajsko službo	188
Kunej, Božidar: Četrty lovski tabor mladih Lovske zveze Maribor	296

Lepšina, Dušan: Mladost, naše upanje	468
Lovrin, Miran: 70 let delovanja LD Vinica	192
Mali, Marko: Lovski izobraževalni center Werkstatt Natur v Burgenlandu	574
Mali, Marko: Seminar iz gozdne pedagogike – nadvse koristen tudi za lovce	35
Marhl, Jože: Bazenska lovska razstava v Podvelki	246
Mastnak, Zdravko: Novi lovci SKZLD Celje	421
Mastnak, Zdravko: Novosti v Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih druženj Celje	358
Mastnak, Zdravko: Peti tabor mladih v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje	525
Mlinšek, Tadeja: LD Dolič nadaljuje tradicijo lovskih razstav v LGB Slovenj Gradec	245
Nemec, Štefan: Podelitev lovskih spričeval v ZLD Prekmurje	582
Novak, Peter: 110-letnica organiziranega lovstva v Lendavi	422
Novak, Peter: Jubilejno druženje in lov sokolarjev v Beltincih	185
Novak, Peter: Razstava trofeje na prosenjakovskem hribu	527
Novak, Peter: V Prosenjakovcih že enajsti mednarodni lovski tabor osnovnošolcev	470
Novak, Peter: Zavidljive trofeje Gozdnega gospodarstva madžarske Županije Zala na travnikih Szentpéterfaldu	129
Ogorevc, Barbara: 50 let LD Bučka	529
Opara, Nejc: 70 let LD Strunjan	132
Orlič, Bogdan: 70 let LD Šmarje pri Kopru	37
Palčič, Marjan: Spominska slovesnost za nekdanjega zborovodjo	132
Peternej, Branko: Tudi četrti lovski tabor za mlade v organizaciji Postojnsko-Bistriške ZLD sprejet z navdušenjem	128
Peternej, Feliks: 60-letnica LD Prem530	
Petretič, Marko: Dvajseto <i>Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja</i>	572
Petretič, Marko: Enajsto <i>Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja</i>	581
Petretič, Marko: Sekcija oponašalcev jelenjega rukanja in novo vodstvo	186
Plaznik, Boštjan: »Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno.«	472
Praznik, Rudolf: 70 let LD Veliki Gaber	87
Pretner, Marko: 70 let LD Soča – lovci v Soči in Trenti (kot) včasih ...	134
Prodan, Vedran: LZ Koper uspešno izpeljala strelski tekmi	524
Prodan, Vedran: Vodstvu LZ Koper zaupan še en mandat	528
Richter, Marko - Zeleni: 70 let LD Kapla	135
Rotar, Franc: 40 let registov LD Muta	527
Rotar, Franc: 49. Zbor lovcev Mežiškega LGB organizirala LD Peca	360
Rotar, Franc: 70 let LD Ruše – ruški lovci neradi pišejo o sebi	192
Rotar, Franc: Četrti Občni zbor LGB Črna na Koroškem in prvi Občni zbor Društva za ohranjanje lovske kulture	361
Rotar, Franc: Klub prijateljev lova Celovec spominski trak Lovske zveze Slovenije	524
Rotar, Franc: Koroška lovska kultura »za mušter«	130
Rotar, Franc: Lovska »žetev« v LD Prosenjakovci	187
Rotar, Franc: Odprto prvenstvo Koroške lovske zveze v veleslalomu	243
Rotar, Franc: Peti volilni Občni zbor Koroške lovske zveze: novi predsednik inženir gozdarstva Janez Švab	244
Rotar, Franc: Po šestnajstih letih predal predsedovanje	469
Rotar, Franc: Trinajst novih koroških »jagrov«	356
Rožman, Iztok: Pokal Pomurskega sejma 2018	525
Sanič, Vojko: 70 let LD Grgar	86
Slivnik, Edvard: 70 let LD Stol	247
Steffe, Fabio: 70 let LD Rižana	363
Sušnik, Stane: Medobčinska liga Slovenska Bistrica 2018	363
Šalamon, Jani: Praznik lovske kulture	190
Škrli, Janez: Novost o prijaviteljem projektu o divjem petelinu	467
Tepej, Milan: 45. Srečanje lovskih pevskih zborov in registov Slovenije – praznik lovske kulture	354
Tomat, Viljem: Novi gorenjski lovci	355
Toš, Marjan: Bradač, Lado: Dopolnitev in ponatis zbornika Slovenski lovci v vojni za Slovenijo	420
Toš, Marjan: 70 let LD Zavrč	36
Toš, Marjan: Napaka v Wikipediji odpravljena	240
Toš, Marjan: Slavnostna zapisek mladih lovcev na Velki	358
Toš, Marjan: Vlado Steinfelner znova najboljši strellec Lenarškega LGB	364
Toš, Marjan: Zavrč in prihodnost lovstva na Štajerskem	32
Toš, Marjan: Zborovanje mariborskih lovcev	359
Toš, Marjan: Zlata plaketa Mestne občine Ptuj mag. Emiljanu Trafeli	131
Tušar, Feliks: Praznovanje 100-letnice organiziranega lovstva v LD Dole nad Idrijo	384
Velkovrh, Milan: Slavnostna podelitev lovskih spričeval v ZLD Ljubljana	421
Verhovnik, Aljaž: Poklonili smo se padlim domačinom iz KS Sele in Vrhe	129
Vesel, Štefan: Izložene razmere za orla belorepca	574
Vesel, Štefan: Reševanje risa v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah pred izumrtjem	418
Vesenjak, Darjan: Tradicionalna Hubertova maša dveh LD	83
Žagar, Janina: Dr. Milan Brglez obiskal Lovsko zvezo Slovenije	239
Žagar, Janina: Ko se vas dotakne narava	80
Žagar, Janina: Tradicionalno prednovoletno srečanje LZS in RZS	81
Žagar, Janina: V Zlatorogovi galeriji na ogled razstava <i>V objemu lepote narave</i>	241
Žagar, Janina: V Zlatorogovi galeriji odprte razstave 50 odenkov zelene	464
Žalodec, Štefan: 70-letnica LD Tišina	86
Žerjav, Srečko: Lovsko zvezo Slovenije obiskal minister Židan	352
Žerjav, Srečko: Ribiški slovar – Tomo Korošec	241
Žnidaršič, Miroslav: Udeležba na mladinskih lovskih taborih se povečuje	580

Okrožnice, navodila, predpisi, sklepi, obvestila, popravki, opravičila:

Ekipa LIFE Lynx: Sodelovanje pri spremljanju risa v okviru projekta LIFE Lynx	117
Janc, Matija (predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje): Opravičilo	466
K. A.: Popravek in dopolnilo	529
Komisija LZS za strelstvo: Koledar strelskih tekmovalj v letu 2018	102
KZS: Obvestilo vzrediteljem	490
LZS: Objava prostega delovnega mesta svetovalca za projektno delo	544
LZS: Vabilo na 10. Slovenski lovski dan	438
Pisarna LZS: Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje objavlja seznam vseh tarč, ki jih lahko naročite na elektronskem naslovu lzs@lovska-zveza.si	99
Pisarna LZS: Veliki stenski koledar LZS 2019	472
Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: Obvezno navodilo – APK	272
Uredniški odbor založništva LZS: Javni natečaj z lovsko tematiko v letu 2018	184
Uredništvo: Objavljanje osmrtnic	47

Uredništvo: Objavljanje zapisov o jubilejih	249
Uredništvo: Objavljanje zapisov o jubilejih	39
Uredništvo: Popravek	473
Uredništvo: Popravek (Rezultati Lige LZS za veterane in superveterane 2018)	466

Mladi in lovstvo:

Boščina, Gregor: Zlatorogec se predstavi	368
Ekar, France: Lovske učne ure v matični Osnovni šoli Matije Valjavca v Predvdvoru	366
Ekar, France: Lovstvo se predstavi v učilnici	194
Ekar, France: Najlepsi šolski dan v letu	136
Kišek, Mateja: Kako smo v Mariboru vzgojili državne prveke Malih zelenih celic?	424
Klajne, Franci: Dan z zreškimi taborniki	586
Kovač, Bogdan – Danč: Intervju izpred več kot tridesetih let	38
Krivec, Franc: Z lovci v gozd	88
Mali, Marko: Za nami so pete Male zelene celice	424
Nataša, Andreja: Obisk lovca Marka pri Malih sončnikih	88
Ošlak, Marjetka: V LD Peca – Mežica svoje znanje delijo z mlajšimi	300
Petrič, Janez: Motniški Polžki	532
Pivec, Nataša: Doživljajski tabor	38
Smolič, Stane: Lovca LD Mirna na obisku v OŠ Mirna	250
Vičmar, Ivica: Malčki spoznavali poslanstvo lovcev	474
Žnidaršič, Miroslav: Postojnski sedmošolci in lovska kultura	474

Lovec za mlade

– Alpski kozorog (<i>Capra ibex</i>)	301
– Damjak (<i>Dama dama</i>)	251
– Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	89
– Evropska srna (srnjad) (<i>Capreolus capreolus</i>)	137
– Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>)	425
– Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	367
– Jazbec (<i>Meles meles</i>)	587
– Muflon (<i>Ovis amon musimon</i>)	475
– Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>)	195
– Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	533

Jubilanti:

Božič, Branko: 70-letnik, LD Tomišelj	473
Ekar, Franc: 75-letnik, LD Jezersko	39
Filipič, Ludvik: 90-letnik, LD Mala Nedelja	473
Gohtnik, Jože: 90-letnik, LD Vransko	249
Hodnik, Jože: 80-letnik, LD Bohinjska Bistrica	138
Hribernik, Martin: 85-letnik, LD Hrastnik	423
Ivanc, Evgen: 90-letnik, LD Sodražica	365
Jerman, Matija: 90-letnik, LD Loka Črnomelj	138
Kastelic, Alojz: 80-letnik, LD Dobnič	585
Kene, Franc: 70-letnik, LD Globoko	196
Mohorčič, Nikolaj - Niko: 85-letnik, LD Vrhe	531
Papp, Geza: 90-letnik, LD Dolina	585
Perič, Andrej - Neno: 90-letnik, LD Padež	90
Skobir, Oto: 85-letnik, LD Mislinja	423
Tavčar, Marij: 80-letnik, LD Kras Dutovlje	531
Tušak, Feliks: 70-letnik, LD Dole nad Idrijo	196
Završki, Cvetko: 80-letnik, LD Starše	365
Žibert, Rudolf: 85-letnik, LD Mirna	90

V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej: 39, 90, 138, 196, 249, 299, 365, 423, 531, 585.

Lovski oprtnik:

Bakal, Oste: Druženje pri lovskem domu v Negovi	483
Bakal, Oste: Kozača si je poškodovala glavo in poginila	304
Bakal, Oste: Lovec Franc Smolko ponovno zmagovalec akcije <i>Slovenija kolesari 2017</i>	41
Beškovič, Karel ml.: spominjam se volkov na Pohorju	45
Birsa, Boris: Odstreljen merjasec z 230 kilogrami	43
Birsa, Boris: Pa smo jo le dočakali	478
Cernigoj, Franc: Dva zbornika LD Gornji Grad	373
Dejak, Branko: Lovci podarili predpasnike	199
Ekar, Franc: Orkanski veter s snežjem tudi lovskim napravam ni prizanesel	92
Ekar, France: Poslovala se je prva članica LD Jezersko	201
Ekar, France: Štiriindvajset poletnih lovskih veleslalomov v četrto stoletje	428
Ekar, France: V Ljubljani poimenovali park po lovcu dr. Mihi Potočniku (1907–1995)	427
Fanrich Čendak, Anita: Tradicionalni pohod Korak za korakom do zdravega življenja	536
Flajs, Ciril: Tudi to se zgodi	478
Freitag, Miran: Lovec Tone praznoval 90 let	304
Grl, Stanko: Nova preža LD Peca – Mežica	306
Grošelj, Boštjan: Lovski krst v Šentlambertu z rekordnim številom navzočih	198
Gselman, Marjan: Golažjada LZ Maribor 2018	430
Gselman, Marjan: Srečanje dveh lovskih druženj	589
Heric, Bogomir: Jubilejni koncert Križevskih registov	40
Hribar, Jernej: Domžalski registi in leto 2018 – leto za zapis v zgodovino lovske kulture	591
Hribar, Jernej: Domžalski registi v Avstrijo po nov zlati rog	428
Janežič, Jožica: Narava se je poigrala	43
Kastelic, Blaž: Zgodba iz podzemlja	477
Kersnik, Mitja: Lisica ali koga ta lov sploh zanima	44
Klajne, Franc: Lovci pozimi ne poznajo samo lova	199
Klajne, Franci: Na boljši sejem kot prodajalca	482
Klajne, Franci: Lovci in Entente Florale v Občini Zreče	481
Klemenc, Aleš: Kuhanje najboljšega golaža na furmanskem prazniku	480
Koritnik, Mladen: Ko se občani odpravijo na lov	140
Koritnik, Mladen: Reševanje ujetega srnjaka	253
Kovač, Bogdan - Danč: Lovski krst v LD Orlica	253
Kovač, Bogdan - Danč: Odprtje obnovljene hladilnice v LD Orlica – Vuhred	481

Kovač, Bogdan - Danč: Vidra in bober se vračata v lovišče LD Orlica – Vuhred	255
Kovač, Bogdan - Danč: Polnarjev srnjak	41
Kovač, Bogdan - Danč: Podiranje drevs za pomoč divjadi	483
Kovačič Siuka, Jasna: »Lov v Lazah je enkratni«	142
Kovačič Siuka, Jasna: Lovski dvorec Medičejcev	372
Kovačič Siuka, Jasna: Pahor naravovarstvenikom Mihaelu in Jelici Horjak izročil medaljo za zasluge	370
Kovačič Siuka, Jasna: Potrebujete pomočnika pri lovskem izpitu?	91
Kraljič, Dragica: Najin Vojko	594
Kramberger, Ludvik: Lovska sreča lovca Mirka Kaučiča	254
Kramberger, Ludvik: Promenadni koncert Križevskih rogistov	593
Krivec, Franc: Ivan Ornik, najstarejši član LD Sv. Jurij – Jurovski Dol	594
Krivec, Franc: Srečanje kmetovalcev in lovcev	540
Lavrič, Zvone: LD Ivančna Gorica se je predstavila na sejmu v Stični	480
LD Braslovče: Mag. Peter Vodusek je praznoval 90 let	41
LD Juršinci: Zapustil nas je lovec in zdravnik Rado Komadina	430
Leban, Jože - Drolč: Mešanec Feliks	42
Leskovic, Boris: Beličnost živali ali ko se narava poigra z značilnim barvnim vzorcem živali	95
Leskovic, Boris: Osemdeset let od odkritja okostja neveljskega mamuta	303
Lovci LD Ljubinj na Tolminkem: Slovo od Jožeta Lebana - Drolča, lovca s pisateljsko dušo	375
Lovci LD Pernica: Lovec, tovariš, prijatelj ...	374
Malek, Marjan: Ko hišni ljubljencek postane zver	479
Malek, Marjan: Lovci LD Starše so se proslavili	592
Malek, Marjan: Posebnost uplenjenega srnjaka v lovišču LD Starše	43
Marhl, Jože: Bazensko strelsko tekmovanje na Remšeniku	429
Marhl, Jože: Praznik Občine Radlje ob Dravi obogatili tudi lovci	592
Marič, Vilibald: Zanimiva srna	42
Memon, David: Lov na malo divjad med lovskimi prijatelji LD Destrnik in LD Videž – Kozina	139
Naglost, Oton: Skrb za zajčje potomstvo	254
Novak, Peter: Hubert in boginja Diana v osrčju Lendavskih gor	535
Ogorevc, Barbara: 33. Srečanje petih lovskih družin	93
Pečoler, Miloš: Razvitje novega prapora LD Orlica – Vuhred	592
Peternelj, Branko: Čakali smo 40 let	200
Ravnikar, Rok: V Moravčah slovesnost ob prenovi lovskega doma	431
Richter, Marko - Zeleni: Nesrečni gams iz LD Kapla	202
Rotar, Franc: 15. Srečanje in urjenje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu	537
Rotar, Franc: Leseni kip boginje Diane	536
Rotar, Franc: Ponošni, da so praporščaki	538
Rotar, Franc: Slovo rojaka Mirka Kumra - Frica	597
Rotar, Franc: Spomin na minulo zimo: pogin divjadi v LD Ruše	484
Rotar, Franc: Z lovskimi sosedi na družabnem lovu	141
Rožman, Damjan: Kura divjega petelina v Posavju	539
Rožman, Iztok: Lov dveh sosednjih lovskih družin	142
Savorgnani, Anton: Obnova lovskega doma na Golavi	252
Steffe, Fabio: Tradicionalna 19. lovska čistilna akcija LD Rižana <i>Gozd ni kanta za smeti</i>	303
Sušnik, Stane: »Haupt« jagi pobratenih lovskih družin	197
Sušnik, Stane: Lov samo za starejše člane LD Polskava	141
Sušnik, Stane: Sedem lovcev v LD Polskava uplenilo osemnajst prašičev	140
Sušnik, Stane: Skupni lov in srečanje lovcev treh družin	94
Sveteč, Franc: Lovske trofeje kot pokazateljce premišljenega upravljanja v divjadjo v lovišču	253
Škrlep, Erika: Čas za piknik	376
Škrlep, Erika: Lovstvo združil z umetnostjo	200
Škrli, Janko: Koroški dan v Goriških brdih	198
Škrli, Janko: Lovska koča v objemu neurja	92
Škrli, Janko: Tradicionalni prijateljski skupni lov ZLD Notranjske	92
Šuligoj, Vito: »Jaga« treh družin	94
Tatalovič, Slobodan: Lovci so lovili ribe	537
Tomat, Viljem: V LD Udenboršt prva lovska poročna slovesnost	590
Toš, Marjan: Iz zapisov nestorjev slovenskega lovstva	371
Toš, Marjan: Jesensko druženje v Dobravi	593
Toš, Marjan: Lenartčanom pokal LD Dobrava	537
Toš, Marjan: Nenavadno domovanje malih uharič pri Erjavčevih	201
Toš, Marjan: O lovstvu tudi v zborniku Občine Juršinci	40
Toš, Marjan: Pohodniki med lovci	374
Toš, Marjan: Spomini lovske legende	479
Toš, Marjan: V LD Predgrad prvi Dejanov spominski lov	45
Toš, Marjan: V Pesniški dolini spet padale mejice, grmišča in remize ...	303
Velkoverh, Milan: Že drugič na lov z damami, lovskimi, članicami ZLD Ljubljana	46
Veseli, Štefan: Nesreča na cesti	374
Volk, Igor: Lovski bivak Ščit ima novo streho	482
Žerdin, Bojan: Hubertova lovska maša LD Ljutomer	482
Žerdin, Bojan: Lovske slovesnosti se je udeležila 109-letnica	539
Žerdin, Bojan: Prva Hubertova lovska maša v Rankovcih	539
Žerjav, Srečko: Potrjen primer afriške prašičje kuge na Madžarskem	302
Žižek, Dušan: Štirideset let pobratenja treh lovskih družin	305

Okusi narave (Žan in Eva):

Divjačinski lonec z zelenjavo in bananin kolač z borovnicami	307
Divji prašič z ajdovo kašo	485
Hrbet mladega divjega prašiča – lanščaka s kruhovo klobaso	203
Medaljončki mladega gamskega kozliča s skutnimi štruklji	143
Nadevan fazan, obložen s slanino in rdečim zeljem	541
Okusen fazanji namaz	95
Pečeno srnino stegno z zelenim poprom in hruško	596
Pica za zadnji pogon in osvežilna pijača s poprovo meto	377
Srna s cmoki iz kopriv v smetanovi omaki	256
Srnin golaš s pivom	432

Lov na črke in številke (Jože Petelin): 378, 379, 426, 476, 534, 588.

(Ne) spregledano iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije:

Križnar, Matija: Rijavi medved v pradavnin	i46
--	-----

V spomin:

Bobič, Anton: LD Škocjan	257
Božič, Matija - Branko: LD Tomišelj	307
Čuden, Stane: LD Brezovica	204
Družovec, Anton: LD Dobrava v Slovenskih goricah	486
Dunaj, Janko: LD Slovenj Gradec	144
Foršček, Vinko: LD Tomišelj	47
Furlan, Karlo: DSL Doberdob in SLPZ Doberdob	96
Golc Vinko: LD Bled	144
Grom, Dušan: LD Novo mesto	307
Habjan, Anton: LD Selca	597
Kirbiš, Anton - Tonček: LD Starše	257
Kocuvan, Vladimir: LD Videm ob Ščavnici	486
Kolbezen, Stanko: LD Borovnica	542
Kopušar, Ivan: LD Dravinja – Majšperk	47
Korošec, Janez: LD Udenboršt	204
Kvartuh, Janez: LD Laze	486
Leban, Viljem: LD Čepovan	486
Legan, Slavko: LD Plešivica Žužemberk	307
Maver, Anton - Tone: LD Gradišče Košana	433
Makar, Alojz: LD Škofja Loka	433
Onuk, Ivan: LD Muta	96
Pesjak, Jurij st.: LD Boštanj	96
Polanc, Alojz: LD Pesnica – Jarenina	542
Seitel, Viktor: LD Orlica – Vuhred	144
Sušec, Adolf - Dolfek: LD Podgorje	307
Šega, Franc: LD Banja Loka – Koste	542
Škalič, Ivan: LD Velika Polana	433
Štrajhar, Miroslav: LD Čemšenik	204

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi: 47, 96, 144, 204, 257, 307, 375, 433, 486, 542, 597.

Lovska kinologija:

Ačko, Branko: Vzrejni pregled za bavarske in hanovske barvarje	543
Bandelj, Darja: Državna tekma za jamarje v obori na divjega prašiča	259
Bandelj, Robert: Državna samostojna tekma psov v delu po umetni krvni sledi (CACT SLO) – Pokal Istre	258
Bauman, Miroslav: 38. Sežunov memorial na Hajdini (ŠPP ptičarjev)	205
Bauman, Miroslav: Preizkušnja za ptičarje v Staršah	48
Brunskole, Maja: Prvi memorial Ivana Cafa	434
Burazer, Tomaž: Lokalno tekmovanje psov v vodnem delu v LD Gradac	205
Dajčar, Tomaž: Lovski preizkušnji prinašalcev (LP – P) CACT Damlje in Ptuj v organizaciji SKR	598
Dajčar, Tomaž: Lovski preizkušnji za prinašalce (LP – P) v organizaciji Slovenskega kluba retrieverjev	97
Dajčar, Tomaž: Prinašalci so se izkazali	437
Deberšek, Bojan: Štirindvajseta samostojna državna tekma v delu po krvni sledi za barvarje	489
Grošel, Boštjan: Zasavčani zagnani pri šolanju lovskih psov	310
Kovačec, Katka: PNZ psov jamarjev	382
KZS: Koledar lovskih kinoloških prireditvev za leto 2018	147
Leskovic, Boris: Iskalec ranjene divjadi, ki je tudi preparator	380
Leskovic, Boris: Knjižica, posvečena »očetu« nemških lovskih terierjev	436
Leskovic, Boris: Pippa Mattinson: Uspešen odpoklic – učenje zanesljivih odzivov za mladiče in odrasle pse (Založba Narava, d. o. o., Kranj, 2017)	206
Likar, Marjan: Avtonomija lovske kulture	311
Likar, Marjan: Film Lovski psi ptičari	97
Merzel, Ana: Državna tekma lovskih psov v vodnem delu – CACT	599
Pirher, Vojko: Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev – CACIT 2017	308
Pirher, Vojko: Vzrejni pregled 2017	308
Rotar, Franc: Štajerski med koprivskimi »jagri«	259
Rožman, Iztok: Koristna srečanja lovskih kinologov ZLD Prlekija	599
Strajnar, Andreja: Uspeh slovenskih vodnikov na IKP 2017	145
Šivc, Jani: 27. Državna tekma v vodnem delu – CACT	48
Špehar, Jože: UP po umetni krvni sledi v LD Mala Gora	49
Šumak, Janez: Državna tekma brak-jazbečarjev (CACT – SLO 2017)	145
Šumak, Janez: Srečanje vodnikov krvosledcev v LD Loka pri Zidanem Mostu 2017 je postalo tradicionalno	98
Šumak, Janez: Telesno ocenjevanje lovskih psov v LKD Celje	383
Šumak, Janez: Troboj LKD v delu goničev je bil nazadnje le dvoboj	309
Šumak, Janez: Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi v LD Bojansko – Štore	543
Tucovič, Branko: LKD Posavje – Krško dobilo predsednico	488
Tucovič, Branko: Manj zahtevno iskanje obstreljenega divjega prašiča, ki pa takšno ni bilo	487
Tucovič, Branko: Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi za lovske pse v Posavju	489
Turk, Vilko; Pirher, Vojko: Novosti Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP) in Vzrejne komisije DLP	258
Turk, Vilko; Zemljič, Dragan: Derbi – preizkušnja neških kratkodlakih ptičarjev	381
Turnšek, Franc: 15. Državno prvenstvo ptičarjev za prehodni pokal sv. Huberta	146
Velikonja, Jože: Splet izobraževanje kinologov v ZLD Gorica	381
Velikonja, Jože: Tradicionalna tekma prinašalcev v LD Čaven	99
Verčko, Jožef: Državna tekma (CACT 2017) v LKD Novo mesto	146

Predvidena legla lovskih psov: 49, 99, 155, 207, 260, 312, 384, 437, 600.

Vse foto: Lojze Avenik

Organiziranost, delovanje in programske vsebine centra sta izčrpno predstavila vodja inž. Roman Bunyai (desno) in njegov sodelavec Thomas Baschny.

septembra 2018, odpravila proti Burgenlandu, štela kar 40 udeležencev, od tega 28 lovcev in 12 gozdarjev.

Ob prihodu v center smo doživeli odkrit, pristrčen in s pozitivno energijo nabit sprejem, ki sta nam ga pripravila vodja centra inž. **Roman Bunyai** in Baschny. V nadaljevanju sta nam gostitelja poglobljeno predstavila zgodovino in delovanje lovsko-gozdarsko izobraževalne ustanove. Temeljno poslanstvo centra je predstavljanje vloge in pomena lovstva širši javnosti, s poudarkom na delu z mladimi. Poleg tega v centru namenljajo veliko pozornosti okoljski vzgoji, organizirajo različne oblike izobraževanja za lovce in v mednarodnem merilu predstavljajo lovstvo v Avstriji. Ob tem stalno stremijo k ustvarjanju novih programov za delo z mladimi in ponujajo različne oblike aktivnosti za otroke in njihove starše po načelu »vonjati, slišati, videti, otipati, okusiti«. Center se ponaša tudi s posebno mobilno učilnico na temo divjadi in gozda, s katero gostujejo po šolah in se predstav-

V učilnici

ljajo v sklopu številnih drugih prireditev. Delovanje centra v vseh pogledih podpirata tamkajšnja lovsko zveza in pristojno ministrstvo, prejeli pa so tudi evropska finančna sredstva iz programa razvoja podeželja.

Center se razprostira na 2,2 ha uporabnih površin, kjer so gozdarska hiša, vrt in gozd. V gozdarski hiši je urejena velika učilnica z množico dermoplastičnih prepara-

tov divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst ter drugih didaktičnih pripomočkov iz naravnega okolja. Tudi manjša učilnica ali boljše rečeno delavnica in drugi postori so prilagojeni delu z mladimi obiskovalci.

Izčrpni predstavitvi centra je sledila malica, nato pa smo se udeleženci podali na vrt s preprostimi in izvirnimi didaktičnimi pripomočki, s katerimi v centru poskušajo zlasti otrokom vdahnuti in v trajnem spominu pustiti del naravnega okolja. Začeni s sprehodom skozi rastlinski labirint iz tise smo se mimo manjšega ribnika lahko splazili skozi »umeten rov«, ki je domovanje lisice in jazbeca, ter spoznavali sledove

postaja, imenovana »žar kotichek«, kjer si s pomočjo palice lahko spečejo slasten prigrizek ...

Nato nas je pot vodila v bližnji gozd, kjer smo pod Baschnyjevim vodstvom ustvarjali iz povsem naravnih, v neposredni bližini najdenih materialov, se igrali in hkrati zabavali. Tako smo morali v nekaj minutah v okolici najti zanimive gozdne »proizvode«, jih zložiti na podlogo in jih nato opisati; lesena krogla je bila izhodišče za pripravo skakalnice na gozdnem terenu, z zavezanimi očmi in zgolj z otipom smo iskali »hrano« na tleh, kot šoje smo si morali zapomniti, kam smo si skrili semena ipd. Vse naštetost so predstavili s ciljem, da bi osvojili metode, s katerimi lahko gozd in življenje v njem kar najbolj doživeto predstavimo otrokom in drugim ciljnim skupinam.

Baschny je s svojim vedrim nastopom poskrbel tudi za zaključek našega druženja in ob tem od vsakega udeleženca pridobil kratko mnenje o vsem, kar je videl in slišal. Zaradi prijetnega druženja in novih spoznanj na področju dela z mladimi nismo skoparili s pohvalami in izrazi zadovoljstva. Naše slovo od gostiteljev smo sklenili z zahvalo za nepozabno doživetje, z izročitvijo priložnostnih daril in izrekom iskrene želje po nadaljnjem obojestranskem sodelovanju.

Na vrtu

divjadi, odtisnjene na lesenih podstavkih. Z dolžino skoka v daljino smo se primerjali z veverico, zajcem in lisico. Premagati je bilo treba nekaj otrokom vedno privlačnih naravnih ovir iz lesa; kdor je želel, se je lahko povzpel na lično izdelano visoko prežo. Ob udeleževanju na vrtu smo lahko spoznali ali osvežili spomin tudi na nekatere domorodne rastline, ki so opremljene s kratkimi in jedrnatimi opisi na lesenih tablah. Za mladež je pika na i zagotovo

S Špelo Planinšek z Gozdarskega inštituta Slovenije sva poskrbela za organizacijo ekskurzije in se iskreno zahvaljujemo vsem udeležencem za tvorno in prijetno druženje ter hkrati upava, da bodo vsebine, ki smo jih imeli priložnost spoznati v Burgenlandu, v prihodnosti našle mesto tudi v našem domačem okolju.

Marko Mali,
predsednik Komisije
Mladi in lovstvo pri LZS

V gozdu

Udeležba na mladinskih lovskih taborih se povečuje

Komisija mladi in lovstvo (KML) pri Postojnsko-Bistriški Zvezi lovskih družin (ZLD) je letos že petič zapored pripravila program za lovske taborne za mlade, katerih izvedbo je letos prvič prepustila LD Bukovje in LD Hrenovice. K sodelovanju in nudenju pomoči pri vodenju otrok v lovišča smo povabili tudi člane LD Črna jama in LD Planina. Namen sodelovanja je bil tudi, da tako vodniki pridobijo izkušnje za vodenje otrok in delo z njimi pri seznanjanju z naravo in lovstvom.

Enodnevni tabor je potekal 8. septembra 2018 pod vodstvom izkušenega člana komisije **Igorja Urha**, gospodarja LD Hrenovice, in koordinatork **Tine Rupnik**, mag. geografije, članice komisije, sicer pa lovke v LD Prestranek. Kot vodniki v omenjenem lovišču so sodelovali **Albin Korče**, **Dušan Tomšič**, oba tudi člana komisije, ter **Ivan Premrov - Žan**, domačin iz vasi Strane pod Nanosom, na čigar domačem dvorišču so se tudi letos zbrali udeleženci tabora. Po programu, ki ga je pripravila koordinatorka, so dejavnosti potekale pri **Cetinovi koči** v pogorju Nanosa, osrednja tema, ki se je nanašala na proučevanje okolja gamsa, pa v **Rjavi steni**. Tabora se je udeležilo enajst otrok, od tega deset prvič, med njimi dve deklici.

Tridnevni tabor je vodil član komisije in gospodar LD Bukovje **Damjan Premrl** v času od 7. do 9. septembra 2018 s sedežem v lovski koči Bukovje. Po programu, ki ga je pripravil član komisije in koordinatork izvedbe tabora **Gregor Češarek**, so udeležencem predstavili različne vsebine iz življenja vseh vrst divjadi ter drugih prostoživečih in zavarovanih živali, vključno z volkom. Bogato znanje, ki ga ima Češarek na področju lovstva in gozdarstva ter dela z mladimi, je bilo za vse udeležence ponovno dragocen in zanimiv vir informacij.

Ob zvokih lovskega roga rogišta **Andreja Uhlja** smo zaključni program za oba tabora izvedli v nedeljo, 9. septembra popoldne, na zadnji dan tridnevnega tabora pred **Muzejem Stara dama v Predjami**. Predsednik upravnega odbora Postojnsko-Bistriške ZLD in podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Aleš Klemenc** je v uvodnem nagovoru poudaril pomen organiziranja takih taborov za inovativen,

Foto: Milan Simčič

Zaključni program za oba tabora je bil v nedeljo, 9. septembra, popoldne, na zadnji dan tridnevnega tabora pred Muzejem Stara dama v Predjami.

Foto: Milan Simčič

Za dosežene rezultate pri streljanju z zračno puško so najboljši taborniki prejeli priznanja in nagrade, vsi udeleženci pa potrdila o udeležbi na mladinskem lovskem taboru ter promocijsko gradivo Lovske zveze Slovenije.

učinkovit in nazoren pristop k ozaveščanju mladih o naravi in s tem povezanih spoznanj o pomembni dejavnosti – lovstvu. Cilj tabora je, da bi se šolska mladina in širša javnost seznanili z aktivnostmi lovske organizacije na področju ohranjanja naravnega okolja s poudarkom na vzdrževanju naravnega ravnovesja med divjadjo in okoljem ter ohranjanjem pestrosti vseh živalskih vrst, varstvom divjadi in prostoživečih živalskih vrst.

O pomenu dela z mladimi sta spregovorila tudi starešina LD Bukovje **Jože Štefančič** in predsednik KML pri Postojnsko-Bistriški ZLD **Miroslav Žnidaršič**, ki se je vsem sodelujočim lovski družinam in njihovim članom zahvalil za odlično in požrtvovalno opravljeno delo, staršem pa, da

so organizatorjem zaupali svoje otroke. Za dosežene rezultate pri streljanju z zračno puško so najboljši taborniki prejeli priznanja in nagrade, vsi udeleženci pa potrdila o udeležbi na mladinskem lovskem taboru ter promocijsko gradivo LZS.

Za zaključek so podelili priznanja za delo z mladimi v minulih letih; prejeli so jih: Gregor Češarek značko Postojnsko-Bistriške ZLD; Dušan Tomšič in Damjan Premrl zlato značko Postojnsko-Bistriške ZLD in **Milan Simčič** najvišje priznanje, plaketo Postojnsko-Bistriške ZLD. Za dolgoletno sodelovanje na področju dela z mladimi je plaketo Postojnsko-Bistriške ZLD prejela tudi **OŠ Miroslava Vilharja iz Postojne**. Ob tem bi se zahvalil tudi tistim članom KML pri Postojnsko-

Bistriški ZLD, ki smo jih sicer predlagali za eno od priznanj, pa tega zaradi strogih meril pristojne komisije niso dobili. Eno od neresenih vprašanj je, kako ovrednotiti in nagraditi trud, ki ga taki navdušenci vlagajo v delo z mladimi. Zahvalo sta prejela tudi donatorja **Athena, d.o.o.**, in **Papirnica Skripta**, oba iz Postojne.

Na letošnji tridnevni tabor se je prijavilo 28 osmošolcev iz vseh treh učno-vzgojnih obdobj. Med njimi so bila tudi štiri dekleta. Prevladovali so učenci 5. in 6. razreda. Razpis za nameravano organizacijo taborov so prejele vse osnovne šole na območju lovskih družin, ki se združujejo v Postojnsko-Bistriško ZLD. Največ udeležencev je bilo iz postojnskih osnovnih šol s podružnicami, OŠ Prestranek in Pivka. Letošnja tabora sta bila s skupno 39 prijavljenimi učenci torej najštevilčnejša doslej, kar je po naši oceni nedvomno rezultat našega celoletnega sodelovanja v vzgojno-izobraževalnih programih omenjenih osnovnih šol. Na eni izmed šol je bila predlagana celo možnost skupne izvedbe dvodnevne tabora, ki bi potekal na stroške šole, za nastanitev in vodenje udeležencev pa bi poskrbeli lovci. Možnosti za nadaljnje sodelovanje in promocijo lovske organizacije in lovstva med mladimi ter posledično tudi v širši javnosti je torej še precej, le izkoristiti jih je treba. Seveda nam ne sme biti žal časa in truda, ki sta za to potrebna.

Miroslav Žnidaršič,
Komisija mladi in lovstvo pri
Postojnsko-Bistriški ZLD

Enajsto Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Letošnje, že enajsto *Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja* je bilo 14. julija 2018 v Borovnici, kraju, ki leži v dolini na južnem obronku Ljubljanskega barja. To območje so med letoma 5000 in 500 pr. n. št. poselili koliščarji, katerih kolišča in naselbine iz prazgodovinskega obdobja so bila poseben pojav, značilen za alpske dežele. Razmeroma odmaknjena dolina z bogatimi vodnimi viri, rodovitno zemljo in gozdovi je bila priljubljen kraj za naselitev prebivalstva. To dejstvo potrjujejo

Foto: Milja Pužigac

Zadnji stoječi steber borovniškega viadukta (21. steber iz ljubljanske smeri)

Poleg koliščarjev, »železne ceste« in številnih drugih zgodovinskih obležij je Borovnica znana po najslajših ameriških borovnicah,

Sodniki, ki so ocenjevali tekmovalce, pa so bili: **Ernest Kerčmar** (Lovišče s posebnim namenom (LPN) Kompas), **Janko Mehle**

vabljeni predsednik LD Borovnica Korošec, predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Lado Bradač** in župan Občine Borovnica **Bojan Čebela**. Govorili so, kako pomembna je tovrstna prireditev za ohranjanje te zvrsti lovske kulture in vsem tekmovalcem zaželeli uspešen nastop, obiskovalcem pa veliko užitkov pri spremljanju tekmovanja. V dvorani so se zaslišali zvoki **Notranjskih rogistov**, kar je bil znak za začetek tekmovanja. Voditeljica je na kratko predstavila namen celotnega tekmovanja, pravila, po katerih se točkujejo nastopi tekmovalcev, ki jih potem vodstvo tekmovanja (vodja **Marko Petretič**, člana starešine Korošec in njegov pomočnik Košir) strne v končni rezultat in objavi vrstni red zmagovalcev.

Voditeljica je nekaj besed namenila tudi jelenu: »Jelen, kot mogočna divjad, je imel že v antični zgodovini posebno spoštljivo mesto. Obredno čaščenje jelena je bilo pri prvotnih ljudstvih običaj, saj jim je predstavljal naravo, ki se neprestano obnavlja in je tako na nek način neuničljiva. Tako je vsaj veljalo takrat, ko so ljudje živeli z naravo, jo spoštovali in niso bili njeni uničevalci.« Nato je navedla tekmovalne discipline oponašanja jelenjega rukanja: *oglašanje starega jelena, ki išče košute, oglašanje jelena s tropom košut ter izzivanje mladega jelena in odgovor starega jelena ob tropu košut*. Kot dodatna disciplina v primeru pridobljenih enakih končnih točk je bilo določeno *oglašanje jelena po roko*.

Tekmovanje je potekalo tekoče, med disciplinami so obiskovalci s ploskanjem nagradili nastopajoče, harmonikar **Andrej Jereb** in Notranjski rogisti pa so v dvorani naredili še posebno prijetno vzdušje. O rezultatih je odločala dodatna disciplina. Državni prvak je postal **Urban Košir** (LD Borovnica), drugo mesto je zasedel **Janez Podkrižnik** (LD

Foto: Igor Trček

Voditeljica Slavi Košir in tekmovalci

tudi mnoge arheološke najdbe na Ljubljanskem barju.

V novejši zgodovini pa je kraj tesno povezan z Južno železnico, ki jo je kraju naklonil avstrijski cesar **Franc Jožef I.** V zapisnikih o Borovnici najdemo podatek o 568 m dolgem in 38 m visokem viaduktu, ki je takrat po sedmih letih gradnje (okoli 1850) veljal za enega največjih, mogoče celo na vsem svetu. Leta 1857 so odprli celotno progo od Dunaja do Trsta in v vlaku se je ob odprtju proge peljal sam avstrijski cesar (kot zanimivost naj zapišemo, da je takrat vožnja od Ljubljane do Trsta trajala dve uri in pol, sedaj, po 161 letih, pa na 145 km dolgi progi naši vlaki ne uspejo skrajšati tega časa vožnje). Ohranila se je tudi železniška čuvajnica št. 666 (po vrstnem redu od Dunaja do Trsta). Škoda, da viadukta ni več, kajti med drugo svetovno vojno ga je 6. aprila 1941 porušila staro-jugoslovanska vojska. V spomin na tiste čase je ostal en sam steber.

ki so jim v tem kraju namenili tudi *Praznik borovnic*. V sklopu letošnjega Praznika borovnic je bilo tudi letošnje enajsto Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja.

Samo državno tekmovanje (žal zaradi neudeležbe tujih tekmovalcev ni bilo tudi mednarodno) je potekalo v **Osnovni šoli dr. Ivana Korošca** v Borovnici. Organizator prireditve je bila **LD Borovnica**, katere člani so pod vodstvom starešine **Jožeta Korošca** in pomočnika starešine **Gabrijela Koširja** v telovadnici lepo pripravili in okrasili prizorišče za tekmovanje. Nastopilo je deset tekmovalcev: **Urban Košir** (LD Borovnica), **Janez Podkrižnik** (LD Ljubno ob Savinji), **Martin Frančeskin** in **Zorko Frančeskin** (LD Trstelj), **Damjan Zdovc** in **Blaž Šuler** (Društvo za ohranjanje lovske kulture LD Črna), **Matic Oberstar**, **Nik Prijatelj** in **Urban Kocjančič** (LD Ribnica) ter **Simon Ferline** (LD Puščava).

(LPN Ljubljanski vrh), **Aco Rebernik** (LD Rakitna), **Ivan Okrajšek** (LD Gornja Briga, Kočevska Reka), **Vital Šuligoj** (LD Dobrova pri Ljubljani) in **Lojze Primožič** (LPN Kozorog). Prireditev s kulturnim programom in tekmovanje je vodila **Slavi Košir**.

Na govorniški oder so bili po-

Foto: Igor Trček

Vodstvo tekmovanja (od leve): Gabrijel Košir, Marko Petretič in Jože Korošec

Najbolje uvrščeni (od leve): Urban Kocjančič (3. mesto), Urban Košir (1. mesto), Janez Podkrižnik (2. mesto)

Ljubno ob Savinji), tretje pa je pripadlo **Urbanu Kocjančiču** (LD Ribnica). Po razglasitvi in podelitvi nagrad tekmovalcem so tekmovalci uprizorili še skupen nastop v oponašanju jelenjega

rukanja, ki se je bučno razlegal po vsej dvorani. **Milan Tepej**, predsednik Komisije LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi, je v imenu LZS podelil tudi plakete za lovsko kulturo. **Ernest Kerčmar**

je prejel plaketo za lovsko kulturo II. stopnje, dobitniki plakete za lovsko kulturo III. stopnje pa so bili: **Jože Gril**, Marko Petretič, Simon Ferlinc, Martin Frančeškin, Zorko Frančeškin, Janez Podkrižnik in Urban Košir.

Ob tem je Tepej na kratko povzel zgodovino nastanka oziroma samih zametkov oponašanja jelenjega rukanja v Sloveniji. Vse se je začelo leta 2004 z neutrudnim Jožetom Grilom, kateremu velja vsa zahvala, da se je ta vrst lovške kulture tako uspešno razvijala in strokovno izpopolnjevala, da smo kot Slovenci zasedali najvišja mesta na tekmovanjih v tujini in evropskih prvenstvih. Tudi nastopi mladih članov iz lovskih družin v Sloveniji nas razveseljujejo, ko se ta vrst prenaša na mlajše. 22. junija 2008 se je začelo tudi pri nas, v Loški dolini na gradu Snežnik, kjer je bilo prvo državno prvenstvo Slovenije. Za prve kora-

ke sta bila poleg Grila najbolj zaslužna še Marko Petretič in **Marjan Fortin**, ki je takrat predsedoval Komisiji LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi.

Marko Petretič

Da je prireditelj uspela, so zaslužni: LZS, Občina Borovnica, Osnovna šola dr. Ivana Korošca Borovnica, Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, ATUM, d. o. o., Tolmin, Tiskarstvo Janez Strnad Borovnica, Jani Šivc, Notranjski rogisti, harmonikar Andrej Jereb, Čebelarstvo Jože Suhadolnik, Tone Hren, Bogdan Jereb, Tilen Koleša, pridelovalci borovnic: Jani Rot, Matija Suhadolnik, Franci Suhadolnik, Tone Palčič, Jernej Pristavec, Marjan Kržič, Jože Pirc, voditeljica Slavi Košir in člani LD Borovnica.

Podelitev lovskih spričeval v ZLD Prekmurje

Po uspešni prijavi na razpis **Lovske zveze Slovenije (LZS)** za izvajanje lovskih izpitov v letu 2018 je **Zveza lovskih družin (ZLD) Prekmurje** predavateljskim aktivom, ki ga je potrdila LZS, pripravila izobraževanje za teoretični del lovskega izpita za leto 2018. Zaradi premalo kandidatov v **ZLD Prekija** se je šest kandidatov priključilo na izpite k ZLD Prekmurje. Med njimi je bila tudi ena kandidatka, ki pa žal zaradi narave delovnega časa ni mogla nadaljevati izobraževanja.

Vsi kandidati so morali najprej opraviti enoletni pripravniški staž. Mlade lovce so pripravljali izkušeni mentorji v lovskih družinah z dolgoletnimi lovskimi izkušnjami. Vsak kandidat je v lovski družini dobil natančen program za delo v enoletni pripravniški dobi. Kandidati so morali izpolnjevati dnevnik dela lovskega pripravnika. Ob koncu enoletne

Slovesnost ob podelitvi spričeval in podpisu Etičnega kodeksa slovenskih lovcev je bila v prostorih lovskega doma ZLD Prekmurje v Murski Soboti.

pripravniške dobe je komisija, v kateri so bili dr. **Arpard Köveš**, **Branko Vajndorfer** in Štefan Nemec, pregledala dnevnike lovskih pripravnikov. Večina dnevnikov je bila vzorno urejenih. Nekaj pomanjkljivosti smo zasledili pri zapisu ob postopku po uplenitvi divjadi, nekaj pa pri pravilnem lovskem izrazoslovju.

Nekaj dnevnikov je bilo vzorno urejenih.

Teoretični del izpita je opravljalo 21 kandidatov. Predavanja so potekala ob sobotah in nedeljah od 3. februarja do 4. marca 2018 v prostorih ZLD Prekmurje. Nato je sledil zaključni izpit pred komisijo, ki ga je uspešno opravilo vseh 21 kandidatov. Poudariti pa

moram, da komisija ni imela težkega dela pri ocenjevanju znanja pripravnikov, ker so bili dobro pripravljeni.

V prostorih lovskega doma ZLD Prekmurje v Murski Soboti smo 11. maja 2018 pripravili še slovesnost ob podelitvi spričeval in podpisu *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev*. Prisotni so bili tudi starešine lovskih družin. Vse navzoče sta nagovorila predsednik ZLD Prekmurje tovariš **Ludvik Rituper** in podpredsednik ZLD Prekija **Milan Kolarič**. V imenu mladih lovcev se je zahvalil **Gorazd Zdolšek**. Mladi lovci so prejeli lovske izkaznice, sledila je skromna pogostitev, ob kateri smo nazdravili za uspešno končano delo. Čeprav so vsi kandidati uspešno opravili izpit, se njihova lovska pot šele začelja. Vse znanje, ki so si ga pridobili, in kaj zmorejo, bodo morali pokazati v svojih lovskih družinah. Upamo, da bodo vse pridobljeno znanje uspešno izkoristili in ga ne prebano dopolnjevali.

Štefan Nemec

Sedmo Prvenstvo Lovske zveze Gornje Posočje

Lovska zveza (LZ) Gornje Posočje je 20. maja 2018 v sodelovanju z **LD Kanal ob Soči** na strelišču v Ajbi organizirala sedmo *Prvenstvo LZ Gornje Posočje* v streljanju z lovsko risanico in malokalibrsko puško

ter v streljanju na tarčo bežečega merjasca.

Lovske družine in območne zveze se vse pogostejše srečujemo s problematiko strelišč, saj po navadi nimamo svojih primernih zemljišč. V letu 2017 je Prvenstvo LZ Gornje Posočje odpadlo ravno zaradi takih razlogov, saj naša območna zveza še nima ustreznega strelišča za take prireditve. V tej smeri potekajo pogovori in ak-

tivnosti že nekaj let z lastniki, lokalnimi skupnostmi, župani in nenazadnje tudi z lovskimi družinami, kje bi tako strelišče uredili in upravljali za potrebe vseh lovskih družin na območju LZ Gornje Posočje.

V letu 2018 smo prvenstvo prvič izvedli zunaj območja naše zveze, in sicer v prekrasnem okolju ob reki Soči na strelišču v Ajbi (LD Kanal ob Soči).

Tekmovanja se je udeležilo 33 tekmovalcev in devet ekip. Žal niso bile zastopane vse lovske družine, ki spadajo pod okrilje LZ Gornje Posočje. Strelci so se pomerili v streljanju z lovsko risanico na 100 m, malokalibrsko puško na 35 m in na tarčo bežečega merjasca na 50 m (z malokalibrsko puško). Prvenstva se vsakič udeležijo tudi strelci in lovski prijatelji iz zamejstva

– **Društva slovenskih lovcev FJK Doberdob** iz Italije.

V streljanju z malokalibrsko puško je bil najboljši **Miha Čufer** pred drugouvrščenim **Gorazdom Černuto** in tretjeuvrščenim **Robertom Kravanjo**. Med ekipami je prvo mesto zasedla ekipa **Log I**, drugo **Bovec I**, tretje pa **Trebuša I**. V streljanju z lovsko risanico je najboljši rezultat dosegel **Sergej Štoka**, na drugem mestu je bil **Ljubo Ličer**, na tretjem Miha Čufer, med ekipami pa je bila na prvem mestu ekipa **Log I**, na drugem **Trebuša I** in na tretjem **Bovec I**. V kombinaciji je slavil Miha Čufer pred drugouvrščenim **Gorazdom Černuto** in tretjeuvrščenim **Juretom Kravanjo**, med ekipami pa ekipa **Log I** pred drugouvrščeno **Bovec I** in tretjeuvrščeno

Foto: Stanko Kapun

Strelci na strelišču

Trebuša I. Na tarčo bežečega merjasa je najbolje streljal **Damjan Koren**, drugo mesto je pripadlo **Juretu Kravanji**, tretje pa **Robertu Kravanji**.

Gostitelji so se zelo potrudili in dobro pripravili strelišča. Na prireditvi si je bilo mogoče ogledati in preizkusiti tudi optiko in druge izdelke podjetja **Optics trade**. Prireditelj je poskrbel za prijetno druženje ob malici in dobri kapljici. Vsi tekmovalci so po žrebanju številke prejeli tudi lepe praktične nagrade.

V imenu LZ Gornje Posočje se zahvaljujem LD Kanal ob Soči za odstop strelišča, njihovim članom za pomoč pri izvedbi tekmovanja, sodnikom, sponzorjem in vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi prvenstva.

Stane Kapun

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Pomurski sejem, d. d.
www.pomurski-sejem.si

Sejem lov 2019 vabi k uspešnemu sodelovanju na naravnem srečevališču Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske

Mednarodni sejem lovstva in ribištva **LOV**, ki ga je v jubilejni, deseti ponovitvi obiskalo 14.000 obiskovalcev, bo enajstič potekal v Gornji Radgoni od petka, 12., do nedelje, 14. aprila 2019.

Največji praznik lovstva v sosedski regiji štirih držav bo ponujal lovce, kinologe, ribiče in drugim ljubiteljem narave novosti in ugodne nakupe lovske, kinološke in ribiške opreme, terenska vozila, oblačila, obutev ter druge izdelke za dobro počutje v naravi.

Strokovne prikaze pripravljajo krovne slovenske stanovske organizacije, ki skrbijo za sožitje človeka z naravo ter vzgojo mladih generacij naravovarstvenikov. **Lovska zveza Slovenije** se bo predstavila na osrednjem

Več informacij:

Jana Dimec, projektni vodja sejma LOV, telefon: +386 (0)2/564-21-08, e-pošta: jana.dimec@pomurski-sejem.si;

Vesna Dajčman, projektni vodja sejma NATURO, telefon: +386 (0)2/564-21-18, e-pošta: vesna@pomurski-sejem.si.

razstavnem prostoru z različnimi razstavami in stanovskim dogajanjem. Vrhunec strokovnega druženja bo **11. Slovenski lovski dan**, tradicionalno srečanje, namenjeno ozaveščanju javnosti o pomenu lova, lovstva in trajnostne rabe naravnih virov.

Naravno okolje prstoživečih živali, evropske projekte in lovišča s posebnim namenom bo predstavljala **Zavod za gozdove Slovenije**. **Kinološka zveza Slovenije** in lovsko-kinološka društva pripravljajo razstavo in predstavitev pasem lovske psov ter predstavitev športne kinologije. Kot zaključena celota bo predstavljen ribolov.

Sejem LOV bo ob zanimivih razstavah in tehtnih strokovnih dogodkih popestrilo vsakodnevno poučno in zabavno dogajanje. Na

Foto: Pomurski sejem

sejmu bodo predstavili izdelovanje lovske puške, vabile bodo pokušnje lovske jedi. Obiskovalci se bodo lahko preizkusili v streljanju z lokom in zračnim orožjem. Z osrednjega prizorišča bodo odmevali nastopi lovskega registorja in lovske pevskih zborov pa tudi oponašanje jelenjega rukanja. Na sporedu bo tradicionalno tekmovanje v kuhanju lovske golaže, ribje čorbe in gobove juhe.

Sočasno bo **5. Mednarodni sejem NATURO** ponujal zamisli, opremo, izdelke in napotke za zelene potepe, dejavnosti ter bivanje. Kot pomemben del trajnostnega turizma in kulturne dediščine bo dogajanje popestrila razstava starodobnih vozil **Avtomoto klasika**.

Vabljeni k naravnemu sodelovanju!

LOV

**11. MEDNARODNI
SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA**

Zagledani v naravo!

12. - 14. 4. 2019, Gornja Radgona

POMURSKI SEJEM
www.sejem-lov.si

Praznovanje 100-letnice organiziranega lovstva v LD Dole nad Idrijo

Člani LD Dole nad Idrijo smo v soboto, 23. junija 2018, v prelepem okolju pred lovsko kočo v Doleh skupaj s povabljenimi gosti slovesno proslavili stoletnico organiziranega lovstva na območju naše lovske družine.

Lovsko društvo (klub) Dole je bilo ustanovljeno takoj po koncu prve svetovne vojne, 4. avgusta 1918. Ustanovnih članov je bilo 23, upravljali pa so z loviščem na območju Dol, Idrije, Idriška, Jeličnega vrha, Gor, Potoka, Zavrata in Žirovnice. Društvo je aktivno delovalo do začetka druge svetovne vojne, čeprav pisni dokumenti dokazujejo delovanje do poznih tridesetih let prejšnjega stoletja. Po koncu druge svetovne vojne je bila leta 1948 ustanovljena *Lovska družina Dole nad Idrijo*, ko so bila prejšnjemu lovišču priključena še območja Ledin, Govejka in Vrsnika. Tako nastala družina zdaj šteje 47 članov. Upravljamo z 4.851 ha velikim loviščem. Glavna divjad sta srnjak in gams, povečuje pa se tudi prisotnost jelenjadi.

Prireditve je povezovala **Martina Kolenc**, za kulturni pro-

Foto: Robert Zabukovec

Člani LD Dole nad Idrijo

gram pa so poskrbeli **Zasavski rogisti** in Škofjeloški lovski pevski zbor. Slovesnosti so se, poleg predstavnikov LD Idrija, LD Krekovše, LD Javornik, LD Jelenk, LD Otavnik in LD Porezen, ki spadajo v Zvezo lovskih družin (ZLD) Idrija, udeležili tudi predstavniki sosednjih lovskih družin (LD Hotedršica, LD Rovte, LD Sovodenj in LD Žiri). S svojo udeležbo so slovesnost počastili župan Občine Idrija **Bojan Sever**, podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Aleš Klemenc**, predsednik ZLD Idrija **Jože Rupnik**, predsednik Izvršnega odbora Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) Zahodnega visokokraškega lovskoupravljalškega območja **Bruno Brajliah** ter predstavniki krajevnih skupnosti

in gasilskih društev z našega območja.

Osrednji dogodek praznovanja je bilo razvitje novega družinskega prapora, ki so ga izdelali pri **Vezenju Ercigoj** v Ljubljani. Prapor sta razvila botra prapora **Anna in Johann Barounig**, dolgoletna prijatelja članov naše družine iz Borovelj. Na prapor smo pripeli tudi enajst trakov sponzorjev.

Potem ko je starešina **Srečko Tušar** predstavil zgodovino delovanja Lovskega društva Dole in Lovske družine Dole, je prisotne pozdravil župan Sever in članom lovske družine čestital za visoki jubilej. Nato je podpredsednik LZS mag. Klemenc v svojem govoru opisal trenutne razmere v lovstvu, lovski družini pa podelil posebno priznanje LZS.

Najzaslužnejšim članom je podelil tudi odlikovanje LZS. Zatem so sledile čestitke predstavnikov ZLD Idrija, OZUL-a ter podelitev spominskih daril predstavnikov lovskih družin in društev. Praznovanje častiljivega jubileja se je po uradnem delu nadaljevalo v prijetnem druženju članov lovske družine, njihovih domačih in vseh povabljenih gostov.

Naše vodilo in želja sta, da bi skupaj z drugimi uporabniki prostora ohranjali naravo čim bolj neokrnjeno in tako nudili tudi divjadi najboljše razmere. Prav tako si želimo še naprej ohranjati odlične odnose z lastniki zemljišč in drugimi društvi na našem območju.

Feliks Tušar

70 let LD Pristava

V letu 2017 smo člani LD Pristava na Tinskem obeležili 70-letnico obstoja lovske družine. Kulturne prireditve so se poleg domačih lovcev udeležili še člani sosednjih lovskih družin, član upravnega odbora Lovske zveze Slovenije **Zdravko Mastnak**, župan Občine Šmarje pri Jelšah **Stanko Šket**, župan Občine Podčetrtek **Peter Misja** ter predstavniki drugih organizacij in društev v kraju.

Program sta povezovala **Martina Rančigaj** in **Janez Bele**, otroci **Podružnične osnovne šole Zibika** pod vodstvom **Nike Zadravec** pa so prikazali hudomušno igrico z lovsko vsebino. **Oktet Zibika** je zapel nekaj pesmi, svoj program pa so odigrali tudi Štajerski rogisti.

Ob tej priložnosti nas je nagovoril starešina **Drago Kovač**, ki je vse zbrane lepo pozdravil ter se zahvalil vsem, ki nas podpirajo in nam omogočajo delovanje. V zahvalo in za spodbudo za nadaljnje delo sta z Mastnakom podelila priznanja in odlikovanja zaslužnim članom,

Foto: Rafael Krivec

Člani LD Pristava ob 70-letnici lovske družine

vsem gostom in donatorjem pa smo izročili spominske zahvale.

Sami začetki lovske družine segajo v čas pred letom 1947, ko se je nekaj moških zbralo in ustanovilo LD Zibika. Njen prvi starešina je bil **Franc Krivec**. Članov je bilo malo, zato so se dogovorili s sosednjima LD Pristava in LD Sodna vas, da bi se združili v eno lovsko družino. Novo lovišče je obsegalo približno 3756 ha. Takratni lovci so imeli posvete kar pri članih doma, občne zборе pa

v prostorih osnovne šole. Leta 1968 so dobili priložnost kupiti zemljišče za izgradnjo lovskega doma na Tinskem in naslednje leto začeli z gradnjo. Časi so bili težavni, zato so vsa dela potekala prostovoljno, da so kaj prihranili. Lovski dom so dokončali leta 1974 in tako končno dobili streho nad glavo. Od takrat je minilo že kar nekaj časa in v lovski družini se je zamenjalo tudi nekaj članov. Vseskozi pa se je število gibalo okoli 30 članov.

Stari lovski dom je postajal vse tesnejši, zato so se odločili za nakup nove parcele in leta 1995 začeli z gradnjo. Dom je bil zgrajen do prve faze, nato pa je bila gradnja ustavljena zaradi nepopolne dokumentacije. Zato so se člani lovske družine odločili, da bodo začeli z obnovo in razširitvijo že obstoječega doma. Obnova se je začela leta 2002, s pomočjo sponzorjev, donatorjev in pridnih rok članov lovske družine pa se je končala leta 2006.

Leta 2012 so podpisali dogovor med LD Pristava in Občino Šmarje pri Jelšah o dokončanju del novega doma. Z gradnjo smo tako nadaljevali, dela pa so bila končana leta 2016. Člani smo zelo ponosni na zgrajen večnamenski dom, saj smo vanj vložili veliko prostovoljnega dela. Seveda pa ne smemo spregledati uspehov, ki so jih člani dosegli v lovstvu nasploh. Zahvala velja vsem dosedanjim članom in obilo uspehov našim naslednjim rodovom.

Rafael Krivec

Narisal: Milon Samar

Letos je naš lovski tovariš **Geza Papp**, ki se je rodil 29. januarja 1928 v Čikečki vasi na prelepem Gorickem, praznoval 90 let. Doma so imeli kmetijo, zato se

je po osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Prosenjakovcih, vpisal na kmetijsko šolo v Rakičanu. Leta 1946 je opravil še tečaj za prodajalca in se zaposlil v Kmetijski zadruzi v Murski Soboti, kasneje pa v tovarni perila Mura, kjer je delal vse do upokojitve. Po poroki, leta 1949, se je preselil v Rakičan in si zgradil hišo, kjer s sinom živi še zdaj.

V otroških letih sta s starejšim bratom rada hodila v bližnji gozd in opazovala prostoživeče živali, kar mu je prinašalo vesele trenutke v takrat skromnem življenju. Za lov ga je navdušil Koloman Kočiš iz Čikečke vasi, ki ga je vzel s seboj na skupne love. V takratno LD Polana se je Geza včlanil 16. marca 1954, lovski izpit pa je opravil 19. septembra 1956. V lovišču je bilo veliko male divjadi, zato si je nabavil kratkodlakega ptičarja, imenovanega Cveto Polanski, in se kot mlad kinolog 14. aprila 1957 udeležil spomladanske vzrejne tekme, na kateri sta dosegla 91 točk in III. b nagradni razred, kar je bilo za Gezo velika spodbuda in tako je bil vrsto let uspešen kinolog.

Bil je zelo dejaven član lovske družine in je opravljal številne funkcije. Bil je član upravnega odbora (večino časa v obdobju 1957–1973), gospodar (1961–1963) in blagajnik v obdobju 1963–1964, ko sta se združili LD Polana in LD Puconci v zdajšnjo LD Dolina. Kinološki referent je bil od 1964 do 1968, starešina od 1968 do 1973, predsednik nadzornega odbora od 1973 do 1979, vodja revirja Markišavci pa od 1979 do 1996.

Veliko dela je vložil v obnovo lovskega doma, za napravo visokih prež in krmišč za malo divjad. Kasneje je bil v raznih komisijah v lovski družini. Povsod je dobrodošel, saj zna svetovati in poučiti mlajše lovce, izkušnji in dobre volje mu nikoli ne manjka. Predstavlja nam zgled, saj si vselej prizadeva za dobre odnose med člani in sosednjimi lovskimi družinami. Vedno se je rad družil, posebno po lovih in zborih v lovski družini.

Za dejavno delo v lovski družini je od Lovske zveze Slovenije prejel znak za lovske zasluge (1965), red za lovske zasluge III. stopnje (1978) in red

za lovske zasluge II. stopnje (1992). Dobil je tudi jubilejni znak za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji.

Lovski tovariš Geza, ob jubileju ti želimo dober pogled ter veliko zdravih in srečnih let.

LD Dolina – J. V.

20. julija je svoj 80. rojstni dan praznoval **Alojz Kastelic**, član LD Dobrnič.

Pred osemdesetimi leti se je rodil v majhni vasi Log pri Žužemberku v trdni in številni kmečki družini Logarjevih, kot se jim je reklo po domače. Oče, ki je bil lovec že pred drugo svetovno vojno, je ljubezen do lovstva prenašal tudi na svoje sinove.

Lojze je vstopil v LD Dobrnič leta 1964 in ji ostal zvest do danes. Svoje bogato lovsko znanje, kronano z lovskim poštenjem, prenaša tudi na svoje otroke. Ravno letos je njegov najmlajši sin Igor postal naš starešina. Tudi Lojze je bil predsednik lovske družine, in sicer v mandatih 1971–1972 in 1974–1975. Opravljal je še številne druge funkcije, nazadnje je bil predsednik nadzornega odbora (2004–2018).

Izkazal se je kot velik borec za tovarištvo med lovci, za lovsko poštenje in upoštevanje vseh predpisov in omejitev, ki so v korist divjadi. Skupnih lovov se redno udeležuje in le bolezen je bila tista, ki ga je nekajkrat zadržala. V letih, ko je bil starešina, je začel z organizacijo vzornih brakad v naši družini. Že več kot 35 let jih organiziramo vsako leto z udeležbo gostov iz vse Slovenije, pa tudi iz zamejstva. Dejaven je tudi pri vseh delovnih akcijah pri lovskem domu in v lovišču. Če se na koga lahko zanesesh, je to vedno Lojze, in če ga vprašaš, kako so gradili kočo, bo povedal, da tako, da so prve opeke zanjo nosili na Ojstri vrh v nahrbtnikih, ker takrat še ni bilo prave poti. Kljub letom, ki jih na pogled niti najmanj ne kaže, je še vedno prav tako dejaven, kot je bil vedno.

Za delo v lovski organizaciji ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala leta 1975 z znakom za lovske zasluge, leta 1982 z redom za lovske zasluge III. stopnje, leta 1993 z redom za lovske zasluge II. stopnje in leta 2006 z najvišjim lovskim odlikovanjem, redom za lovske zasluge I. stopnje. Prejel je tudi jubilejna znaka za 40 in

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Janko Pirman, LD Žilce

85 let

Franc Bajc, LD Komenda
Milan Bosnar, LD Laze
Anton Breg, LD Bukovje - Otiški Vrh
Anton Čadež, LD Poljane
Anton Kelbl, LD Bled
Andrej Kos, LD Rankovci
Franc Krašovec, LD Toplice
Ivan Lesjak, LD Ivanjovci
Franc Novak, LD Šmarje pri Jelšah
Mihael Ogorevc, LD Artiče
Janko Polič, LD Šentilj v Slovenskih goricah
Štefan Ribič, LD Radlje
Ivan Šmerc, LD Jurklošter
Ivan Šneler, LD Sinji Vrh
Andrej Tollazzi, LD Logatec
Božidar Zavodnik, LD Laze

80 let

Marjan Ahlin, LD Grosuplje
Ivan Brečko, LD Laško
Silvester Brlek, LD Cirkulane
Avguštin Burger, LD Višnja Gora
Franc Ekart, LD Mala Nedelja
Jože Fortuna, LD Veliki Gaber
Branko Gruntar, LD Kobarid
Anton Jakša, LD Smuk - Semič
Janez Kofler, LD Železniki
Anton Kralj, LD Tržič
Franc Laj, LD Lendava
Mirko Lavrič, LD Banja Loka - Kostel
Lucijan Pavlin, LD Grgar
Janez Podržaj, LD Taborska jama
Jožef Rabič, LD Bučka
Tomo Simon, LD Hum Celje
Silvester Šega, LD Gornje Jezero
Milan Vrbinc, LD Škofljica
Anton Založnik, LD Trojane - Ožbolt

75 let

Jožef Arh, LD Veliki Podlog
Ivan Babošek, LD Fram
Franc Blatnik, LD Handil Dobje
Mirko Fišer, LD Ivanjovci
Ivan Funkl, LD Dol pri Hrastniku
Janez Grilc, LD Dobrepolje
Janez Horvat, LD Jože Lacko - Ptuj
Boštjan Jemc, LD Gorenja vas
Avugst Klar, LD Mlajtinci
Viktor Kolenc, LD Rečica ob Savinji
Silva Komučar, LD Artiče
Albert Kovač, LD Oljka
Anton Kovačič, LD Rakitna
Franc Krajnc, LD Kapla
Janez Krajnc, LD Trbovlje
Karel Kralj, LD Peca - Mežica
Anton Medved, LD Dravinja - Majšperk

Štefan Orosel, LD Ruše
Gabrijel Pesjak, LD Begunjsčica
Ivo Pihler, LD Cankova
Edgar Pregl, LD Hoče
Mojmir Pustoslemšek, LD Kostanjevica na Krki
Janez Reiter, LD Mala Nedelja
Franc Šunta, LD Boštanj
Stanislav Terbovc, LD Loka pri Zidanem Mostu
Franc Trefalt, LD Zabukovje
Jože Vašcer, LD Dobova
Marija Veršič, LD Brezovica
Štefan Zelko, LD Kungota

70 let

Ivan Baraga, LD Rakek
Severin Bele, LD Kras Dutovlje in LD Vrhe
Branko Benčič, LD Gaber - Divača
Štefan Berendijaš, LD Bakovci - Lipovci
Anton Braček, LD Juršinci
Srečko Brezovar, LD Plešivica - Žužemberk
Slavko Čuk, LD Hubelj
Janez Demšar, LD Krizna gora
Anton Erjavec, LD Krka
Dravo Ferligoj, LD Istra Gračišče
Stanislav Fern, LD Poljane
Marijo Fojan, LD Istra Gračišče
Tomaž Gederer, LD Pšata
Erih Gričnik, LD Puščava
Zvonimir Hutar, LD Črnomelj
Žarko Jarc, LD Gorica
Konrad Jereb, LD Žiri
Franc Kidrič, LD Gradišče Košana in LD Prestranek
Janez Komperšak, LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Rajko Konobelj, LD Hrenovice
Ivan Krapež, LD Kozje stena
Ivan Laznik, LD Hrastrnik
Franc Makoter, LD Vinski vrhovi
Ivan Marinič, LD Bresnica - Podgorci
Vlado Marolt, LD Bled
Ljubko Mrakič, LD Bovec
Janez Petač, LD Storžič
Janez Pišotek, LD Oplotnica
Franc Purkat, LD Velike Lašče
Rašo Sitar, LD Plešivica - Žužemberk
Ivan Sovič, LD Velika Nedelja
Jože Špehar, LD Mala gora
Milenko Štimac, LD Brezovica
Štefan Tivadar, LD Velika Polana
Miran Vaupotič, LD Križevci pri Ljutomeru
Jože Vičič, LD Bukovca
Ivan Volovšek, LD Pristava
Franc Žele, LD Pivka
Slavko Živec, LD Dravinja - Majšperk

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS - Lisjaka

50 let članstva v lovski organizaciji, pa tudi številna priznanja domače lovske družine.

Z ženo Slavko sta se po upokojitvi iz Ljubljane preselila v Šmaver, eno od dveh vinskih gor v našem zelenem kraljestvu Suhe krajine. In Lojze si je zares ustvaril svoje kraljestvo. Lepo hiško, okolično z zasajeno trto, sadnim drevjem, zelenjavo in jagodičevjem, vse pa krasijo čebe v panjih in druge domače živali. Tudi smrad ga pride vsak dan obiskat in prav nič zato, če si postreže s priboljški z njegovega

vrta. Pri hiši ima posebno mesto brakovčarka Bisa, ki ga že dolga leta spremlja na lovskih pohodih.

Lojze, še veliko pohvalnih besed si zasluži, a naj ostane nekaj tudi nezapisanih, da ti jih bomo lahko sami povedali, ko se bomo srečali. Še dolgo uživaj v svojem kraljestvu med svojimi najdražjimi, obdan z vnuki in vnučinjami, ki jih tako pogosto omenjata z ženo Slavko, in ostani še zelo zelo dolgo tako mladosten in vitalen, kot si.

LD Dobrnič – S. G.

Dan z zreškimi taborniki

Zreški taborniki, **rod Zelena Rogla**, pod vodstvom že legendarnega starešine **Emila Mumla**, so v letu 2018 že enajstič organizirali tabor na idilični kmetiji **Pri Anžetu** na Gorenju. Taborjenje je trajalo od 4. do 14. julija. Kmetija ni naseljena in taborniki so si jo uredili tako, da jim nudi vse, kar v času taborjenja potrebujejo. Po nekajletnem premoru sem se razveselil vabila, naj se jim ponovno pridružim v imenu **LD Zreče**. Dogovorili smo se za petek, 13. julija. Dan prej jih je obiskal član Društva zeliščarjev Smetlika **Berti Kapun**, s katerim so se družili ves dan. Skupaj so nabirali zelišča za čaj, ki so ga kasneje tudi skuhal.

V tabor sem prišel s standardno lovsko opremo že dopoldne. Dogovorili smo se za štiri predavanja po starostnih skupinah. Tabornikov je bilo skoraj 80. Kot lovec imam večletno prakso iz predstavitev v vrtcih in šolah, zato sem navajen vsebino prilagoditi starosti in sposobnosti dojemanja otrok v posamezni skupini. Da so stvari bolj zanimive, uporabljam veliko slikovnega materiala. Mladim z veseljem povem tudi kakšno lovsko prigodo, ki mi jih

Foto: Franci Klajne

Skoraj 80 tabornikov rodu Zelena Rogla je šotore postavilo na idilični kmetiji Pri Anžetu na Gorenju.

zaradi dolgoletnega lovskega staža zlepa na zmanjka.

Moje druženje s taborniki je potekalo skoraj ves dan, dve sku-

pini dopoldan in dve popoldan, zato sem bil deležen taborniškega obroka – odlične enolončnice za kosilo, za malico pa sem poskusil

na koncu sklenili, da se bomo ponovno srečali prihodnje leto skupaj z **Društvom zeliščarjev Smetlika** in **Gobarskim druš-**

Narisal: Vito Šuligoj

Foto: Franci Klajne

Med taborniki je bilo veliko zanimanje za lovstvo.

različne vrste mladega sira, ki so bile rezultat delavnice prejšnjega dne. Postregli so tudi sveže nabrane gobe z jajcem, pecivo in še kaj. Opazil sem tudi veliko glinenih izdelkov, ki so jih taborniki prav tako ustvarili sami.

Med taborniki je veliko zanimanje za lovsko tematiko. Na njihova vprašanja bi lahko odgovarjal še dolgo, zato smo

vom **Kostanjevka Zreče**. Ob slovesu sem se zahvalil vodstvu tabora in vsem prostovoljcem, ki pomagajo pri uspešnem delovanju tabora. Hvala starešini tabora **Christianu Rušniku** za podarjeno taborniško majico in taborovodji **Ani Mariji Hren** za sodelovanje.

Franci Klajne,
LD Zreče

JAZBEC (*Meles meles*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Predstavniki katere družine je jazbec?

- a) Kun.
- b) Rakunov.
- c) Mačk.

Kaj je značilno za jazbečovo glavo?

- a) Izrazito okrogel videz.
- b) Dolga dlaka.
- c) Črno-beli trakovi.

V katerem delu dneva je jazbec najbolj dejaven?

- a) Najbolj dejaven je podnevi, ponoči najraje spi.
- b) Je ponočnjak z dokaj skritim načinom življenja. Iz rova prihaja v mraku, vanj pa se vrača ob jutranji zori.
- c) Ni zelo dejavna žival, najraje spi in prespi skoraj ves dan in noč.

Kaj je jazbina?

- a) Jazbina je jazbečev iztrebek.
- b) Jazbina je izkopana mreža rovov v dobro odcedni zračni zemlji, v kateri prebiva jazbec.
- c) Jazbina je jazbečeva samica.

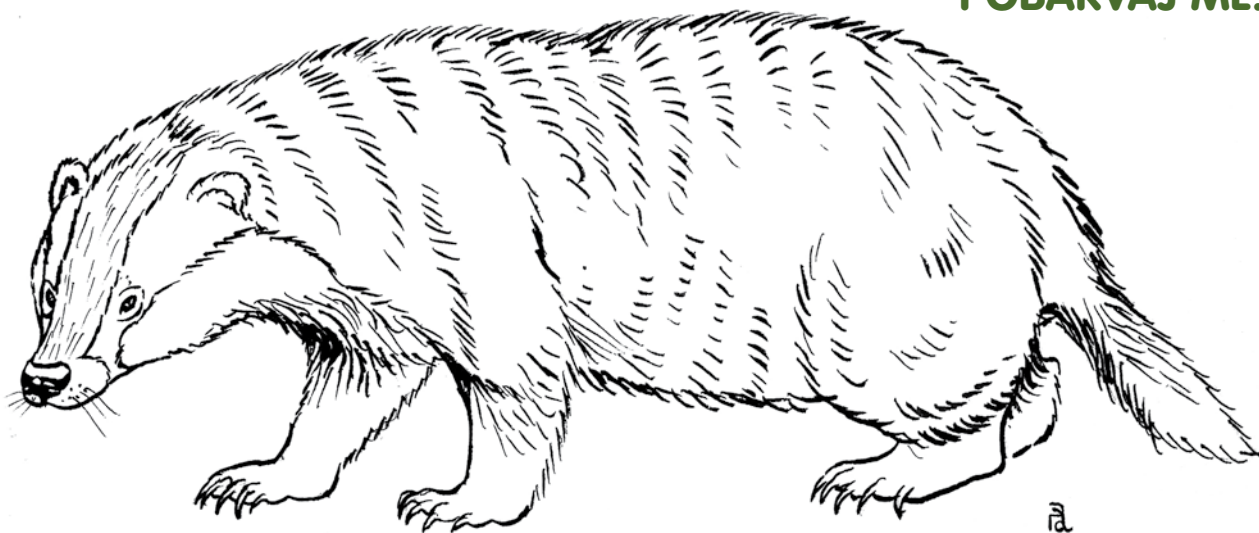
S kom si včasih jazbec deli del svojih rovov?

- a) Z lisico, ki je znana po svoji nemarnosti in nesnagi v rovih in zunaj njih.
- b) V rovih je vedno sam.
- c) Pri njem doma so vsi dobrodošli.

Pravilni odgovori:
a, c, b, b, a

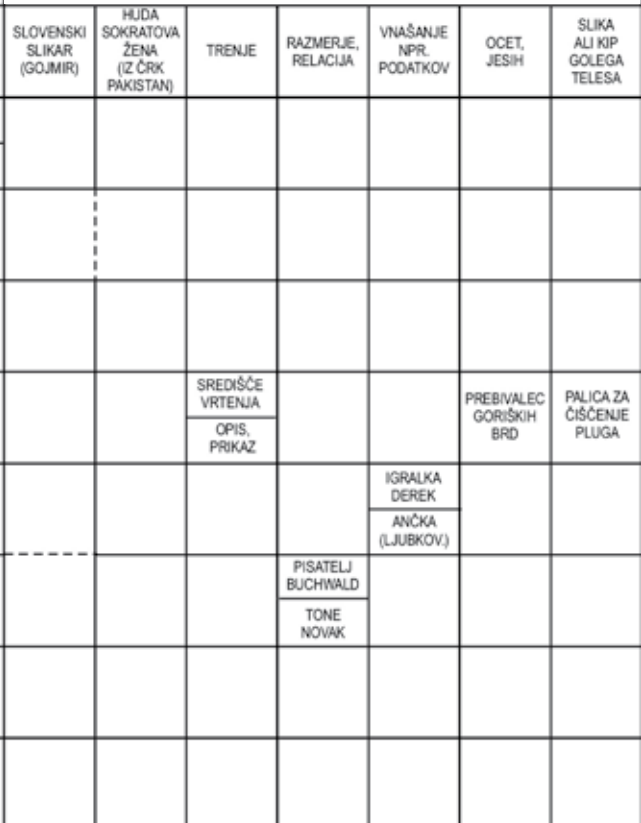

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

SESTAVIL JOŽE PETELIN	POVODENJ	KDOR VODI OBRED, CEREMO- NIAR	SLAVNI ANGLEŠKI POMOR- ŠČAK (FRANCIS)	POGOSTO PASJE IME	ANTIČNO NASELJE NA TLEH DANAŠNJE- GA ŠTIPA	MESTO, KJER SE KAJ STIKA	OGOVAR- JANJE S 'TI'								
NIZKO GOZDNO RASTLINJE															
DOHODEK OD NALOŽENE GLAVNICE V BANKI															
SPRETEH, PRAKTIČEN ČLOVEK															
SLOVARSKO BESEDIŠČE (IZ ČRK BESEDE KLASIKE)															
AMERIŠKI DRAMATIK IN HUMORIST (IZ ČRK: AED)				IGRALEC (IVO) AMERIŠKI IGRALEC (LEE)											
VILKO AVSENK			UNIČEVALEC KRZNA OTOČJE Z OD SICILIJE												
PREDEL, PODROČJE					IVO ERJAVEC NAJHLADNEJ- ŠI KRAJ NA SEVERNI POLOBLI										
KRIŽANKE OSVEŽUJO ZNANJE.	ČRKI MED O IN S V ABECEDI	STAR AVSTRIJSKI NOVEC PODEŽELSKI SLOG					VRSTA TORBE ŠOLSKA OCENA								
DOBER ARBITER (DVE BESEDI)															
NEPOPOL- NOST, NEIZOBLI- KOVANOST															
NARISAL GALLUS	KRAJ V DALMACIJI DEL ROKE ALI NOGE					BOG INKOV (IZ ČRK NOK) POLJSKI SHAKESPE- AROLOG		SREDIŠČE VRTENJA OPIS, PRIKAZ				PREBIVALEC GORIŠKIH BRD	PALICA ZA ČIŠČENJE PLUGA		
PLATINA			ZORA, SVIT	SREDOZEM- SKA RASTLI- NA, AKANT POLITIK EISENHOWER								IGRALKA DEREK ANČKA (LJUBKOV)			
TVEGANJE						NEOKUSEN UPORABNI PREDMET						PISATELJ BUCHWALD TONE NOVAK			
KONJSKI GALOP (KNJIŽNO)						KMEČKI KOŠ ZA NA HRBET									
ITALIJ, LUKA OB JADRANU (TUDI TARANTO)						VOŠČENA PLOŠČA V PANJU									

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična ugananka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števíli od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

5				1		4	9	3
		1						
		8	6		3	2		
6								
3			1		2	9		4
9		5				1		8
		9		3		5		
	2		7					1
	5			2			7	

Rešitev križanke:

V C I N L V S L N E R V L
K I N I R B O L O K O S
L R A S I K O K I Z I R
O B S O L N V A V L P
S O N O K J N I S
L S O N R V L N E M I D U R
K I N K O S N S I C I A V I P R A V I
K A L O V K A A K T O S O S R O G
E I E V A V A R E A
N J O M V A V A
N B A V A V A
V A I S K S T
K I L K V A P R A K
I L I R E S E B O
L A S A P O D R A S

Foto: Štefan Vesel

Srečanje treh lovskih družin

Zadnja septembrska nedelja je postregla s hladnim, a sončnim jutrom. Tiste nedelje smo se lovci treh sosednjih lovskih družin zbrali na tradicionalnem srečanju. Po nekajletnem premoru smo družabno srečanje naših prednikov ponovno obudili v letu 2017, ko se je **LD Pobrežje - Miklavž**, na pobudo preostalih dveh sosed, odločila, da bo obudila srečanje sosed – **LD Rače**, **LD Starše** in **LD Pobrežje - Miklavž**. Po navadi so bila srečanja pred jesenskimi skupnimi lovi.

Tokratna organizacija srečanja je pripadla LD Rače. Lovci lovske družine gostiteljice so nas pričakali ob 9. uri zjutraj pred svojim lovskim domom. Zbralo se je kar precej lovcev iz vseh treh lovskih družin. Po krajšem lovu na race na bližnjem ribniku, ki je lovcem in lovskim psom pred začetkom sezone ponudil veliko lovskega užitka, smo se ponovno zbrali pred lovskim domom, kjer smo se poklonili uplenjenim racam in se Diani zahvalili za lovski blagor.

Med lovom so lovci, ki so bili

zadolženi za veseli del srečanja, pripravili okusno malico, s katero smo se po lovu okrepčali in tako pripravili na družabne igre. Določili smo kapetane tričlanskih ekip, ki so se pomerile v nogometu z ogromno žogo, ki je bila za popestritev nekoliko jajčaste oblike. V omenjeni nogometni disciplini

so se najbolj izkazali gostitelji. Druga disciplina je zajemala podiranje kegljev z rokometno žogo iz pene. V tej disciplini so prednjačili lovci iz LD Pobrežje - Miklavž. Zadnja disciplina je bilo streljanje s fračo velikanko na prazne pločevinke. Najuspešnejše fračarje premore LD Starše.

Foto: Marjan Gselman

O zmagovalcu je odločal »šut off« – metanje polnega nahrbtnika v tarčo.

Stroga komisija je budno spremljala tekmovanje in skrbno zabeležila vsako doseženo točko. Po pregledu rezultatov vseh treh iger in seštevku točk je bil rezultat zelo tesen: LD Starše 14 točk, LD Pobrežje - Miklavž 15 točk in LD Rače 15 točk. Glede na to, da sta lovski družini imeli enak seštevke točk, je o zmagovalcu odločal »šut off« – metanje polnega nahrbtnika v tarčo. Po dveh neuspešnih poskusih obeh kapetanov ekip je kapetanu LD Rače uspelo zadeti tarčo, kapetan LD Pobrežje - Miklavž pa je tarčo, žal, zgrešil. Tako smo dobili zmagovalca družabnih iger – ekipo LD Rače, ki je prejela pokal.

Po nadvse zabavni sprostitvi smo ponovno sedli k pripravljanim mizam ter v pomenkovanju in obujanju spominov posedeli dolgo v popoldan, nekateri kar v čas, ko se dan prevesi v večer in nato še v noč. Preden smo se poslovili in se razšli, smo si obljubili, da se bomo čez leto sešli v LD Starše, ki bo gostiteljica srečanja 2019.

Na snidenje.

Marjan Gselman

V LD Udenboršt prva lovška poročna slovesnost

LD Udenboršt ima svoj sedež v Naklem pri Kranju. Razprostira se med cesto, ki vodi na Golnik na eni strani in reko Bistrico na drugi proti Križam oziroma na pobočje Kriške gore. Družina šteje 80 članov.

Diplomirani lovski inženir **Boštjan Baligač**, ki je član lovske družine od leta 2005, je nekega dne izrazil željo, da bi se rad srečal z lovci ob slovesu od fantovskega stanu in še, da bi ga ob sklenitvi zakonske zveze počastili s svojo prisotnostjo ter zanj in njegovo nevesto pripravili lovsko poročno slovesnost. Ne zgodi se prav pogosto, da član lovske družine svojim lovskim tovarišem izreče tako željo.

Vemo, da je v Sloveniji običaj, da fant in dekle, ki se nameravata poročiti, pripravita »fantovsko« oziroma »dekliško«. Za lovce pa je vabilo na lovsko poročno slovesnost prej redkost kot običaj. Vodstvo naše lovske družine je vabilo »vzelo na znanje« in se lotilo priprav. O fantovščini nismo veliko razmišljali. Menili smo, da je prav, če bi prišli v vsakodnevnih oblačilih, izrekli čestitke, izročili darilo, nekaj popili in pojedli, samo dogajanje pa bi potekalo bodisi mirno bodisi nekoliko bolj bučno – kot je pri takih dogodkih navada.

Za samo poročno slovesnost pa se je odprlo več vprašanj. Najprej smo se vprašali, ali je **Lovska zveza Slovenije (LZS)** izdala brošuro z napotki za poročno slovesnost. Znano je, da je LZS leta 2008 izdala zelo prikladen, ustrezen in pogosto uporabljen priročnik *Lovska pogrebna slovesnost – zadnje slovo*, ki jo je napisal naš žal že pokojni lovski tovariš **Nikolaj Lapuh**. Ko smo se pozanimali, smo ugotovili, da takega priročnika ni. Zavedali smo se, da je poročna slovesnost javen nastop lovcev, torej predstavitev v javnosti, iz česar izhaja, da mora vse potekati slovesno in kulturno. Vemo, da se pri lovskem krstu, ki bi moral biti prav tako izveden kulturno, včasih dogaja veliko hudomušnosti, ki dostikrat niso za pred oči javnosti. Strinjali smo se, da mora na poroki lovski kroj krasiti na klobuku ob šiv zataknen smrekov ali jelkin vršiček. Toliko smo že vedeli! Spraševali pa smo se, ali bi bilo prav, da bi imeli lovci ob sebi tudi lovške puške. Mlajši, ki so jim računalniki blizu, so pobrskali po spletnih straneh in našli nekaj slik in kratkih zapisov

Foto: arhiv LD Udenboršt

Na lepo sobotno popoldne, 8. septembra 2018, so se lovci zbrali v Bohinju in se pred cerkvico sv. Janeza Krstnika postavili v špalir, da bi pozdravili ženina Boštjana Baligača in njegovo izvoljenko Vesno Mesec.

o takih porokah, tako da smo dobili vsaj nekaj informacij.

Z ženinom smo se dogovorili, da bomo lovci sodelovali pri cerkveni poroki. Starešina **Matko Grašič** je predlagal, da bi najprej pogledali prostor, kjer bo potekal cerkveni poročni obred.

Ker je pred cerkvijo gotska lopa, prav tako pokrita s škodlami, in okoli nizko obzidje, sva že na mestu samem predvidela nekaj možnosti za izvedbo slovesnosti. Ogled je zadoščal, da je starešina pripravil predlog scenarija – protokol, po katerem je potem tudi

pozdravil z besedami: »Spoštovani lovski prijatelj – ženin Boštjan in draga nevesta Vesna. Danes je vajin dan, ki se ga bosta spominjala vse življenje. Stopata v zakonski stan in zavezoval vaju bo eden od svetih zakramentov. Preden si bosta obljubila zvestobo – do mesta, kjer bosta izrekla pomembni »da«, vaju vabim, da se sprehodita skozi špalir lovcev LD Udenboršt, ki je danes pripravljen v vajino čast.« Starešina je ženinu namenil še naslednje besede: »V znamenje zvestobe do lova, do lovske morale, spoštovanja kodeksa slovenskega lovca in v znamenju našega zavetnika sv. Huberta ti izročam pred lovskim praporom zeleno vejico.« Nato je vzel na zeleni blazini pripravljeno smrekovo vejico in jo ponudil ženinu, ki jo je zataknil na srčni strani za šiv na svoj klobuk.

Na povelje starešine so lovci dvignili puške z ramen v pozdrav in po dva nasproti stoječa si lovca sta na povelje prvi s puškama napravila odklon 30 stopinj od sebe in tako drugi, tretji in sedmi,

Foto: arhiv LD Udenboršt

Mladoporočenca Vesna Mesec - Baligač in Boštjan Baligač (na njeni desni) v družbi lovcev

S starešino sva se tako napotila v Bohinj in si ogledala cerkev sv. Janeza Krstnika. Že ob prihodu sva videla, da je cerkva skupaj z mostom čudovita podoba Bohinja. Na turistični tabli ob cerkvi je pisalo, da je cerkva, pokrita s škodlami, skupaj z baročnim zvonikom stara več kot 700 let in spada med najlepše primerke slovenskega srednjeveškega stavbarstva. Notranjost cerkve krasijo lepe poslikave. Ocenila sva, da bi si ženin in nevesta težko izbrala lepši kraj za sklenitev večne zaobljube.

potekala vsa slovesnost. Na lepo sobotno popoldne, 8. septembra 2018, torej na dan Marijinega rojstva – malega šmarna, so se lovci, s puškami na ramenih, zbrali v Bohinju in se pred cerkvico sv. Janeza Krstnika postavili v špalir od obzidja do lope. Točno ob 16. uri in 30 minut sta iz avtomobila stopila ženin, v lovskem kroju z lovskim klobukom na glavi, in nevesta v lepi beli dolgi poročni obleki ter se sprehodila do cerkvice.

Pri obzidju ju je ustavil prapor lovske družine in starešina, ki ju je

nakar so lovci s pogledom spremljali par do vhoda v lopo, kjer jih je poleg svatov sprejel mlad duhovnik, župnik **Martin Golob** iz Bohinjske Srednje vasi, ki je v cerkvi opravil obred poroke – večne zaobljube ob spremljavi nežnih melodij, ki sta jih glasbenika izvajala iz violine in čela. V času cerkvenega obreda so lovci svoje puške spravili v futrole, jih odložili v avtomobile in se po svoji želji udeležili bogoslužja.

Po opravljenem cerkvenem obredu sta bila mladoporočenca pri izhodu iz cerkvice najprej deležna

riževega posipa in čestitk starešine, sorodnikov in svatov. Ko se je veselje nekoliko umirilo, je starešina povabil mladoporočenca, naj stopita pred zbrane lovce, ki so bili zopet v špalirju, vendar tokrat brez pušk. Ob vstopu so lovci mladoporočenca pozdravili tako, da so hkrati sneli klobuke. Ob tem so se oglasili zvoki **Domžalskih rogistov**.

Pred lovskim praporom sem spodaj podpisani v nekoliko daljšem nagovoru opisal delo lovske-

ga tovariša od vstopa v lovsko družino, preko rednega in izrednega lovskega izobraževanja, kar mu je zelo koristilo pri ocenjevanju narave in divjadi, do njegove skrbi za spletno stran lovske družine. Poudaril sem, da je jarem, ki sta si ga nadela mladoporočenca, sicer težak, vendar ga bosta morala nositi oba, saj je zakon najlepši, če je odvisnost vzajemna in obveznost obojestranska. Tudi soprogi **Vesni Mesec**, ki se po poroki piše **Mesec - Baligač**, sem namenil nekaj be-

sed. Predvsem je bilo pomembno opozorilo, naj se obnaša tako, da bo mož - lovec vedno vesel, ko mu bo ob vrnitvi z lova odprla vrata hiše. Ob iskreni čestitki sem jima namenil še napotek, naj bo ob dolžnostih skrb polovična, veselje pa podvojeno.

V znamenje večne zvestobe in vesele skupne poti je eden od lovcev spustil dva bela goloba. Ob čestitki in stiskih rok je starešina Vesni izročil šopek rož, Boštjanu pa priložnostno darilo in

ob ponovnih zvokih rogistov smo nazdravili s penino. Po kratkem predahu in okrepčilu so se lovci skupaj z mladoporočencema še fotografirali na mostu pred cerkvico. Dogodek je požel veliko pozornosti številnih turistov iz Anglije, Nove Zelandije, Avstralije, Nemčije pa tudi Slovencev, ki jih je zanimalo dogajanje ob cerkvici. Številne fotografije nas bodo še dolgo spominjale na prav poseben dogodek – lovsko poroko.

Viljem Tomat

Domžalski rogisti in leto 2018 – leto za zapis v zgodovino lovske kulture

Domžalski rogisti imamo zelo pestro leto. Poleg povečanega števila nastopov, ki so posledica ciljno usmerjenega in intenzivnega dela našega dirigenta **Daniela Savnika**, smo zelo povečali tudi število vaj, saj smo se pripravljali tako na tekmovanje v Avstriji, ki je bilo v maju 2018 in kjer smo z uspehom obranili znak **zlati rog**, kot tudi na drugo **Evropsko prvenstvo lovskih rogistov**, ki je bilo tokrat v kraju Levoča na Slovaškem od 28. do 29. septembra 2018.

Foto: Iz arhiva Domžalskih rogistov

Domžalski rogisti po podelitvi priznanj

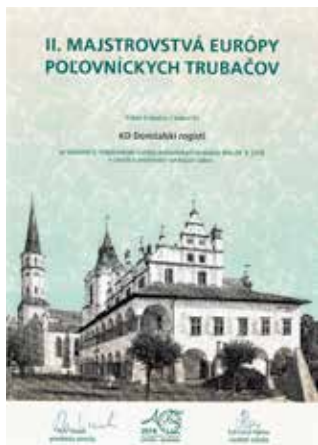

Foto: Iz arhiva Domžalskih rogistov

Priznanje

Dolgoletno udejstvovanje na tekmovanjih v Avstriji je pustilo pečat tudi na mednarodnem nivoju in tako so nas letos prvič, kot edine predstavnike iz Slovenije, povabili na drugo **Evropsko prvenstvo lovskih rogistov**. Povabilo smo sprejeli kot nagrado za naš dolgoletni trud in smo se kljub visokemu – tako finančnemu kot časovnemu vložku – odločili za dolgotrajno pot v Levočo na Slovaškem.

Med dvajsetimi skupinami rogistov, ki so bile razdeljene v dve tekmovalni skupini (B in Es), se

žal nismo uvrstili v finale, kjer so sodelovale po tri najboljše skupine. Kljub temu smo se uspeli uvrstiti visoko pod evropski vrh – na nevhvaležno četrto mesto med Es rogisti.

V Levoči je bila ocenjevalna žirija sestavljena s po enim predstavnikom vseh sodelujočih držav, a žal brez slovenskega predstavnika, kar je odraz nivoja slovenske lovske glasbene kulture v primerjavi z državami, kjer to zvrst mnogo bolj negujejo in ji dajejo veliko večji pomen, kot ji ga namenimo v Sloveniji.

Organizatorjem je uspelo zlit edinstven prostor pod UNESCO-vo zaščito s čarobnim zvenom lovskih rogov. Prireditve se je začela v petek, ko se je prvi večer vsaka skupina predstavila s kratkim koncertom v mestnem parku (Trg mojstra Pavla). Le-ta je ob znameniti gotski cerkvi sv. Jakoba iz 15. stoletja z lesenim gotskim oltarjem, ki ga je leta 1517 izrezljal **mojster Pavel iz Levoče**, in z 18,62 m velja za najvišjega in enega najlepših te vrste ne le na Slovaškem, temveč tudi v Evropi in svetu.

V sobotnem jutru je bil spreved vseh sodelujočih in tekmovanje se je lahko začelo. Domžalski rogisti smo imeli termin med 14.15 in 14.40 uro, ko smo se predstavili s tremi skladbami komponista **Johanna Haydena** (*Gozdna pravljica*, *Fanfare princa Eugna* in *Lackenhofer Jägerpolka*). V omenjeni cerkvi je v sobotnem večeru potekala tudi razglasitev rezultatov najboljših lovskih rogistov v Evropi.

Foto: Iz arhiva Domžalskih rogistov

Nagrada

Na Evropskem prvenstvu smo sodelovali: **Daniel Savnik** (dirigent), **Jernej Hribar**, **Tomaž Tavčar**, **Ivan Kozarič** (umetniški vodja), **Andrej Volkar**, **Mihael Kozjek** in **Tine Pavli**. Verjamemo, da bomo z intenzivnimi vajami, predanostjo glasbi, s pridobitvijo podmladka in usmerjenim delom lahko čez dve leti zapisali, da smo na tretjem evropskem prvenstvu, ki bo na Poljskem, osvojili še kako mesto višje.

Rad bi samo še izkoristil priložnost in se zahvalil vsem, ki ste nam finančno pomagali izpeljati zahteven projekt: krajevnim skupnostim, več občinam in posameznim podjetjem, predvsem pa **Občini Domžale** in županu **Toniju Dragarju**, ki ima razumevanje za kulturo in nam iz leta v leto omogoča doseganje postavljenih ciljev. Seveda pa velja zahvala tudi družinam sodelujočih, še posebno razumevanju naših žena, ki so z velikim veseljem podprle projekt in bodrile svoje soproge pri doseganju cilja.

Jernej Hribar, predsednik Kulturnega društva Domžalski rogisti

Praznik Občine Radlje ob Dravi obogatili tudi lovci

V okviru praznika Občine Radlje ob Dravi so se lovci lovskih družin, ki imajo svoja lovišča na ozemlju Občine Radlje ob Dravi, v nedeljo, 16. septembra 2018, zbrali na Remšniku. Organizator srečanja je bila LD Remšnik. V lepem vremenu in prijetnem tovariškem druženju sta številne zbrane lovce pozdravila in nagovorila predsednik Sveta Krajevne skupnosti Remšnik **Boris Gašper** in starešina LD Remšnik **Ivan Golob**.

Vsebinsko bogato srečanje so obogatili s tekmovanjem v streljanju z malokalibrsko puško in streljanju na glinaste golobe. Ekipno je prvo mesto osvojila

Foto: Jože Marhl

Prejemniki pokalov in medalj z organizatorji tekmovanja

LD Remšnik, druga je bila LD **Orlica - Vuhred**, tretje mesto pa je osvojila LD Janžev vrh.

Med posamezniki v kombinaciji je prvo mesto osvojil **Joco Hudernik**, drugo **Maks Garmut**

in tretje **Andrej Ruprecht**. Med veterani je v kombinaciji na najvišjo stopničko stopil **Anton Hudernik**, na drugo **Albert Grögl**, tretji pa je bil **Jože Pušnik**.

Med posamezniki v streljanju z malokalibrsko puško je bil najuspešnejši **Joco Hudernik**, drugo mesto je osvojil **Maks Garmut**, tretje pa **Aljaž Razpotnik**. Pri veteranih je v tej disciplini osvojil prvo mesto **Anton Hudernik**, drugi je bil **Vincenc Hafner**, tretji pa **Albin Gerold**.

Pri streljanju na glinaste golobe je bil prvi **Igor Hartman**, drugi **Jure Vitrih** in tretji **Andrej Ruprecht**. Med veterani je slavil **Anton Hudernik**, drugouvrščeni je bil **Albert Grögl**, tretji pa **Jože Pušnik**.

Jože Marhl

Lovci LD Starše so se predstavili

Člani LD Starše so se v soboto, 22. septembra 2018, predstavili na stojnici kulturno-turistične prireditve Občine Starše in Turističnega društva (TD) Starše Pozdrav jeseni 2018, ki je potekala v Staršah. Na stojnici so predstavili divjad in aktivnosti za zaščito prostoživečih živali v lovišču.

Stojnice, ki so jih postavili v okviru prireditve, so ponujale veliko domačih dobrot. Lovci LD Starše so za obiskovalce pripravili pravi lovski golaž z divjo svinjo,

ki jo je podaril član omenjene lovske družine. Urejenost stojnice je opazila posebna komisija, ki je člane, ki so pripravili stojnico, in gospodarja **Uroša Lepeja** nagradila s tretjim mestom. Nagrado je prevzel starešina lovske družine **Janko Sitar**.

LD Starše je pripravila tudi spominski trak za nov prapor TD Starše, ki je praznovalo 15-letnico delovanja. Program je bil zelo pester, nastopili so številni govorniki, zvečer pa je bila veselica z ansamblom **Poskočni muzikanti**.

Marjan Malek, tajnik LD Starše

Foto: Feliks Furek

Starešina LD Starše **Janko Sitar** je bil vesel tretjega mesta stojnice LD Starše med najbolj urejenimi stojnicami na prireditvi Pozdrav jeseni 2018.

Razvitje novega prapora LD Orlica - Vuhred

Razvitje novega prapora LD **Orlica - Vuhred** smo združili z vsakoletnim, tokrat že petnajstim srečanjem lovcev z zemljiškimi in gozdnimi posestniki v lovišču naše lovske družine.

Zbrali smo se 2. septembra 2018 na Sv. Antonu na Pohorju. Uvodno tradicionalno mašo za sv. Huberta, zaščitnika lovcev in gozdarjev ter za dober namen je daroval naš vuhreški župnik dr. **Ivan Rojnik**, ki se je v nagovoru zahvalil za povabilo in izkazano čast biti z nami ob tako pomembnem dogodku za našo lovsko družino.

Starešina **Tomaž Pinter** je v priložnostnem govoru povedal, da je vodstvo družine že nekaj let razmišljalo o nakupu novega prapora, sredi leta 2017 pa se je namera začela uresničevati.

Foto: Miloš Pečoler

Z novim praporom so se postavili (od leve): ustanovni član LD Orlica - Vuhred **Ivan Mravljak - Vanč**, praporščak **Bogdan Kovač - Danč**, starešina **Tomaž Pinter** in boter prapora **Dušan Zakeršnik**, zastopnik podjetja Eurocity.

Deležni smo bili velike podpore sponzorjev, ki so kupili 12 travkov, 67 žebličkov in dali 48 prispevkov. Med njimi so bili posestniki in samostojni podjetniki, posebej so izstopala podjetja **Eurocity** z botrsko donacijo ter **MG-LES** in **Sodalis** z večjima donacijama, za kar so tistega dne prejeli posebno zahvalno listino, ki sta jo prejela tudi tajnik lovske družine **David Pušnik** in lovski čuvaj **Ivan Skerlovnik - Janez** za veliko prizadevnost pri zbiranju prispevkov in drugih organizacijskih poslov za prapor.

Ob zvijanju starega prapora in odvijanju novega smo se spomnili tudi praporščakov, ki so ga nosili 49 let. Sedem se jih je zvrstilo od leta 1969 in prva med njimi sta bila **Franjo Keber** in **Rado Kristan**, sledili so jima **Mirko Gosak**, **Jože Molek**, **Anton Ruprecht** ter **Jože Rogina** in **Miran Ketiš** kot trenutno aktivna praporščaka. Odgovorno in predano so

ga nosili na prireditvah in z njim predstavljali družino, v letih z njim pospremili mnoge; izmed njih 29 naših članov v večna lovišča. Po razvitju smo nov simbol naše družine zaupali v varstvo in uporabo osmemu praporščku, **Bogdanu Kovaču - Danču**, ki je ob prejemu obljubil, da ga bo čuval in varoval ter nosil častno in s ponosom.

V pozdravnih nagovorih podpredsednika Koroške lovske zveze (LZ) **Jožeta Meha** in starešine LD Janžev Vrh **Boruta Mithansa** smo lahko slišali veliko pohval

o našem delu in sodelovanju, še posebno pa smo bili veseli besed župana Občine Radlje ob Dravi mag. **Alana Bukovnika**, ki je pri našem delu z mladimi opazil naš, kot se je izrazil, inovativen pristop.

Novi prapor z obnovljenim motivom srnjaka s starega prapora se je simbolično zbral s prapori **Koroške LZ, LD Muta, LD Zeleni Vrh, LD Janžev Vrh, LD Kapla in LD Remšnik ter Prostovoljnega gasilskega društva Vuhred** in nazadnje prejel še blagoslov našega župnika.

Zvok rogov rogistov LD Muta je tako kot na začetku tudi na koncu povabil še k zadnjemu pogonu in poldruga stotnja prisotnih v veliki dvorani našega doma, napolnjeni s pozitivno energijo, se ga je z veseljem udeležila ter ob prijetnem druženju vztrajala še dolgo v popoldan. Okrepčali smo se s srninim golažem in dobro kapljico ter s pecivom, ki so ga darovale kmetije v našem lovišču.

V tistem popoldnevu smo si izmenjali številne spomine, si tudi marsikaj obljubili in se spomnili, da je bilo v letu, ko so razvili prvi

prapor, v družini 35 članov, ki so bili v povprečju stari 39 let. Zdaj, ko smo zavili stari prapor in razvili novega, nas je 62 s povprečjem 54 let, kar pa ni tako črno, kot je videti, saj so moški leta 1969 v povprečju živeli do 65. leta, dandanes pa je pričakovana starost 78 let.

Pisanje bom končal z mislijo oziroma željo starešine, da bi bili tudi v prihodnje tako enotni in strpní, kot smo bili tokrat, kajti pred nami je veliko novih nalog.

Miloš Pečoler

Jesensko druženje v Dobravi

Pri lovskem domu v Dobravi v Slovenskih goricah je bilo v soboto, 8. septembra 2018, tradicionalno jesensko druženje lovcev in domačinov z območja Svete Trojice in Cerkvenjaka. V **LD Dobrava**, ki upravlja z divjadjo na nekaj več kot 3.300 hektarov nižinskega slovenskogoriškega lovišča, poskušajo z razumnim sodelovanjem z vsemi uporabniki prostora, zlasti še s kmetovalci, s preverjenimi in učinkovitimi preventivnimi ukrepi čim bolj omejiti in preprečiti škodo od divjadi. Doslej večje škode niso beležili.

V tem delu Slovenskih goríc je sodelovanje lovcev z lastniki kmetijskih in gozdnih površin zgledno

in zadovoljivo. Največja težava je še vedno spomladansko požiganje travišč, sekanje grmovnic, živih mej in gozdnih robov, ki so pomembna zavetišča za malo, poljsko divjad. Zato ni naključje, da so med pogovorom načeli tudi skrb za ohranjanje živih mej, mejic in gozdnih robov, v katerih je še nekaj kritja za zelo ogrožene poljske jerebice in fazane.

Jesenskega druženja domačinov in članov zelene bratovščine se je v Dobravi udeležil tudi trojiški župan **Darko Fras**. LD Dobrava in **Občina Sveta Trojica** že vrsto let dobro sodelujeta, uspešno pa je tudi sodelovanje lovske družine z **Občino Cerkvenjak**. Žal je bilo letošnje srečanje slabše obiskano kot prejšnja leta.

Marjan Toš

Foto: Marjan Toš

Za okolje niso odgovorni samo lovci, so le-ti povedali domačinom na srečanju v Dobravi.

Promenadni koncert Križevskih rogistov

V paviljonu zdraviliškega parka v Radencih je v četrtek, 19. julija 2018, potekal poletni četrtkov promenadni koncert, na katerem so nastopali rogisti iz Križevcev pri Ljutomeru, ki delujejo kot **Kulturno umetniško društvo Križevski rogisti**. Skupino, ki šteje 12 članov, vodi predsednik **Milan Lebar**, strokovno vodstvo pa je v rokah **Mirke Herica**. Koncert so pripravili v sodelovanju z **Občino Radenci, Zdraviliščem Radenci in Zavodom za turizem in šport Radenci**. Rogisti so se na koncertu, ki ga je povezoval **Branko Žnidarič**, predstavili z desetimi skladbami **Alojza Kollegerja, Reinholda Stiffa, Johanna Haydna in Jožeta Grleca**. S svojim igranjem so razveselili maloštevilno občinstvo, ki pa je uživalo v njihovem nastopu.

Križevski rogisti delujejo od leta 1982. Ker so bili med usta-

Foto: Ludvik Kramberger

Nastop Križevskih rogistov v zdraviliškem parku v Radencih

novitelji lovci, sedaj so v skupini štirje, nastopajo v lovskih uniformah. Največkrat s svojim nastopom, na leto beležijo okoli 20 nastopov, popestrijo lovske prireditve in tudi Hubertove svete

maše za lovce. Križevski rogisti so za svoje delovanje na lovskem glasbenem področju prejeli številna priznanja. Na mednarodnih tekmovanjih lovskih rogistov je društvo prejelo tri zlate medalje,

člani kot solisti pa po eno srebrno in eno bronasto medaljo. Rogisti so tudi prejemniki dveh častnih Gallusovih značk, petih zlatih, šestih srebrnih in štirih bronastih Gallusovih značk (jubilejnih značk **Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**, ki jih prejmejo posamezniki za aktivno udejstvovanje na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti).

V skupini igra 12 članov: poleg že omenjenega Lebarja in Herica še **Jože Dunaj, Adolf Županec, Franc, Uroš in Alojz Kosi, Andrej Rebernik, Franc Veberič, Božidar Štiberč, Luka Fras in Rafael Pavličič**. Strokovni vodja Heric je dejal, da so bili veseli povabila na nastop v znamenitem zdraviliškem kraju Radenci, kjer so že pred drugo svetovno vojno v zdraviliškem parku prirejali promenadne poletne koncerte, na katerih so nastopale glasbene skupine in s svojim nastopom razveseljevale goste zdravilišča.

Ludvik Kramberger

Ivan Ornik, najstarejši član LD Sv. Jurij - Jurovski Dol

Najstarejši član LD Sv. Jurij - Jurovski Dol **Ivan Ornik**, lovski prijatelj ga kličemo Ornikov Vanč, je v avgustu praznoval svoj 90. rojstni dan. V lovske vrste je stopil pred 50 leti.

Lovci ga poznamo kot skromnega premožnega kmeta, ki je bil vedno pripravljen pomagati ljudem ob vsaki priložnosti. Ni bil lovec na trofeje, čeprav se je udeleževal skoraj vseh skupnih lovov. Tudi večjih funkcij v lovski družini ni opravljal; več mu je pomenila skrb za divjad, neokrnjeno naravo ter prijateljsko druženje, kjer je zelo rad zapel kakšno lepo slovensko pesem. Za svoje požrtvovalno delo v lovstvu

Foto: Franc Krivec

Ivan Ornik (levo) in Franc Krivec med prijetnim druženjem

je prejel znak za lovske zasluge in zlati znak za lovske zasluge, jubilejni znak za 40 let članstva in priznanje Lovske zveze Maribor II. stopnje.

Pri svojih 90-ih letih s sinovo pomočjo še vedno rad pride med lovce, kjer nas prijazno pozdravi. Tako je bilo tudi tokrat, ko smo ga povabili v lovski dom, kjer smo bili zbrani skoraj vsi lovci. Prijazno smo mu stisnili roko, se z njim prijateljsko pogovorili in se mu v kratkem nagovoru zahvalili za njegov prispevek k našemu uspehu. Predali smo mu skromno darilo, s katerim mu bo pozimi nekoliko topleje. Ob koncu srečanja smo mu zaželeli še na mnoga leta, veliko zdravja in naj nas še kdaj obiše.

Franc Krivec,
starešina LD Sv. Jurij -
Jurovski Dol

Najin Vojko

V spomin na Vojka Mrakiča (1950–2018):

Vojku se je ustavilo srce marca letos, v aprilu pa sem se z njim v mislih in srcu odpravila na planino Bala nad Bavšico. Velikokrat sva se odpravljala, pa je vedno nekaj prišlo vmes, da nisva mogla. Vojko je ljubil to planino. Še sam ni vedel niti približno, kolikokrat je bil tam! Od takrat, ko je še kot deček hodil z očetom, pa do letos. Samo z

nahrbtnikom, v katerem je vedno nosil štruco kruha, pašteto in pijačo. Ali pa s tovorom na hrbtu, ko so gradili lovsko kočjo. Ali pa z gosti, ko jih je peljal na lov. Ali pa z gamsom na hrbtu ... Za Vojka je bila Bala drugi dom. Ali pa tudi prvi!

Ko sva se spoznala, je bil gospodar **LD Bovec** in to funkcijo je opravljal dolga leta. Zelo rad je imel svojo lovsko družino in jo je jemal skrajno resno in odgovorno. Dolgo je bil tudi lovski čuvaj. Ljudi je spoštoval, rad pa je

Foto: Otton Naglost

Foto: Iz arhiva Dragice Kraljič

Vojko Mrakič

imel le dobre ljudi. Tisti, ki so ga malo poznali, se jim je zdel morda vsakdanji. Tisti, ki so ga bolje poznali in jim je odprl dušo, pa so bili nad njim navdušeni in očarani. Tako kot jaz. Tako je bil v eni od številnih revij Lovec objavljen prevod članka avtorja **Alfia Greca** z naslovom *Nepozaben lov na gamsa v Sloveniji*, ki je o Vojku, potem ko so uplenili žival, med drugim zapisal: »*Poboža jo po glavi, poravnal dlako na vratu in jo poljubi na čelo. Presenetila me je spontanost njegovega ravnanja, začutim globoko povezanost tega človeka z njegovimi gorami in z vsem živim na njih. Življenje in smrt hodita tod z roko v roki.*«

Vojkova velika ljubezen so bili tudi njegovi psi. Vsi po vrsti so bili krvosledci, večinoma bavar-

ski barvarji in večini je bilo ime **Rex**. Vojko ni nikoli nobenega počlovečil. Vsi psi so bili uspešni, dobivali so priznanja na tekmovanjih. Razen zadnjega, najmlajšega Rexa, ki mu je Vojko, nekaj dni preden je konec marca za vedno odšel, našel drugi dom. Želel je, da bi Rex ostal lovski pes, kar ima v genih.

Imam se za privilegirano, da sva s sinom lahko delila del življenja z Vojkom. Vzel naju je v svoje srce in stisnil na srce, občutila sva njegovo dobroto, strpnost, potrpežljivost, srčnost, skromnost, vdanost, delavnost in poštenost. Vedno sva se lahko naslonila nanj in računala nanj. Največ časa pa smo se skupaj le smejali ... Neizmerno ga pogrešava!

Mag. Dragica Kraljič

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Fjällräven
www.fjallraven.com

Fjällräven – oprema za ozaveščene lovce

Oprema, ki je učinkovita pri pohodnikih, je pogosto odlična izbira tudi za lovce. To je verjetno eden od razlogov, zakaj lovci po vsem svetu od nekdaj cenijo švedsko znamko *Fjällräven*. Njihova oblačila so trpežna in zanesljiva, izdelana so za uživanje življenja v naravi. In tako je, odkar je v 60-ih letih prejšnjega stoletja ustanovitelj znamke Fjällräven Åke Nordin začel izdelovati oblačila in nahrbtnike za preživljanje časa v naravi.

Opremo za lovce izdelujejo od 80-ih, pred nekaj leti pa so se odločili, da bodo začeli tovrstno

opremo razvijati še bolj izpopolnjeno. Rezultat take odločitve je usmeritev k *ozaveščenemu lovu*, ki opredeljuje Fjällrävnov pristop k lovu, pri katerem je glavni poudarek uživanje v naravi v oblačilih iz trajnostno naravnanih materialov. Ena od prednosti znamke Fjällräven je edinstven material G-1000, ki je izdelan iz mešanice bombaža in poliestra in je eden najboljših materialov za preživljanje časa v naravi. Material, ki ščiti pred vetrom, vlago, komarji in soncem, je zračen in izredno trpežen. Je v večini kolekcij, tudi v lovski, kjer se najpogosteje pojavlja različica G-1000 Silent, pri kateri je površina materiala oščetkana, zato material ne šumi, ko se pomikate po gozdu. Kjer je treba, je dodan najbolj trpežen, skoraj neuničljiv material G-1000 HeavyDuty. Material G-1000

Prodajna mesta:

- **Trgovina Lovec, Nova Gorica,**
Vodovodna pot 11, Nova Gorica.
- **Trgovina Lovec, Ljubljana,**
Šmartinska 152, BTC – hala A.
- **Trgovina Koptex, Maribor,**
Tržaška cesta 65, Maribor.
- **Puškarnstvo Vute, Maribor,**
Kremplova ulica 2, Maribor.

v proizvodnji impregnirajo z voskom Greenland, ki doda potrebno zaščito pred vremenskimi vplivi, poleti pa ga izperete s pranjem, s čimer ustvarite bolj zračna in lahka oblačila. Ko ponovno potrebujete zaščito oblačil

in opreme, nanesete potrebno količino voska Greenland in dodate potrebno zaščito.

Lov je pogosto lovljenje čarobnih trenutkov. Da bi bili resnično posebni, potrebujete oblačila, ki odlično delujejo v vsakem vremenu in na vsakem terenu. V kolekciji Sörmland najdete serijo lovskih oblačil, ki jih boste želeli nositi tudi, kadar ne lovite: s klasičnim dizajnom, v kombinaciji s Fjällrävnovim legendarnim občutkom za podrobnosti, funkcionalnost in trpežnost. Za tiste dolge dni, ko se lahko zgodi kar koli ali nič, je Fjällräven ustvaril kolekcijo Värmland – robustna oblačila z jaknami in hlačami, ki vas bodo ohranjala suhe in vam nudila udobje v vsakem vremenu. Za tiste, ki imate raje aktiven lov v spremenljivih razmerah, je na voljo Lappland – kolekcija oblačil, ki temeljijo na Fjällrävnovi priljubljeni pohodniški seriji Keb.

Oblučila Fjällräven vas bodo navdušila s številnimi žepi na hlačah, uporabnimi žepi za strelivo na jaknah, z gumbi, ki se tiho zapenajo in odpenjajo, zankami za radio, z zračnostjo, zaščito in svobodo gibanja. Za popolno opremljene lovce je na voljo velika izbira nahrbtnikov, na katere lahko pričvrstite puško, kovčkov za puške, klobukov in kap, usnjenih pasov in škatlic za strelivo. Dodatki so vedno funkcionalni in trpežni, poleg tega so z vsakim letom uporabe videti boljše.

Fjällräven je ozaveščen glede vseh podrobnosti, ki dober dan na lovu spremenijo v odličen dan. Da ostanete suhi in da vas ne zebe, da se gibljete tiho in svobodno, izdelujejo opremo za preživljanje časa v naravi. Tako, kot velewa narava.

Lovci po vsem svetu od nekdaj cenijo švedsko znamko Fjällräven. Njihova oblačila so trpežna in zanesljiva, izdelana so za uživanje življenja v naravi.

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Opticum, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijski monokular Pulsar Quantum Lite

Predstavljamo novost – Pulsar Quantum Lite termovizijske monokularje, ki sodijo v najvišji razred opazovalne termovizijske optike, a je zanje kljub temu ugodna cena. Na sejmu *Shot Show 2017* v Las Vegasu je Pulsar predstavil dva modela te serije, in sicer Quantum Lite XQ23V, ki stane 1400 evrov, in Quantum Lite

XQ30V, za katerega bo uporabnik moral odšteti 1600 evrov.

Ti optični pripomočki so namenjeni širokemu krogu uporabnikov. Uporabni so za lov, opazovanje, iskanje in reševanje. V tem članku želimo izpostaviti predvsem uporabo v lovske namene. Prednost termovizije pred klasično nočno opazovalno optiko je v tem, da termovizija deluje v vseh vremenskih razmerah, podnevi, ponoči in tudi takrat, ko je divjad skrita za vejami. Zunanji viri svetlobe ne vplivajo na delovanje termovizijske naprave tako kot pri klasični katodni nočni optiki, pri kateri je to usodno za delovanje senzorjev.

Termovizijske naprave delujejo brez težav tudi v megli in dežju, saj

saj delujejo na povsem drug način delovanja kot klasična nočna optika. Termo optične naprave pravzaprav delujejo v megli in dežju še bolje, saj

so v takšnih razmerah temperature razlike med opazovanimi objekti večje. To pomeni, da vidimo še večje barvne kontraste na zaslonu.

Foto: Opticum, d. o. o.

www.optics-trade.eu

Pulsar Quantum Lite XQ23V

Optics trade

Termovizijska optika deluje na načelu zaznavanja toplote, zato je odlična za odkrivanje divjadi podnevi in ponoči. Tudi varovalna barva divjadi je tu dejavnik, ki ga lahko izločimo.

Pulsar je pri napravah Quantum Lite dosegel velik napredek z novo generacijo senzorja in prikazovalnika OLED. Napredne elektronske komponente celo omogočajo, da je rogovje jelenjadi vidno do oddaljenosti 100 m, kar pri večini prejšnjih generacij termovizijske optike ni bilo mogoče. Senzor v monokularjih Quantum Lite in prikazovalnik osveževanja slike imata hitrost zaznavanja 50 Hz, kar pride do izraza predvsem pri premikanju divjadi, saj ponuja tekočo sliko brez zakasnitev. Velikost senzorja je 384 x 288 pikslov; velikost posameznega piksla je 17 mikrometrov. Ohišje je dovolj robustno – narejeno je iz mehan-

tako omogoča čim večjo kakovost zajete slike.

Prikazovalni zaslon omogoča prikazovanje v sedmih barvnih načinih. Zoom je digitalni, in sicer lahko sliko približamo 2,5 x, 5 x in 10 x. Zaslon LED omogoča še 20 stopenj nastavitve svetlosti in kontrasta zaslona. Velikost AMOLED zaslona je 640 x 480 pikslov. Naprava omogoča tudi merjenje razdalje do opazovanih objektov z znano višino (jelenjad: 1,7 m, divji prašič: 0,7 m, zajec: 0,3 m) z zadovoljivo natančnostjo, kar je ponoči zelo dobrodošlo. Razdaljo izmerimo tako, da velikost divjadi primerjamo s skalo na zaslonu. Razdalja mogočega opazovanja oziroma zaznavanja divjadi je do 900 m. Naprava ponuja tudi funkcijo *display off* za hitro zatemnitev zaslona, kar je uporabno v primerih, ko se divjad približuje in se moramo hitro narediti neopazne.

www.optics-trade.eu

Optics trade

Foto: Opticum, d. o. o.

Pulsar Quantum Lite XQ30V

sko odporne plastike, v črni barvi in z gumiranimi deli.

Termovizijski monokularji Quantum Lite so po vključitvi pripravljeni za uporabo že po dveh sekundah. Oba modela imata možnost treh načinov delovanja: način *city* (ang.: mesto) ponuja boljši kontrast, način *forest* (ang.: gozd) daje zmanjšan kontrast in je primeren predvsem za uporabo v gozdu, način *identification* (ang.: identifikacija) pa ponuja boljšo ostrino in hitreje zaznavanje tudi najmanjših toplih objektov. Napravo Quantum Lite je mogoče kalibrirati na tri načine: *avtomatsko* (A), *ročno* (M) in *kombinirano* (H). Pri avtomatskem načinu A se naprava skalibrira samodejno, v načinu H pa se za kalibracijo uporabnik odloči sam med opazovanjem. Za lov je priporočljiv način A, ki je povsem neslišen in se izvede pri vklopu ob zaprti zaslonki. Kalibracija pri termovizijskih napravah je sicer postopek, ko se senzor vsakih nekaj minut prilagodi razmeram opazovanja in

Quantum Lite ima zaščito IPX4, kar pomeni, da je termovizijska naprava varna pred pršenjem vode (v našem primeru pred dežjem). Naprava nemoteno deluje v temperaturnem območju od -25 do +50 °C. Nižje kot so temperature, večja bo temperaturna razlika med telesom divjadi in okolico, kar pomeni, da bodo vidnejši večji kontrasti na zaslonu. Čas obratovanja XQ30V s priloženimi baterijami (4 x AA) je šest ur in pol, naprava pa ponuja možnost podaljšane delovanja z dodatnimi baterijami. Na voljo so še kompaktne polnilne akumulatorske baterije in večji zunanji akumulatorji (400 g). Za izdelek velja triletno jamstvo, vendar proizvajalec zagotavlja nadaljnje servisiranje naprave tudi po poteku te dobe – v tem primeru stranka poravnava samo stroške materiala.

Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na št.: 031/770-520 (Optics-trade).

OKUSI NARAVE

Pečeno srnino stegno z zelenim poprom in hruško

Za tri do štiri osebe potrebujemo:

- ☒ 500 g srninega stegna brez kosti

za kvašo:

- ☒ sok ene limone
- ☒ 0,5 dl olivnega olja
- ☒ žličko timijana in žličko zmletga česna
- ☒ 2 žlički zelenega popra iz slanice
- ☒ 4 rezine dimljene slanine

Z nožem prebodemo meso, ga pretaknemo s slanino in položimo v kvašo. Za eno uro postavimo v hladilnik in meso večkrat obrnemo.

za peko:

- ☒ polovico na lističe narezane čebule
- ☒ eno hruško, narezano na kocke
- ☒ 0,5 dl olivnega olja
- ☒ 2 žlički zelenega popra iz slanice
- ☒ žličko soli
- ☒ žličko gorčice
- ☒ 1 dl rdečega vina
- ☒ 1,5 dl vode
- ☒ 4 rezine dimljene slanine
- ☒ 0,5 dl vode in žličko moke za zgostitev

Na dnu posode za peko naredimo posteljico iz čebule, nanjo položimo osoljeno meso, ki ga polijemo z vrelim oljem. Obložimo ga s koščki hruške. Kvaši dodamo vodo, vino in gorčico ter vse dobro premešamo in prilijemo k mesu. Potresemo z zelenim poprom in obložimo s slanino. Posodo pokrijemo in v ogreti pečici pečemo pri temperaturi 200 °C. Po eni uri posodo odkrijemo, obrnemo meso, znižamo temperaturo na 180 °C in pečemo še pol ure. Pečeno meso vzamemo iz pekača in ga postavimo na toplo. Preostalo preložimo v kozico in sesekljamo z nastavkom paličnega mešalnika za sekljanje. Segrejemo do vretja in zalijemo z mešanico vode in moke za zgostitev ter malo pokuhamo. Meso narežemo, ga položimo na krožnik in dodamo omako. Jed ponudimo skupaj s fuži, lahko tudi s širokimi rezanci, kruhom ... Kar imamo najraje ☺.

O hruškah: so hitro prebavljive, pospešujejo prebavo in čistijo črevesje. Pomagajo pri razstrupljanju telesa. Sveža hruška je že od nekdaj veljala za zdravilen sadež.

Ponudimo z veliko žlice ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Slovo rojaka Mirka Kumra - Frica

V soboto, 13. oktobra, je v 81. letu starosti umrl naš cenjeni severni rojak, predsednik Kluba prijateljev lova - Celovec (KPLC), starešina Lovske družbe Blato, častni občan in nekdanji podžupan mestne Občine Pliberk **Mirko Kumer - Fric**, iz slovenske kmečke vasice Blato. Vse življenje je delal za blagor svoje družine in slovenske narodne ter lovske skupnosti.

Kmetovalec in gospodar trdne in zavedne slovenske kmetije Črčej, zadružnik, lokalni politik, predvsem pa slovenski »jager« z veliko začetnico ni bil prepoznan, priljubljen in cenjen samo na avstrijskem Koroškem, ampak tudi v Sloveniji, na italijanskem Krasu, na Hrvaškem in celo v Srbiji. Njegovo več kot 50-letno neutrudno čezmejno gospodarsko, kulturno, predvsem pa lovsko sodelovanje z matično domovino in širše je bilo mnogim za zgled in v navdih. O njegovem desetletja dolgem, bogatem in pestrem lovskem življenju smo kar nekajkrat pisali tudi v Lovcu. Leta 1964 je bil med drugim soustanovitelj KPLC, ki velja za največjo slovensko organizacijo na avstrijskem Koroškem, saj pod svojim okriljem združuje večino tam živečih slovenskih lovcev in lovč. Leta 1980 je z veliko odgovornostjo in v duhu pravega slovenskega lovca ter zagovornika slovenstva in matičnega jezika na avstrijskem Koroškem, zlasti med »jagri«, prevzel vodenje KPLC. Nekaj desetletij je bil tudi starešina dvojezične Lovske družbe Blato.

Zaveden slovenski rojak, domoljub in legenda slovenskega in koroškega lovstva je prave prijatelje rad pozdravljal tudi z borčevskim pozdravom *smrt fašizmu – svoboda narodu*. Pa zaradi tega nikoli ni imel težav! Poštenjak z veliko srčne kulture in s svojo priljubljenostjo je bil kar 26 let dejaven v občinski politiki pliberške občine kot ekonomski svetnik in podžupan. Že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil med drugim pristojen tudi za čezmejno sodelovanje med avstrijsko Koroško in Slovenijo. To (ne)poklicno poslanstvo je opravljal tako odgovorno in zavzeto, da so mu pravili *pliberški zunanji minister*. Skoraj dvajset let je predsedoval tudi društvu Kulturni dom Pliberk ter upravnemu oziroma nadzornemu odboru Posojilnice Bank Pliberk. Predvsem pa je bil človek z vedrim in nalezljivim nasmehom, ki si je za vsakega sogovornika

vzel čas. Dobro delo je znal pohvaliti, na slabega opozoriti in ga tudi kritizirati. Za neutrudno poslanstvo na političnem, kmetijskem, kulturnem, bančniškem in lovskem področju je prejel številna visoka državniška in lovska odlikovanja ter priznanja. Bil je prejemnik velikega zlatega častnega znaka dežele avstrijske Koroške, medalje za častna dejanja Republike Slovenije, zlatega znaka Koroške lovske zveze (Kärtner Jägerschaft), reda III. II. in I. stopnje Lovske zveze Slovenije, bronaste, srebrne in zlate plakete KPLC, plakete Koroške lovske zveze in Lovske zveze Maribor ter drugih avstrijskih, italijanskih in slovenskih kmetijskih, kulturnih, lovskih in drugih plaket ter priznanj.

Da je bil res velik človek in kristjan, potrjuje dejstvo, da so v njegovi stari Črčejevi kmečki hiši potekale tudi svete maše, ob njegovem dvodnevem žalnem slovesu pa so to dejstvo potrjevale tudi velike množice ljudi, med njimi številni lovci. Od njega smo se poslovili njegovi dolgoletni lovski in polharski prijatelji s te in one strani njemu tako ljube Matjaževe Pece. Žalna slovesnost, kakršne še ne pomnijo v Pliberku, se je začela že na predvečer pogreba, v torek, 16. oktobra, v pliberški mrliški veži. V slovo so mu zapeli pevci lovskega MoPZ Železna Kapla, pevci MePZ Podjuna in kvarteta Donet. Mežiški lovec in pesnik Stanko Grl pa mu je prebral svojo pesem *Mirku v slovo*.

Zadnje slovo od Mirka je bilo v zelo zavedni slovenski vasi na avstrijskem Koroškem, v Šmihelu. V tamkajšnji farni

cerkvi je v slovenskem in nemškem jeziku sveto mašo zadušnico daroval domači župnik Slavko Thaler ob sodelovanju osmih duhovnikov. Lovskega pogreba se je udeležila nepregledna množica ljudi, tudi več kot 160 lovcev, večina iz dvajsetih slovenskih lovske družin in iz območnih lovske zvez. Tam je bilo slovensko lovstvo v malem. Največ lovcev je bilo v slovenskem lovskem kroju, tudi člani dvojezične Lovske družbe Globasnica in Lovske družbe Blato. Spremljalo jih je kar 23 lovske praporce, tudi Lovske zveze Slovenije, KPLC in Kumrove domače Lovske družbe Blato. Še zadnjič so mu zatrobili rogi lovskih družb iz Podjune, slovenske pesmi pa zapeli pevci mešanega cerkvenega zbora šmiheske farne cerkve in kvintet Donet.

Mirko je že pred časom izrazil in zapisal željo, da na svojem pogrebu ne želi poslovnih nagrobnih govorov, zato je odšel skromno in tiho, kakršno je bilo tudi njegovo življenje. Je pa v enem od svojih poslovnih pism zapisal: »Rad bi se zahvalil vsem tistim, ki ste me med mojim delovanjem v raznih društvih, ustanovah in organizacijah spremljali, mi nesebično pomagali in dobronamerno svetovali. Moja srčna želja je, da bi v naši deželi Koroški resnično zavladala pravičnost in poštenost do naše narodne skupnosti, da bi naši rojaki še naprej cenili vrednote svojih prednikov, da bi sledili njihovemu izročilu in da bi vse to bogastvo tudi ponosno posredovali svojim potomcem.«

Mirko, ostal nam boš v trajnem lepem spominu.

Franc Rotar

26. aprila je zapustil družino, kmetijo, prijatelje lovce ter domovino še zadnji ustanovni član LD Selca **Anton Habjan**. Ob pogrebnih slovesnostih je prisotne obdajalo mnogo misli, še več spominov na zgodovino lovstva in kinologije Selške doline ter tudi širom Gorenjske in Slovenije.

Tone se je rodil 7. junija 1927 v Kališah v Selški dolini. Kot izučenega čevljarja je tudi njega v mladostniškem obdobju zajela vojna. V tistem času je opravljal vlogo kurirja v štabu Gorenjskega odreda. Za zasluge v vojnem času je prejel več odlikovanj. Po krutem obdobju se je kmalu poročil na kmetijo Pr' Tonet v Selcah in hkrati opravljal dela v Kmetijski zadruzi Selca. Tone ni bil le podjeten delavec, gospodar kmetije, bil je tudi zgleden družinski oče, ki mu je hkrati uspelo za lov navdušiti svoja sinova.

Lovsko tradicijo zdaj nadaljuje tudi vnuk Mohor.

Davnega 21. julija 1946 je bil zastopnik Kališ na ustanovnem sestanku LD Selca. Zaradi lovske pravičnosti so mu solovci zaupali pomembne funkcije v lovski družini: bil je član upravnega odbora (1946, 1965–1966, 1986–1989), gospodar (1969–1970), član nadzornega odbora (1956–1959, 1963–1964), predsednik nadzornega odbora (1955, 1967–1968) in tudi član disciplinske komisije (1961–1962, 1973–1974).

Poleg priznanj lovske družine ob 40- in 60-letnici je prejel še plaketo Zveze lovske družin Gorenjske, Lovsko-kinološkega društva Gorenjske – znak vodnik, Kinološka zveza Slovenije pa ga je nagradila s srebrnim in zlatim znakom za lovske zasluge. Od Lovske zveze Slovenije je prejel znak za lovske zasluge in red III. stopnje. Lovci LD Selca smo mu kot starosti lovske družine še enkrat podelili priznanje lovske družine leta 2010.

S Tonetom se končuje tudi romantično obdobje lova, ki smo se pred-

vsem družili in uživali v neokrnjeni naravi, ko izpolnjevanje odstrela ni bil edini in glavni cilj. Takrat so si lovci vzeli več časa za lov in lovske prijatelje. Lahko so šli tudi s puško skozi vas, pa niso s tem nikogar vznemirjali. Zdaj je vse drugače, kar je Tone ugotavljal tudi sam, ko v zadnjih letih ni več veliko zahajal v lovišče.

Ne glede na vse pa je Tone vedno najbolj užival v lovu s svojimi lovskimi psi. Vedno je imel najboljše: prave zajčarje, istrske ali posavske goniče.

Tone, ob slovesu se ti še enkrat zahvaljujemo za delo, vzgled, za to,

da si bil pravi lovec. Miren in spokojen naj bo tvoj počitek v grudi naše prelepe Selške doline, ki si ji pripadal z vsem srcem.

LD Selca – B. M.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Pavel Bergant, LD Selca,
* 22. 4. 1931, † 11. 10. 2018.

Feliks Kristl, LD Paloma Sladki Vrh,
* 4. 5. 1945, † 21. 4. 2018.

Alojzij Ravnihar, LD Udenboršt,
* 8. 12. 1931, † 29. 8. 2018.

Franc Ornik, LD Voličina,
* 22. 3. 1939, † 22. 10. 2018.

Edi Zupančič, LD Videm ob Savi,
* 30. 9. 1938, † 1. 11. 2018.

Ludvik Velkavrh, LD Dobrova
* 16. 10. 1927, † 3. 11. 2018.

Umrlim časten spomin!

Lovski preizkušnji prinašalcev (LP – P) CACT Dramlje in Ptuj v organizaciji SKR

Vsako leto Slovenski klub retrieverjev (SKR) organizira več prireditev za pse prinašalce (retrieverje). Med njimi sta tudi *Lovski preizkušnji prinašalcev*, ki se ju udeleži (za slovenske razmere) precej vodnikov teh psov, ki si prizadevajo za podelitev naziva CACT (kandidat za prvaka v delu). Preizkušnja poteka, če na prireditvi sodeluje vsaj pet parov. O podrobnostih pravilnika tokrat ne bom pisal, saj sem že v preteklosti podrobno opisal discipline, ki jih morajo opraviti psi, da uspešno opravijo to preizkušnjo. Omeniti pa je treba, da le z uspešno opravljeno lovsko preizkušnjo (LP – P) vodniki psov dobimo pravico, da s svojim psom lahko lovimo ali sodelujemo pri lovu na polju, v gozdu in ob vodi, medtem ko psom prinašalcem uspešno opravljena Preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) uradno dovoljuje le vodno delo.

LP – P, CACT Dramlje – 22. 9. 2018

Malce pred deveto uro zjutraj smo se zbrali pri lovskem domu LD Dramlje. Dež in veter sta že zgodaj zjutraj poskrbela, da smo se z zaskrbljenimi pogledi, usmerjenimi proti nebu, spraševali, ali bomo sploh uspeli uspešno izpeljati prireditev, na katero so bile prijavljene tri vodnice in vodnik s petimi labradorci in ena vodnica z novoškotskim prinašalcem.

Natanko ob deveti uri se je, čeprav ob močnem vetru, zaslislala slovenska himna, sledil je pozdravni nagovor starešine LD Dramlje Matije Batističa, ki je predstavil kinološko sodnico Andrejo Strajnar in sodnika Željka Žilnika. Delegat Kinološke zveze Slovenije (KZS) Andrej Emih je uradno odprl prireditev in odpravili smo se na teren. Najprej smo opravili z disciplino *obnašanje na stojišču*, nato smo nastopajoče razdelili v dve skupini: prva je odšla opravljati disciplino *iskanje pernate divjadi – na površini 50 x 50 korakov*, druga pa *poljsko delo – vlečko pernate divjadi*. Počasi smo se prebijali skozi preskusne discipline, čeprav so psi pokazali izjemno delo skozi celotno tekmo. Veter in dež sta prav tako vztrajala, sodniki so točke pridno beležili in na koncu, po vseh opravljenih disciplinah (*vlečka dlakaste divjadi, prinašanje iz globoke vode* itn.), je bilo jasno,

Vodnica Martina Krančan s psico Annual's Tilly Trotter po uspešno opravljeni disciplini iskanje pernate divjadi na površini 50 x 50 korakov – LP – P Dramlje

da bodo rezultati psov tesni in da bo o zmagovalcu spet odločal čas prinašanja, ki se meri pri disciplini iskanje pernate divjadi na površini 50 x 50 korakov.

Rezultati:

1. Martina Krančan z labradorko Annual's Tilly Trotter s 152 točkami; I. nagradni razred – CACT (slovenska prvakinja v delu),
2. Aleksandra Dajčar z labradorko Funkyland's Amber Moon s 152 točkami; I. nagradni razred, R. CACT,
3. Martina Krančan z labradorcem Charming Tails Jolty Njord s 148 točkami; I. nagradni razred.

Vsi navzoči smo se ob odlični malici, ki jo je pripravil organizator, strinjali, da so psi prikazali vrhunsko lovsko delo. Navdušuje pa dejstvo, da so vsi psi ne glede na zahtevne, a enakovredne razmere končali tekmo/preizkušnjo s I. nagradnim razredom.

Psica Funkyland's Amber Moon pri prinašanju race iz globoke vode

gladkodlaki prinašalec). Kot vsako leto je organizator tudi to pot poskrbel za dobro jutranjo kavo. Po slovenski himni na začetku prireditve je delegat KZS Bojan Deberšek pozdravil navzoče in uradno odprl tekmo/preizkušnjo. Tokrat sta delo psov ocenjevala kinološka sodnika Andrej Emih in Goran Dejanović.

Po vseh opravljenih disciplinah za poljsko, vodno in gozdno delo ter preskusu obnašanja psov na stojišču pa tokrat rezultat ni bil tesen. Od petih prijavljenih psov ena psica žal ni opravila preskusa. Zato pa je Aleksandra Dajčar s svojo labradorko Funkyland's Amber Moon z vsemi točkami (152/152) pometla s preostalo konkurenco in si priborila še

Psica Annual's Tilly Trotter po uspešno opravljeni vlečki zajca

LP – P, CACT Ptuj – 6. 10. 2018

V LD Jože Lacko - Ptuj so nam že tradicionalno odstopili del lovišča za izvedbo državne *lovske preizkušnje za prinašalce* s podelitvijo naziva CACT. Na to preizkušnjo so prijavili pet psov s tremi vodnicami in enim vodnikom (štirje labradorci in en

drugi naziv CACT. Tako je tudi psica Funkyland's Amber Moon zadostila pogojem za doseg naziva *slovenske prvakinja v delu* in ima vse kvalifikacije za lovsko dejavnost.

Rezultati:

1. Aleksandra Dajčar z labradorko Funkyland's Amber Moon s 152 točkami; I. nagradni razred – CACT,
2. Martina Krančan z labradorcem Charming Tails Jolty Njord s 147 točkami; I. nagradni razred – R. CACT,
3. Jože Štebih z labradorko Tylah Blueberry Jam s 144 točkami; I. nagradni razred.

V SKR nas veseli, da se naše članice in člani s svojimi štirinožci redno udeležujejo lovskih preizkušenj (LP – P) in tudi drugih kinoloških prireditev v Sloveniji in tujini ter da na prireditvah dosegajo tudi odlične rezultate.

Tomaž Dajčar

Koristna srečanja lovskih kinologov ZLD Prlekija

V nedeljo, 30. septembra 2018, so se zbrali lovski kinologi **Zveze lovskih druženj (ZLD) Prlekija** z namenom, da bi preizkusili svoje pse na divjad v lovišču in za to dobili tudi strokovno oceno. Spomladansko in poletno obdobje za večino psov lovcev - vodnikov iz prleške lovske zveze pomeni obdobje brez resnejšega dela. Da bi bilo tudi to obdobje dobro izkoriščeno, se v ZLD Prlekija potrudijo in organizirajo *Srečanje lovskih kinologov*, s čimer želijo spodbuditi kinologe oziroma vodnike, da bi več časa namenili svojim psom in si pridobili tudi informacijo o pripravljenosti svojih psov za jesenske skupinske love.

Letos je srečanje gostila **LD Križevci pri Ljutomeru**, sodelovalo je dvanajst vodnikov s svojimi psi, strokovno oceno in priporočila pa sta delila kinološka sodnika **Sašo Ferenčič** in

Foto: Iztok Rožman

Srečanje lovskih kinologov Zveze lovskih druženj Prlekija je gostila LD Križevci pri Ljutomeru; sodelovalo je dvanajst vodnikov s svojimi psi, strokovno oceno in priporočila pa sta delila kinološka sodnika Sašo Ferenčič in Franc Turnšek.

Franc Turnšek. Vsi udeleženci so s svojimi psi dosegli spodbudne rezultate, med najboljšimi so bili **Daniel Majcen** (LD Mala Nedelja) z nemškim žimavcem **Arijem** (88 točk), **Franc Majcen** (LD Mala Nedelja) z nemško žimavko **Poro** (86 točk), **Vojko Pirher** (LD Ljutomer) z nemško žimavko **Demi**. Drugi sodelujoči vodniki so še bili še **Stanko Lihtenvalner** (LD Ljutomer), **Dragan Zemljič** (LD Ljutomer),

Matej Hunjadi (LD Videm ob Ščavnici), **Daniel Horn** (LD Križevci pri Ljutomeru), **Ivan Gaube** (LD Ljutomer), **Štefan Kous** (LD Mala Nedelja), **Gorazd Fišer** (LD Ljutomer), **Andrej Petek** (LD Videm ob Ščavnici) in **Franc Ščap** (LD Apače).

Kot skupina so največ točk zbrali vodniki iz **LD Mala Nedelja**, ki so si prislužili prehodni pokal zveze. Udeležencem sta čestitala sodnika, pokale in

praktične nagrade pa so podelili starešina LD Križevci pri Ljutomeru **Joško Verač**, predsednik Komisije za lovsko kinologijo ZLD Prlekija **Iztok Rožman** in predsednik ZLD Prlekija **Gorazd Kuhar**. Slednji je povedal, da je mogoče opaziti koristnost in pozitivnost tovrstnih srečanj, še posebej pa je opozoril na pomembnost pridobivanja mladih vodnikov.

Iztok Rožman

Državna tekma lovskih psov v vodnem delu – CACT

Že 28. Državno tekmo lovskih psov v vodnem delu – CACT sta tako kot vedno doslej v neposredni okolici lovskega doma v

Dragi pri Igu organizirala domača **LD Ig** in **Lovsko-kinološko društvo (LKD) Ljubljana**. Na zadnjo septembrsko soboto smo se člani LD Ig, na čelu s starešino **Markom Vilfanom**, pripravljali kar nekaj časa. Z veseljem in delovno vnemo, ki med pravimi lovci nikdar ne manjkata, smo

se lotili načrtovanja in organizacije tega že tradicionalnega celodnevne dogodka. Priprave so, zahvaljujoč večletnim izkušnjam, že utečeni logistiki in uigranemu sodelovanju lovcev iz domače lovske družine stekle gladko, brez zapletov.

Na dan prireditve smo se čla-

ni LD Ig zbrali zgodaj zjutraj v lovski koči v Dragi in za tekmo pripravili še zadnjih nekaj malenkosti. Kljub nižjim jutranjim temperaturam in meglicam, ki so se počasi vlekle čez jezero ter skrivoma obetale lep dan, sta v zraku vela napetost in pričakovanje pred začetkom tekme. Kmalu so v Drago s svojimi štirinožnimi prijatelji začeli prihajati prvi tekmovalci, ki so si ob prijetni družbi in jutranjem klepetu z lovskimi in kinološkimi tovariši privoščili skodelico kave ali čaja.

Prireditve, ki je letos potekala pod vodstvom domačega lovca **Janeza Jamnika**, se je začela z uradnim zborom ob 8. uri, ko je ob plapolanju zastav zazvenela slovenska himna. Sledila sta pozdrav in nagovor vodje prireditve in delegata KZS **Andreja Emiha**. Tekmovalcem so se predstavili sodniki, seznanili so se s pravili in vsemi drugimi informacijami o poteku tekmovanja. Vseh devetnajst tekmovalcev se je nato, glede na zaporedno štartno številko, razporedilo na enega od treh tekmovalnih mest, kjer so začeli s posamezno disciplino (kategorijo) preizkušnje psov, nato pa so po sistemu rotacije – »vsi – vse« – opravljali še vse preostale discipline na drugih dveh mestih. Sodniški zbor Kinološke zveze Slovenije, pod vodstvom kinolo-

Foto: Ana Merzel

Jutranji zbor

ške sodnice **Nataše Gederer**, ki je ocenjevala kategorijo sledenje izpuščene race v vodi, porasli z ločjem, in nos, so sestavljali še sodniki **Rudi Rakuša**, ki je sodil v kategoriji šarjenja v vodi, porasli z ločjem brez race, ter ubogljivost in vodljivost psa, **Goran Peršin** v kategoriji načina prinašanja izgubljenih race iz vode, ubogljivosti in vodljivosti psa ter odločljivosti s strelomirnostjo. **Zvonimir Poznik** je bil strokovni vodja. Na tekmi sta stazirala tudi dva sodniška pripravnika, in sicer pripravnik za delo ptičarjev **Vilma Alina Šoba** in pripravnik za delo šarivcev **Tomaž Dajčar**.

Kmalu po začetku tekmovalnega dela so se jutranje meglice umaknile prijetnemu jesenskem soncu. Vsi tekmovalni psi s svojimi vodniki so imeli tudi po ugotovitvi sodnikov enake, pravzaprav idealne vremenske razmere za opravljanje posameznih disciplin. Vsi udeleženci tekmovalnega kroga poldneva spet zbrali pri koči, da smo si privoščili malico in malo odmora, ki smo ga izkoristili tudi za sproščeno druženje in klepet. Kot vsako leto sta bili pogostitev in postrežba, ki so jo pripravili gospodar LD Ig **Jože Intihar** in njegova ekipa, odlični

in zato deležni veliko pohval. Po končanem odmoru smo nadaljevali s tekmovanjem. Tabla z rezultati se je hitro dopolnjevala in predse privabljala vedno več zvedavih pogledov. Na ogled tekmovalnih psov v vodnem delu je prišlo tudi veliko lovskih pripravnikov, ki so imeli možnost, da so si skupaj ob strokovnem vodstvu vodje ogledali tekmovalje. Za vsako posamezno kategorijo oziroma disciplino so poslušali strokovni komentar in lahko so tudi kaj vprašali.

Po končanem tekmovalju vseh psov in v vsaki od tekmovalnih kategorij ter predložitvi vseh ocen sodnikov sta sledila obdelava podatkov in pisanje sodniškega poročila, naposled pa še slavnostna razglasitev rezultatov s podelitvijo nagrad in pokalov.

Letos smo se člani organizacijskega odbora še prav posebej potrudili in pridobili veliko sponzorjev, ki se jim še posebej zahvaljujemo za podporo in se priporočamo tudi v prihodnje. Vsi sodelujoči so dobili plaketo in vrečke s spominskimi darili, prvi trije v posamezni konkurenci in prav tako ekipe pa še posebne sponzorske nagrade in pokale.

Tretje mesto je v ekipni konkurenci zasedla ekipa **LKD Ljubljana**, v sestavi **Gorazd Tršar, Viktor Čuden** in **Luka Dolenc**. Drugo mesto si je priborila **LKD Zasavje**, katere člani so bili **Matej Lah, Katarina Košir** in **Tina Jež**. Zmagovalno ekipo **LKD Posavje** pa so sestavljali **Vinko Božič, Boštjan Lipar** in **Franc Lipar**.

Foto: Ana Merzel

Za Amorja, »kralja, lova« je plavanje z raco v gobcu mačji kašeli.

Med neptičarskimi (drugimi) pasmami je tretje mesto osvojil **Damijan Mihevc** z **Ajdo** (nemška prepeličarka), druga sta bila **Irena Linzner** in **Tylah Ginger-Bred Bisquit** (labradorski prinašalec). Zmagali sta **Katarina Košir** in

njena leto in pol stara nemška prepeličarka **Jerca**.

V kategoriji psov ptičarjev so najboljše uvrstitve dosegli: **Darko Miklavčič** in **Boni Pan Penati** (nemška kratkodlakarka), ki sta bila tretja (bronasta plaketa); druga sta bila (srebra plaketa) in si prislužila naziv R.-CACT **Tina Jež** in **Clex** (nemški kratkodlakar); prva (zlata plaketa) oziroma zmagovalni par pa sta bila **Davor Gajser** in **Essie Ljutomerska** (nemška žimavka), ki sta poleg naziva CACT osvojila tudi prehodni pokal Občine Ig za leto 2018.

Še enkrat se zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli pomagali in priskočili na pomoč pri organiziranju prireditve. Prav tako velja zahvala vsem tekmovalcem, sodnikom, sponzorjem in obiskovalcem, saj brez njih prireditev ne bi potekala v tako prijetnem prijateljskem vzdušju. Zato si želimo, da bi bili z nami tudi v prihodnje. V upanju, da se bomo tudi v letu 2019 spet srečali v Dragi, vam želimo še veliko veselja ob druženju z vašimi štirinožnimi prijatelji.

Ana Merzel,
LD Ig

Predvidena legla lovskih psov

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 4/I, m: 4/I, 6. 12. 2018,
Darko Časar,
Boreča 25, 9203 Petrovci.
Tel.: 041/343-472.

8. 11. 2018,
Vladimir Škrabl,
Partizanska c. 39b,
3250 Rogaška Slatina.
Tel.: 041/426-224.

Srbski tribarvni gonič (SLRGt):

O: tuj plemenjak, m: 3/I,

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj dobro ohranjeno Suhlovo **tricevko**, kal. 16-16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Nickel 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena je 1.350 €. Tel.: 040/983-919.

Prodaj lepo ohranjeno **repetirno risanico CZ**, M 70, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Swarovski Habicht - Nova 6 x 42 (90 krogelnih nabojev) in češko **kombinirano puško** 586-15 Model 3CPL, kal. 16/7 x 65 R, ter menjalne cevi 16/16 s str. daljnogledom Zeiss - Jena (100 krogelnih nabojev 113 šibrenih nabojev). Tel.: 031/626-219 (Rudi).

Prodaj repetirno risanico Heym SR21 6,5 x 55, s str. daljnogledom Docter Classic 2,5-10 x 48. Tel.: 070/388-460.

Prodaj risanico Mauser, kal. 7 x 64, z montirano rdečo piko. Cena: 600 €. Tel.: 051/412-376.

Prodaj rusko **šibrenico**, kal. 12/12, in **omaro za orožje** za štiri puške. Tel.: 051/412-376.

Prodaj polavtomatsko puško Benelli Argo E Comfortech Black, 9,3 x 62, popolnoma nova, neuporabljena, zapakirana, originalni etui, pas in podstavek za strelno daljnogled. Tel.: 040/634-283.

Prodaj ruska **daljnogleda** 7 x 50 (90 €) in 8 x 30 (80 €) ter nov **strelni daljnogled** Seeadler, 3-9 x 45, za polovično ceno. Tel.: 031/014-448.

Prodaj kombinirko Merkel Suhl 211e, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42(4a) (1.500 €), **tulce**, kalibra 7 x 72 R (1 €). Tel.: 041/697-751.

Prodaj dvogled Steiner, Cobra N2, 8 x 42, nov, še zapakiran. Tel.: 041/390-538.

Zaradi bolezni **prodaj** dobro ohranjeno Suhlovo **tricevko**, 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski, 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 051/608-203.

Prodaj kombinirko Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski, 6 x 42 (Suhlova montaža), in šibrenico Super Brno, kal. 12/12. Tel.: 031/262-336.

Prodaj bok šibrenico Baikal, kal. 16/16, s torbo in 400 naboji. Tel.: 051/312-607.

Prodaj kombinirano boroveljsko bokarico, kaliber 16 / 6,5 x 57 R, izdelek Josef Just, Borovlje. Cena po dogovoru. Tel.: 041/254-419.

Lovski psi

Kupim standardno **resasto jazbečarko**, staro do enega leta, s prileglo resasto dlako in bradico. Ponudbe na tel. številko 040/889-839, Zdravko.

Prodaj samca in samico pasme nemški žimavec. Tel.: 041/717-464.

Drugo

Prodaj navadnega jelena - dvaindvajseteraka in košute ter starejšega muflona. Cena po dogovoru. Tel.: 051/666-916.

IO OZUL Primorskega LUO objavlja razpis za strokovnega tajnika OZUL Primorskega LUO.

Za zainteresirani kandidati morajo biti člani upravljalov lovišč Primorskega LUO. OZUL bo z izbranim kandidatom podpisal podjemno pogodbo za čas enega mandata IO, za obdobje 2020–2025, s predhodnim enim letom uvajanja (od 1. 1. 2019).

Kandidati naj vlogo naslovijo na OZUL Primorskega LUO, Komisija za izbor strokovnega tajnika, Partizanska 49, 6210 Sežana, v zaprti kuverti z navedbo »Ne odpiraj, prijava na razpis za strokovnega tajnika«.

Pogoji za strokovnega tajnika so bili poslani na e-naslove upravljalov lovišč, lahko pa jih dobite tudi po predhodni zahtevi na e-naslov primorsko.luo@gmail.com.

Rok za prijavo je 15. 12. 2018.

Prodaj lovski krog, št. 52. Tel.: 051/312-607.

Broške, gumbi, prstani in uha-
ni iz rogova – izdelki umetnost-
ne obrti. Franc Barbič, Verje 53,
Medvode. Tel.: (01) 362-12-30;
031/770-675.

Izdelam vam krmilnice in va-
linice za ptice duplarice (več
vrst), **pasti za lov polhov** (več
vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-
878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko
literaturo od leta 1910 do 1946
in vse lovske knjige, ki so izšle do
tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj Lovsko-ribiški slovar
dr. Janka Lokarja, faksimile iz leta
1937. Cena: 14 € s poštino. Tel.:
041/683-891.

Prodaj traktor Pasquali 946,
18 KM, 500 del/ur, letnik 1978, z
originalnim plugom in zemeljsko
frezo. Cena: 2.900 €. Tel.: 031/
377-617.

Z divjimi prašiči in damjaki bogata
LD na Dolenjskem nudi posamez-
nikom **možnost nakupa lovne**
dovolilnice za zimsko sezono
2018/19. Mogoči so tudi **skupin-**
ski lovi za večje organizirane
skupine lovcev ali **individualni**
lovi na damjaka vseh katego-
riji. Ugodno! Več informacij po tel.:
040/637-464.

Prodaj odrasle lovne fazane.
Tel.: 041/717-464.

Prodaj moško navadno jele-
njad za nadaljnjo rejo ali za od-
strel. Tel.: 041/390-538.

DECEMBER						
Datum	Luna		Sonce		zora/mrak (navt.)	
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec
1. So	0:27	13:42	7:23	16:18	6:12	17:30
2. Ne	1:39	14:08	7:25	16:18	6:13	17:30
3. Po	2:49	14:35	7:26	16:17	6:14	17:29
4. To	3:58	15:02	7:27	16:17	6:15	17:29
5. Sr	5:07	15:32	7:28	16:17	6:16	17:29
6. Če	6:13	16:05	7:29	16:17	6:17	17:29
7. Pe	7:18	16:43	7:30	16:16	6:18	17:29
8. So	8:17	17:26	7:31	16:16	6:19	17:29
9. Ne	9:12	18:15	7:32	16:16	6:19	17:29
10. Po	9:59	19:08	7:33	16:16	6:20	17:29
11. To	10:39	20:05	7:34	16:16	6:21	17:29
12. Sr	11:15	21:04	7:35	16:16	6:22	17:29
13. Če	11:45	22:05	7:36	16:16	6:23	17:29
14. Pe	12:11	23:06	7:37	16:16	6:23	17:29
15. So	12:36	—	7:37	16:17	6:24	17:30
16. Ne	13:00	0:08	7:38	16:17	6:25	17:30
17. Po	13:24	1:12	7:39	16:17	6:26	17:30
18. To	13:50	2:17	7:39	16:17	6:26	17:31
19. Sr	14:18	3:26	7:40	16:18	6:27	17:31
20. Če	14:52	4:36	7:41	16:18	6:27	17:32
21. Pe	15:32	5:49	7:41	16:19	6:28	17:32
22. So	16:21	7:01	7:42	16:19	6:28	17:33
23. Ne	17:21	8:09	7:42	16:20	6:29	17:33
24. Po	18:29	9:09	7:43	16:20	6:29	17:34
25. To	19:44	10:00	7:43	16:21	6:30	17:34
26. Sr	21:00	10:41	7:43	16:22	6:30	17:35
27. Če	22:16	11:17	7:44	16:22	6:30	17:36
28. Pe	23:30	11:47	7:44	16:23	6:31	17:36
29. So	—	12:14	7:44	16:24	6:31	17:37
30. Ne	0:40	12:40	7:44	16:25	6:31	17:38
31. Po	1:50	13:07	7:44	16:26	6:31	17:39

Prodaj šestletnega navadnega
jelena, štirinajsteraka in
drugo jelenjad. Cena ugodna.
Tel.: 04/51-41-499, 031/309-
805.

Prodaj navadna jelena, ne-
pravilnega štirinajsteraka in
osmeraka. Tel.: 070/444-867.

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter
povsem nepremočljivi čevlji so
udobni in nudijo dober oprijem
na različnih podlagah. Združujejo
prednost klasičnega gozdarja
in škornja. Tako toplih in lahkih
čevljev verjetno še niste
imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/726 011

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdova ulica 13,
1331 Ljubljana-Crnuče
tla/fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siot.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42
Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarch5
8x42
Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Lov s pogonom na divje prašiče (Hrvaška) za pavšalno ceno 80 €.

Divji petelin, ruševac, kljunač (180 km od Moskve): 5 dni lova v aprilu za 1.990 €. Ob prijavi do 15. 12. je cena le 1.790 € in dodan je **brezplačen odstrel 1 ruševca in 5 kljunačev**.

Lov male divjadi (Romunija): **odstrel zajca za 39 €, fazana za 15 €.**

Ris: 5 dni lova v Latviji in odstrel risa za 6.000 €.

Namibija: 7 dni v lovišču s 5 dnevi lova in odstrelom 4 glav divjadi že za 2.500 €. Mogoč je lov na 33 vrst divjadi po izbiri.

5 dni lova v **Argentini**, vključno z odstrelom jelena brez omejitve trofejne vrednosti, za 3.990 €. Cena za dodatne odstrel: vodni bivol 2.900 €, black buck 1.200 €, jelen aksis 2.100 €. Lov je v času jelenjega ruka (marec).

Južna Afrika: 10-dnevni safari z vključenim odstrelom 7 vrst divjadi in vsemi prevozi, tudi letalskim, za 3.990 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 24. aprila. Vsak lovec, ki se prijavi do 15. 12., prejme še **brezplačen odstrel trofejnega oryksa ali zebre**.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

KROJASTVO

Slavnotele
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike, plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija
-20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

3-12X56 IR = **315,27** eur

2.5-10x50 IR = **296,67** eur

1.5-6X44 IR = **268,77** eur

1-4x24 IR = **259,47** eur

Repetirna puška Savage Arms Mark II G .22l.r.
akcijska cena **371,07** eur

Polavtomatska puška Savage Arms 64 G .22l.r.
akcijska cena **343,17** eur

Trgovina Rojal je uradni uvoznik in distributer za :
orožje: Savage Arms, Howa, Girsan, Webley & Scott, GSG, Norinco, Uzkon, Kral Arms
zračno orožje: Gamo, Crosman, Kral, Sig Sauer, Daystate, Gunpower, FX
optike: Nikko Stirling, Bsa, Crosman, Gamo, Vector, Shilba

Velika izbira pravega orožja ter optik po ugodnih cenah!!

Webley & Scott Empire .308 / 30-06
set z daljnogledom Nikko Stirling
3-12 x 56 **1199** eur,
brezplačna nastrelitev v ceni.

Pri nas lahko orožje po novem tudi
preizkusite, nudimo pa tudi nastrelitev
po ugodni ceni. Možnost plačila na
obroke, izdelke pošljemo tudi po
pošti.

ROJAL

Trgovina Rojal
Ljubljanska cesta 32
8000 Novo mesto
07 39 42 200

*cene veljajo ob predložitvi lovske izkaznice ter plačilu z gotovino

Aktualne premovlečne repetirke na enem mestu!

MERKEL

Markel Helix

Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30

Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in
brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL

Haenel Jaeger 10

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpont, MTC
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolena. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja:

- OVČJA VOLNA
- FILC
- TOPOLOTNO IZOLACIJSKA FOLIJA
- IVA MATERIAL Z MEHURČKI

DO -50°C

58,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLI IN LAHKI ŠKORNJEVI SE NISTE IMELI!

Nepremočljivo in neprepihljivo!

Lovski komplet PERC Sologne

Komplet jakne in hlače:
165 € 148,5 € -10%

Velja za ob nakupu kompleta v decembru 2018

Jakna: 110 € Hlače: 55 €

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6320 Postojna | 05 736 40 70 | info@avantura.info

Predstavljamo vam povsem nov nabor strelnega orožja MAUSER, ki poleg nemške tehnične dovršenosti nudi edinstveno dinamiko prave športne puške.

Poleg izdelave vrhunskih pušk po naročilu ter kvalitetnega servisiranja orožja vam nudimo tudi orožje drugih proizvajalcev ter veliko izbiro rabljenega orožja.

Obiščite našo spletno trgovino na www.bock.si.

B-O-C-K

PODJETJE ZA PRODAJO IN IZDELAVO LOVSKEGA OROŽJA
Dražgoška 2, 4000 Kranj, Tel: 04/202-33-20
info@bock.si, www.bock.si

M03
že od 3.595,00 €

M12
že od 1.656,00 €

MAUSER M18
895,00 €

Lovec **Koptex**
LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS

Sedež: KOPTEX, d.o.o., Vodovodna pot 11, 5000 NG, 05/3308-650
Naše poslovalnice: PE NOVA GORICA 05/33-08-660, PE LJ BTC 01/585-17-99,
PE MARIBOR 02/252-47-44, PE M.SOBOTA 02/515-17-28,
PE KRANJ 04/204-24-37, PE KOPER 05/639-10-28

Vsem našim kupcem želimo srečno in uspešno 2019!

Obiščite naše trgovine in se prepričajte o bogati ponudbi

Velika izbira ognjemetov! **lovske opreme in streliva!**

V decembru 10% popust na novo orožje iz zaloge!!!

Obiščite našo novo spletno trgovino: www.koptex.com

SlovArms

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

SAUER

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

TITAN

Verney-Carron

STRASSER

TIKKA

ISSC
AUSTRIA

STEYR
MANNLICHER

SWAROVSKI
OPTIK

ZEISS

MAUSER

Blaser

TERMORIZIJA

ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE

ARMASIGHT

PULSAR

HAWKE

ShooterKing

Aimpoint Vixen

GunCoating

DD Optics
Präzisions Optik

REX zero 1

DOSEŽENA VIZIJA

ENDURANCE ED
ED | FMC | BAK-4 | PC | Waterproof

ENDURANCE 30 SF
Red IR | 30mm | SF | Waterproof

ENDURANCE ED
ED | DC | FMC | BAK-4 | Waterproof

HAWKE

VISION ACCOMPLISHED

www.hawkeoptics.com

© 2011 Hawke Optics Ltd.

www.slovarms.si